

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Για να μη
μένετε
θεατές
στα γεγονότα

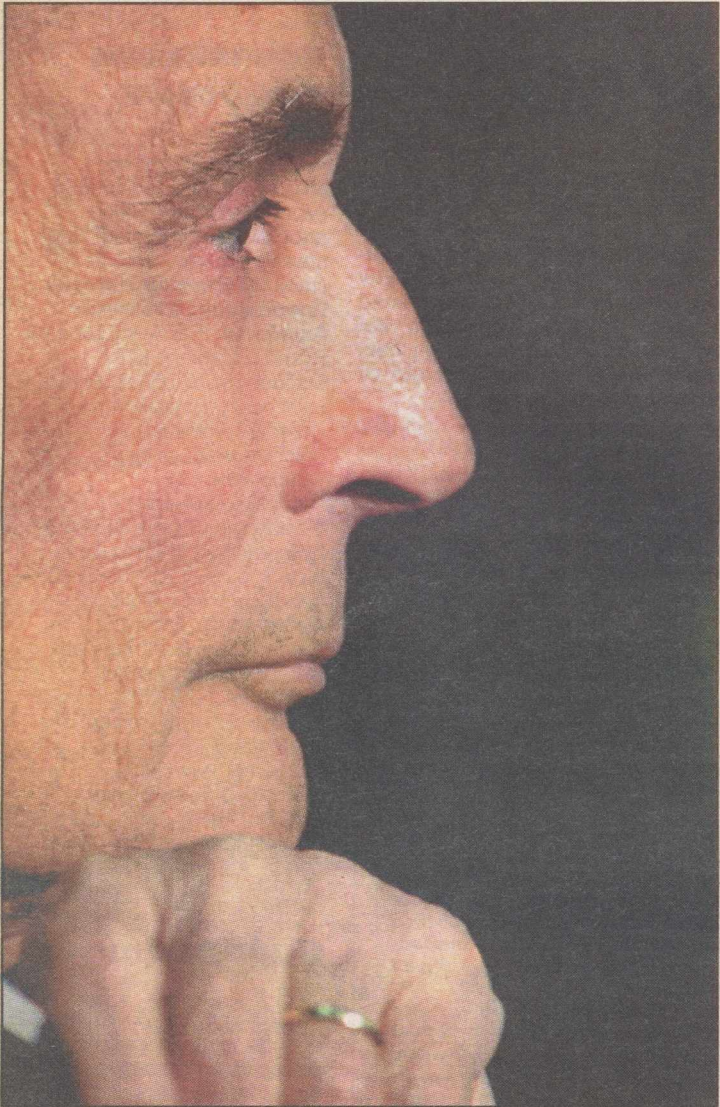
ΤΡΙΤΗ 9 Ιανουαρίου 1996

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΑΔΕΣΜΕΥΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΤΟΣ 21ο • Αρ. φύλλου 6.154 • ΔΡΑΧΜΕΣ 200

6 ΣΕΛΙΔΕΣ - ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΜΙΤΕΡΑΝ

Εφυγε με αξιοπρέπεια

Μακριά από την πολιτική και αθόρυβα, πέθανε χθες στα 79 του χρόνια ο επί 14 χρόνια πρόεδρος της Γαλλίας Φρανσουά Μιτεράν. Εξίσου αθόρυβα ζήτησε να ταφεί στη γενέτειρά του, χωρίς καμία επίσημη τελετή. «Εχω ολοκληρώσει τον κύκλο της ζωής μου», δήλωσε μερικές μέρες πριν από τον θάνατό του, που τον βρήκε στο

γραφείο του να συνεχίζει τη συγγραφή δύο ακόμη βιβλίων. Τη θλίψη τους για τον θάνατό του εξέφρασαν νυν και πρώην ηγέτες απ' όλο τον κόσμο. Ακόμη και η Μάργκαρετ Θάτσερ που, παρά τις έντονες συγκρούσεις που είχε στο παρελθόν μαζί του, είπε ότι τον συμπαθούσε και τον σεβόταν. **ΣΕΛ. 13-18**

➤ **ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ** διά των Ποττάκη - Βενιζέλου

ΔΙΑΣΤΑΣΗ προεδρικών- Εκτελεστικού

- «Χωρίς όριο η αναπήρωση»
- «Οξύ πρόβλημα, λύση τώρα»

Οι δύο κυρίαρχες τάσεις του ΠΑΣΟΚ εκφράστηκαν χθες στη Βουλή, κατά τη συζήτηση της πρότασης δυσπιστίας που κατέθεσε η Ν.Δ. Ο υπουργός Δικαιοσύνης Ι. Ποττάκης, εκφράζοντας τους λεγόμενους «προεδρικούς» στο ΠΑΣΟΚ, παραμένοντας στο γράμμα του Συντάγματος, υποστήριξε ότι δεν υπάρχει χρονικό όριο στην αναπήρωση και επικαλέστηκε συνταγματολόγους για να υποστηρίξει ότι η αναπήρωση του πρωθυπουργού μπορεί να διαρκέσει έως και έξι μήνες. Ο συναγματολόγος υπουργός Μεταφορών Ε. Βενιζέλος, εκφράζοντας προφανώς και την άποψη του Εκτελεστικού Γραφείου, του οποίου είναι μέλος, μίλησε για οξύ πολιτικό πρόβλημα, που θα λυθεί αμέσως και χωρίς προσχήματα. **ΣΕΛ. 6,7**

Οργανώσεις ΠΑΣΟΚ:
Βιαστείτε για διάδοχο

Νομαρχιακές επιτροπές και στελέχη του ΠΑΣΟΚ από ολόκληρη τη χώρα, με αποφάσεις και ψηφίσματα ζητούν να προχωρήσει αμέσως η αντικατάσταση του Πρωθυπουργού. **ΣΕΛ. 5**

Ο σοσιαλιστής αυτοκράτορας

- ✓ Πέθανε αθόρυβα γράφοντας
- ✓ Θα ταφεί ταπεινά χωρίς τελετές
- ✓ Παγκόσμια υπόκληση στο Γάλλο ηγέτη

**«Την Ελλάδα
δεν την
χορταίνω»**

Μαζί άνοιξαν τον δρόμο, Φρανσουά Μιτεράν και Ανδρέας Παπανδρέου, για τα σοσιαλιστικά κόμματα στην Ευρώπη - και κυρίως στον Νότο της. Λάτρης της Ελλάδας ο Μιτεράν, βαθύς γνώστης της Ιστορίας της και υμνητής της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, επισκεπτόταν συχνά τη χώρα μας. «Δεν χορταίνω την Ελλάδα...», έλεγε και ξανάλεγε.

ΠΡΑΣΙΝΟ ΓΙΑΤΡΩΝ ΓΙΑ ΑΝΔΡΕΑ

**Μπορείτε να
του τα λέτε
με το μαλακό**

Πράσινο φως άναψαν οι γιατροί στα στελέχη του ΠΑΣΟΚ να επικοινωνούν με τον Ανδρέα Παπανδρέου στο «Ωνάσειο» και να τον ενημερώνουν για το πρόβλημα, αλλά σταδιακά και σε ήπιους τόνους. **ΣΕΛ. 3**

MAGNUM
FINEST AMERICAN BLEND

270
ΔΡΑΧΜΕΣ

18 Τσιγάρα

MAGNUM

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:
**ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ
ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ.**

Φόβοι για το τι θα πουν οι ομιλητές

Φόβους ότι ομιλητές από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ θα εκφράσουν προσωπικές απόψεις τους στη συνεδρίαση που γίνεται στη Βουλή κατά τη συζήτηση της πρότασης δυσπιστίας διατύπωσαν -σύμφωνα με πληροφορίες- αρκετοί από τους συμμετέχοντες στη σύσκεψη χθες το πρωί, που έγινε στο μέγαρο του Κοινοβουλίου μεταξύ των μελών του προεδρείου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ και των επικεφαλής των Κοινοβουλευτικών Τομέων Εργασίας, παρουσία των Α. Τσοχατζόπουλου και Αντ. Λιβάνη. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, εδέχθη αρκετά «πυρά» και η εκτίμηση του υπουργού και συνταγματολόγου Ευάγγ. Βενιζέλου για τη «ρήτρα» των 151 βουλευτών στην απόφαση της Κ.Ο. (Βλ. Βουλή, σελ. 6-7).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ	3-7,11,12
ΑΡΘΡΑ	8-10
ΚΟΣΜΟΣ	13-20
ΕΛΛΑΔΑ	21,22,43-47
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	52-55
ΑΘΛΗΤΙΚΑ	57-63

Μεγάλος και στο θάνατό του

Είχε ένα ήσυχο και αξιοπρεπή θάνατο ο Φρανσουά Μπεράν. Ετσι όπως ταιριάζει, όχι μόνο σε έναν πολιτικό ηγέτη που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην πολιτική πορεία της χώρας του, αλλά και σε οποιονδήποτε συνάνθρωπό μας, που δεν θρέθηκε ποτέ μπροστά στα φώτα

της δημοσιότητας, δεν πρωταγωνίστησε, δεν αποτέλεσε ποτέ το επίκεντρο γεγονότων και εξελίξεων. Δεν έχει ίσως τόσο μεγάλη σημασία, ποιος είναι αυτός που απομακρύνεται από τα εγκόσμια. Πιο σημαντικός είναι ο τρόπος της απομάκρυνσης.

Ηκούν παράταιρες, ίσως και μελό οι σκέψεις αυτές. Όμως, εκ των πραγμάτων γίνονται επίκαιρες σήμερα, δίνουν ερεθισμό για προβληματισμό στα καθ' ημάς, κάποιους αγγίζουν ή τουλάχιστον έτσι θα έπρεπε να λειτουργούν.

Όμως εμείς ή καλύτερα αυτοί δεν έχουν τέτοιους είδους ανησυχίες. Περί άλλα τυρβάζουν, άλλα πράγματα βρίσκονται στα ενδιαφέροντά τους. Και αντί κάποιον να σεβαστούν ώστε και ο δικός μας πολιτικός ηγέτης να ζήσει αξιοπρεπώς, αλλά και να φύγει κάποτε με έναν ανάλογο τρόπο, συνεχίζουν εδώ και πενήντα τέσσερις ημέρες τα παιχνίδια, τα παρασκηνία, τις άτολμες και φοβισμένες κινήσεις.

Σχεδόν δυο μήνες σέρνεται αυτή η ιστορία. Και αντί οι πρωτοβουλίες να είναι άμεσες και ουσιαστικές, αντί να δοθεί μια λύση, που θα οδηγούσε στην ευπρεπή αποχώρησή του από την πολιτική, οι εξελίξεις στην κυριολεξία σέρνονται. Οι τελευταίες ειδήσεις το πιστοποιούν με τον καλύτερο τρόπο. Και τι λένε αυτές; Αφενός μεν πως ο γιος του και υπουργός Παιδείας κάτι «ψιλά» τόλμησε να του πει χθες, αφεντέρου πως κορυφαίος θεράπων γιατρός του ανάβει τώρα το πράσινο φως για ενημέρωσή του, αλλά με το ...μαλακό! Και πάντως, οι προεδρικοί, διά του κ. Ποπάκη τρενάρουν όσο μπορούν.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ

ΕΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ ότι μπορούν να συζητήσουν με τον **ΑΝΔΡΕΑ** το πρόβλημα, αλλά σταδιακά και σε ήπιους τόνους

Πράσινο φως γιατρών για να ενημερωθεί

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΑΣΙΝΟΥ

Το πράσινο φως έδωσαν χθες οι θεράποντες γιατροί στα στελέχη της κυβέρνησης και του ΠΑΣΟΚ που θέλουν να ενημερώσουν τον ασθενούντα πρωθυπουργό Ανδρέα Παπανδρέου για τις πολιτικές εξελίξεις και την απόφαση να προχωρήσουν οι διαδικασίες αντικατάστασής του.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου, μας δήλωσε ο κορυφαίος θεράπων γιατρός, είναι σε θέση να επικοινωνεί καλά και για αρκετή ώρα την ημέρα χωρίς να αντιμετωπίζει πρόβλημα.

Σύμφωνα πάντως με τους γιατρούς, η ενημέρωση πρέπει να είναι σταδιακή και όχι με ιδιαίτερα υψηλούς τόνους και αναφορά σε γεγονότα και καταστάσεις που μπορεί να του προκαλέσουν μεγάλο στρες.

Ας ξεκινήσουν, σιγά-σιγά στην αρχή, είπε χαρακτηριστικά γιατρός που παρακολουθεί τον Πρωθυπουργό και «φορτσάρουν» τις επόμενες ημέρες.

Φυσικά, πρόσθεσε, δεν είμαστε τελικά εμείς που θα υποδείξουμε τον τρόπο ενημέρωσης του Πρωθυπουργού για τα με-

γάλα προβλήματα που δημιουργήσε η επί 50 ημέρες παραμονή του στη μονάδα εντατικής θεραπείας του «Ωνασείου».

Θεωρούμε όμως καλό, αυτή η ενημέρωση «να γίνει ήρεμα». Ο κορυφαίος θεράπων γιατρός

προσδιόρισε στην «Ε» και τον χρόνο που ο Πρωθυπουργός μπορεί να συζητεί με τους συνεργάτες του.

Με βάση, μας είπε, το γενικότερο πρόγραμμα της θεραπείας του, δηλαδή τις αιμοκα-

θάρσεις, τις ώρες που είναι στον αναπνευστήρα, την κινησιοθεραπεία, αλλά και την κατάσταση της υγείας του, ο Πρωθυπουργός 1-1,5 ώρα συνολικά την ημέρα, τώρα στην αρχή, είναι σε θέση, χωρίς να

κουράζεται, να συνεργάζεται με τους υπουργούς και τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ.

Αν δεν προκύψουν έκτακτες επιπλοκές, ο χρόνος αυτός, μέρα με την ημέρα, μπορεί να αυξάνει.

Πρώτο δειλό βήμα χθες από το γιο του

ΤΗΝ πρώτη «δειλή» ή καλύτερα συγκαταλεγμένη ενημέρωση για τα πολιτικά πράγματα έκανε χθες στον πρωθυπουργό και πατέρα του Α. Παπανδρέου ο υπουργός Παιδείας Γ. Παπανδρέου.

«Του λέω σιγά σιγά ορισμένα πράγματα», είπε ο υπουργός σε συνομιλία του με δημοσιογράφους χθες, μετά τη συνάντησή που είχε με τον πατέρα του. Και θεώρησε ότι είναι πολύ νωρίς να του μιλήσει για το πολιτικό πρόβλημα που σχετίζεται με την κατάσταση της υγείας του.

Πληροφορίες από παράγοντες, οι οποίοι είναι γνώστες των θέσεων του υπουργού Παιδείας, αναφέρουν ότι υποστηρίζει πως εξαρτάται τότε θα επιτρέψουν οι γιατροί να γίνει συζήτηση με τον Α. Παπανδρέου για το πολιτικό πρόβλημα και να του ζητηθεί να παραιτηθεί. Παρατηρούν ακόμα ότι ενδέχεται να είναι λίγες οι ημέρες ως τις 20 Ιανουαρίου, οπότε έχει συγκαληθεί η Κεντρική Επιτροπή του ΠΑΣΟΚ για να δρομολογήσει την οριστική λύση στο πολιτικό πρόβλημα.

Κι αυτό διότι είναι ακόμη πολύ αδυ-

ναμος, συμπληρώνουν.

Τέλος, παρατηρούσαν ότι οι υπερβολές που λέγονται από διάφορους για δήθεν συζητήσεις τους με τον Α. Παπανδρέου παρουσιάζουν λανθασμένη εικόνα, η οποία βέβαια βλάπτει.

Ο Κρεμαστινός

Διαφορετική εμφανίζεται η άποψη του Δημ. Κρεμαστινού, σύμφωνα τουλάχιστον με ανθρώπους οι οποίοι γνωρίζουν άριστα τις σκέψεις του. Ο θεράπων ιατρός του Πρωθυπουργού και υπουργός Υγείας δεν συμφωνεί με τον Γ. Παπανδρέου σε όσα λέει, ότι εξαρτάται από τους γιατρούς. Ο Γ. Παπανδρέου βλέπει κάθε μέρα τον πατέρα του, έλεγαν. Κάθε ασθενής αντιδρά με το δικό του τρόπο σε ό,τι του λένε. Αν θέλουν ας του πουν ό,τι θέλουν, αλλά θα σταθμίσουν αυτά τα πράγματα, πρόσθεταν.

Για την κατάσταση της υγείας του Α. Παπανδρέου έλεγαν ότι ο γιατρός του και υπουργός εκτιμά πως αυτή έχει μικρή βελ-

τίωση, αλλά ο γιατρός δεν είναι όσο θα ήθελε ευχαριστημένος.

Χθες ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Τηλ. Χυτήρης είπε ότι έχει σημειωθεί βελτίωση στην κατάσταση της υγείας του Πρωθυπουργού κι αυτό φαίνεται από τα ιατρικά δελτία και από τις δηλώσεις των ιδίων των γιατρών.

Για την πολιτική κατάσταση είπε ότι ο Πρωθυπουργός θα ενημερωθεί ως τις 20 Ιανουαρίου. Ακόμη είπε ότι παρίστατο κατά τη συνάντησή του Πρωθυπουργού με τον υπουργό Εθν. Αμυνας Γερ. Αρσένη την περασμένη Παρασκευή. Ο υπουργός ενημέρωσε τον Πρωθυπουργό για την ελληνική στρατιωτική αποστολή στη Βοσνία, για το θέμα του τουρκικού αεροσκάφους που έπεσε και του μετέφερε τις ευχές των υπουργών Αμυνας των χωρών του ΝΑΤΟ.

Ο Τηλ. Χυτήρης ρωτήθηκε αν έγινε συζήτηση και αν υπήρξε ανταπόκριση εκ μέρους του Πρωθυπουργού και απάντησε: -Βεβαίως. Εξεδήλωσε το ενδιαφέρον του για τα θέματα που του έβιξε ο κ. Αρσένης.

Παρεμβαίνουν 150 συνδικαλιστές για συνέδριο εκλογής και νέου αρχηγού

Της ΑΣΤΕΡΩΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΟΥ

«ΕΝΑ βήμα μπρος» επιχειρούν να κάνουν περίπου 150 συνδικαλιστικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ σε κείμενο παρέμβαση στις πολιτικές εξελίξεις. Τα στελέχη αυτά, ενώ εμφανίζονται εναρμονισμένα με τις αποφάσεις του Ε. Γραφείου του ΠΑΣΟΚ και θεωρούν «ενισχυτική» των θέσεων του, την παρέμβασή τους, παράλληλα: Ζητούν σύγκληση συνεδρίου του ΠΑΣΟΚ μέσα στο 1996 για εκλογή των νέων οργάνων του Κινήματος, δημιουργώντας

ερωτηματικά κατά πόσο έρχονται σε αντίθεση με την πρόσφατη διαβεβαίωση του Γραμματέα της Κ.Ε. κ. Κ. Σκανδαλίδη σύμφωνα με την οποία, ούτως ή άλλως ο Α. Παπανδρέου θα παραμείνει πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ μετά την αντικατάστασή του στην πρωθυπουργία.

Κατά τα λοιπά: •Με την τήρηση ίσων αποστάσεων από όλους τους επιδόξους διαδόχους του Α. Παπανδρέου στην πρωθυπουργία, αλλά με κατηγορηματική τη θέση για ανάγκη **αντικατάστασης** του Πρωθυπουργού από την Κοινοβουλευτική Ομάδα, αμέσως με-

τά τη συνεδρίαση της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ στις 20 Ιανουαρίου, οι συνδικαλιστές που ανήκουν σε όλα τα «ρεύματα» που καταγράφονται στο χώρο του κυβερνώντος κόμματος, επιχειρούν τη δική τους παρέμβαση στις πολιτικές εξελίξεις.

Ανάμεσα σε όσους έχουν υπογράψει το κείμενο των συνδικαλιστών, συγκαταλέγονται οι πρόεδροι της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ Χρ. Πρωτόπαπας και Κ. Κουτσούκος, ο πρόεδρος του Εργατικού Κέντρου της Αθήνας Χ. Πολυζωγόπουλος, όλα τα μέλη της ΠΑΣΚΕ στη διοίκηση της ΓΣΕΕ καθώς και οι πρόεδροι

μεγάλων Ομοσπονδιών και σειράς Εργατικών Κέντρων. Το κείμενο υπογράφει και ο πρώην πρόεδρος της ΓΣΕΕ Α. Κανελλόπουλος.

Τα αιτήματα

Τρεις δακτυλογραφημένες σελίδες καταλαμβάνει το κείμενο των συνδικαλιστών και η πρότασή τους συνοψίζεται στα ακόλουθα σημεία.

•Αναγνώριση ως ιδιαίτερως σημαντικής της κατεύθυνσης προς οριστική επίλυση του πολιτικού προβλήματος που δρομολόγησε η απόφαση του Ε.Γ. του

ΠΑΣΟΚ στις 3.1.1996.

•Υπογράμμιση ότι επιβάλλεται «πάντα με την ευθύνη των συντεταγμένων οργάνων του Κινήματος» να προωθηθεί αποφασιστικά η οριστική λύση της σημερινής πολιτικής εκκρεμότητας.

Στην παρέμβασή τους, τα συνδικαλιστικά στελέχη υποστηρίζουν ότι παράλληλα με την εκλογή του νέου Πρωθυπουργού, να αποφασιστεί η σύγκληση του 4ου συνεδρίου του Κινήματος μέχρι το τέλος του 1996, για να αναδειχθεί το νέο πρόεδρο και τη νέα ηγεσία του ΠΑΣΟΚ.

Διστάζουν να του ζητή

Του ΠΩΡΓΟΥ ΚΑΡΕΛΙΑ

Ούτε ο Ευγένιος Ιονέσκου θα μπορούσε να φανταστεί το «θέατρο του παρλόγου» που παίζεται αυτές τις μέρες στην πολιτική μας σκηνή.

Το ανώτατο κομματικό όργανο του ΠΑΣΟΚ, το Εκτελεστικό Γραφείο, αποφάσισε να δώσει «οριστική λύση» εντός του Ιανουαρίου στο «οξύ πολιτικό πρόβλημα» που αντιμετωπίζει η χώρα εξαιτίας της παρατεταμένης απουσίας του Πρωθυπουργού από την ενεργό δράση. Και προς τοίτο έχει συγκαλέσει την Κεντρική Επιτροπή και την Κοινοβουλευτική Ομάδα του κόμματος στις 20 του μηνός.

Η απόφαση να αντικατασταθεί ο Α. Παπανδρέου από τη θέση του πρωθυπουργού είναι ειλημμένη. Όμως, σχεδόν όλα τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ διακηρύσσουν ότι πρέπει να συναινέσει και ο ίδιος, να αποδεχθεί δηλαδή την απόφαση και να παραιτηθεί. Το παρόλογο αρχίζει από αυτό το σημείο. Ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν γνωρίζει τίποτα από όλα αυτά. Επί πενήντα και μία μέρες στην Εντατική του «Σναρσειού» δεν έχει καμία εικόνα για τον έξω κόσμο. Δεν γνωρίζει τις παρενέργειες που προκαλέσει η ασθένειά του και, κυρίως, δεν έχει ιδέα για τις απανωτές δηλώσεις υπουργών και άλλων υψηλόβαθμων κομματικών στελεχών ότι επείγει η αντικατάστασή του.

Ποιοι θα τον ενημερώσουν; Πότε; Και με ποιον τρόπο; Και πως θα αντιδράσει ο ίδιος όταν θα του γίνει -αν του γίνει- η πρώτη νύξη για παραίτηση; Ποιος ο ρόλος του προσωπικού του γιγαρίου Δ. Κρεμαστινού; Και τι θα πράξει η σύζυγός του;

Προνοκέφαλος

Όλα αυτά τα ερωτήματα ταλανίζουν αυτές τις μέρες τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ και κυρίως

ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ για το πώς θα αντιδράσει ο Ανδρέας και εκτιμούν ότι είναι λίγος ο χρόνος που έχουν για να τον προετοιμάσουν

ανά του συνέβαλαν στη λήψη της απόφασης του Ε.Γ., με την οποία «δρομολογείται» -κατά τη γνωστή έκφρασή τους- η λύση του πολιτικού προβλήματος. Στην οργανωμένη βάση του ΠΑΣΟΚ, αλλά και στους ψηφοφόρους του, φαίνεται ότι τα πράγματα είναι περισσότερο ξεκάθαρα, αν κρίνουμε, πρώτον, από τις αποφάσεις ορισμένων οργανώσεων του, και, δεύτερον, από τις δημοσκοπήσεις.

Όπως γράφουμε σε άλλες στήλες, δυο οργανώσεις του ΠΑΣΟΚ καλούν τα ηγετικά του στελέχη να προχωρήσουν χωρίς ταλαντεύσεις στην εκλογή νέου πρωθυπουργού, προειδοποιώντας ότι η κωλυσιεργία θα προκαλέσει μεγάλη ζημιά. Και οι έρευνες της κοινής γνώμης που έχουν δει το φως της δημοσιότητας εμφανίζουν τη συντριπτική πλειονότητα των ψηφοφόρων του ΠΑΣΟΚ να θεωρεί ότι ο πολιτικός ρόλος του Α. Παπανδρέου έχει τελειώσει και να απαιτεί την εκλογή του αντικαταστάτη του.

Η προετοιμασία

Κι αν στην κοινή γνώμη τα διλημμάτα έχουν ξεπεραστεί, δεν συμβαίνει το ίδιο και μεταξύ των ηγετικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ. Ας επιχειρησούμε μερικές απαντήσεις στα προεκτεθέντα ερωτήματα:

1. Οι κ.κ. Λιβάνης, Τσοχατζόπουλος και Λαλιώτης - και παραλλήλως ο γιος του Γιώργος - έχουν αναλάβει να «προετοιμάσουν» τον Α. Παπανδρέου, ώστε να δεχτεί «φυσιολογικά» -αν αυτό είναι δυνατόν- το αίτημα να παραιτηθεί. Η

διαδικασία αυτή βρίσκεται ακόμη στην αρχή της. Ο Γιώργος Παπανδρέου έχει κάνει μια πρώτη συζήτηση με τον πατέρα του, αλλά σε πολύ γενικό πλαίσιο και χωρίς να έχει φτάσει στο κρίσιμο σημείο.

Οι γιατροί, όπως λέγεται, έχουν επιρρίψει την έναρξη της συζήτησης, αλλά είναι άγνωστο πότε αυτή θα φτάσει εκεί που πρέπει ή εκεί που θα ήθελαν τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ. Οι τρεις άλλοι που έχουν επιφορτισθεί με την ίδια αποστολή δεν έχουν κάνει ακόμη οποιαδήποτε συζήτηση με τον Α. Παπανδρέου.

2. Ο χρόνος πιέζει. Μέχρι τις 20 του μηνός πρέπει να έχει ληφθεί η απόφαση του Α. Παπανδρέου, ώστε να μεταφερθεί και στην κοινή συνεδρίαση Κεντρικής Επιτροπής και Κοινοβουλευτικής Ομάδας.

Και οι «τέσσερις» που έχουν αναλάβει να τον ενημερώσουν λένε πως «ό,τι είναι να γίνει θα γίνει τις επόμενες δέκα ημέρες». Είναι, όμως, αμφίβολο αν θα είναι οι επόμενες και να απαιτεί την εκλογή του αντικαταστάτη του.

Χαρακτηριστική είναι η φράση ενός στελέχους του ΠΑΣΟΚ: «Το νέο πρόβλημα δημιουργείται τώρα που ο Ανδρέας αρχίζει και κάπως καταλαβαίνει τι γίνεται!»

3. Τι θα πει ο κ. Κρεμαστινός στον Α. Παπανδρέου; Θα βοηθήσει προς την κατεύθυνση που επιθυμεί το Εκτελεστικό Γραφείο; Θα αποφύγει να αναμείξει ευθέως περιγραφόμενος σε γενικόλογη περιγραφή της κατάστασης ή μήπως θα αφήσει ελπίδες στον Πρωθυπουργό ότι σε κάποιο προβλεπτό μέλλον ίσως μπορούμε να επανέλθει; Από τις μέχρι σήμερα ενέργειες του κ. Κρεμαστινού δεν μπορεί να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα, καθώς στην περίπτωση του Α. Παπανδρέου πολιτική και ιατρική συμπλέκονται κι ένα πολιτικοιατρικό παιχνίδι φαίνεται να παίζεται όλες αυτές τις

Με χαμόγελο συναντήθηκαν χθες Στεφανόπουλος-Σκανδαλίδης, αλλά η ψυχρή τους το ξέρει για τις κινήσεις τους προκειμένου να βρεθεί μια λύση

Αδιέξοδο φοβάται ο Πρόεδρος

Ανησυχεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλος για την παρατεινόμενη πολιτική κατάσταση εξ αιτίας της πορείας της υγείας του πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου. Η εκτίμηση αυτή συναγεται από πληροφορίες για τη συνάντηση που είχε χθες ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με το γραμματέα της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ Κ. Σκανδαλίδη.

Δεν προέβη σε συστάσεις ο Πρόεδρος, αλλά φέρεται να δέχτηκε με προβληματισμό την απόφαση του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ, την οποία του παρουσίασε επίσημως ο Κ. Σκανδαλίδης. Και εκτιμάται πως φοβάται ο Πρόεδρος μήπως οδηγή σε αδιέξοδο.

Ο Κ. Σκανδαλίδης, ο οποίος προηγουμένως είχε συναντηθεί στα γραφεία του ΠΑΣΟΚ με τον υπουργό Παιδείας Γ. Παπαν-

δρέου, μετά την επίσκεψή του τελευταίου στον πατέρα του Πρωθυπουργό, δήλωσε ότι η συζήτησή του με τον Κ. Στεφανόπουλο «ήταν γόνιμη και χρήσιμη όπως είναι κάθε κομμάτι με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας».

Σε ερώτηση αν ανησυχεί ο Πρόεδρος, απάντησε:

«Νομίζω ότι γι' αυτό πρέπει να ρωτήσετε τον ίδιο. Εγώ δεν δικαιούμαι να πω τι λέει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και τι νιώθει».

Η συνάντηση έγινε ύστερα από αίτημα του Κ. Σκανδαλίδη και ήταν η τρίτη του Κ. Στεφανόπουλου με στελέχη του ΠΑΣΟΚ και της κυβέρνησης μετά τους Α. Τσοχατζόπουλο και Απ. Κακλαμάνη.

μέρες στο «Σναρσειο» Πάντως, τα ηγετικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ εκφράζουν τη βεβαιότητα ότι ο κ. Κρεμαστινός «θα πράξει ότι επιβάλλεται», δηλαδή θα προσπαθήσει να πείσει τον κ. Παπανδρέου να συμβάλει ο ίδιος στην επίλυση του προβλήματος.

Η Δήμητρα

4. Αντιφατικές είναι οι πληροφορίες και εκτιμήσεις για τη στάση που θα κρατήσει η κ. Δήμητρα Λιάνη-Παπανδρέου. Η ίδια, με ορισμένες δηλώ-

σεις και διαρροές προς τα μέσα ενημέρωσης, εμφανίζεται να ενδιαφέρεται μόνο για την αποκατάσταση της υγείας του Α. Παπανδρέου.

Ασφαλείς πληροφορίες, όμως, αναφέρουν ότι δεν έχει καθόλου εγκαταλείψει την ιδέα να επανέλθει ξανά ο Α. Παπανδρέου στα καθήκοντά του με σκοπό βεβαίως να παραταθεί η σημερινή κατάσταση και να κερδίσει χρόνο.

Τα ίδια στελέχη, όμως, λένε ότι έχει μικρά περιθώρια επιτυχίας, αν τα όργανα του κόμματος «δείξουν την απαιτούμενη αποφασιστικότητα».

Εκφράζονται αντιθέσεις και από το περιβάλλον

Ενδεικτικές των διεργασιών που συντελούνται αυτές τις μέρες στο ΠΑΣΟΚ, όσο πλησιάζει η κρίσιμη ημερομηνία της 20ής Ιανουαρίου, είναι δυο χθεσινές δηλώσεις ανθρώπων που αποκλεισμένοι «περιθώριοι» του Α. Παπανδρέου.

Ο υπουργός Εσωτερικών Κάρολος Παπούλιας έδειξε να μη βιάζεται και να θεωρεί απαραίτητη τη συμμετοχή του Α. Παπανδρέου στις διαδικασίες διαδοχής. «Είμαι από εκείνους που δεν βάζουν ημερομηνίες», είπε με νόημα ο υπουργός και κατηγορούσε «όσους βιάζονται» ότι «κάνουν κακό και στον εαυτό τους και στην υπόθεση του ΠΑΣΟΚ».

Ο υφυπουργός Αθλητισμού Γιώργος Λιάνης παραδέχτηκε ότι έχουν δημιουργηθεί «κάτι ψυχολογικοί λόγοι για την αντικατάσταση του Πρωθυπουργού» και πρότεινε ως «μόνη ηθική πολιτική λύση την οικειοθελή και μόνο παραίτηση του Α. Παπανδρέου». Εκτίμηση προκάλεσε ότι ο κ. Λιάνης συμφωνεί με την απόφαση του Εκτελεστικού

Γραφείου, διαπιστώνοντας και ο ίδιος «οξύ πολιτικό πρόβλημα». Σε χθεσινή συνέντευξή του («Εθνος»), ο κ. Λιάνης παύει να αρνείται αποστάσεις από τη σύζυγό του Πρωθυπουργού (και εξαδέλφη του), στην οποία δεν αναγνωρίζει δικαίωμα γνώμης στην πολιτική διαδοχή του Α. Παπανδρέου, επικαλούμενος το Σύνταγμα, τους νόμους και το καταστατικό του ΠΑΣΟΚ.

Ο Ζιγδής

Σε δήλωσή του ο πρόεδρος της ΕΔΗΚ Ι. Ζιγδής αναφέρει και τα εξής:

«Μέσα στη θλίψη της ατμόσφαιρας, που δημιουργήθηκε από την

ασθένεια του Πρωθυπουργού, πρέπει να προβληθεί η πρωτοβουλία του υπουργού Παιδείας και γιου του κ. Γ. Παπανδρέου, που βλέποντας τους κινδύνους του κύρους της χώρας, αλλά φυσικά και της οικογένειάς του από τα κακέκτυπα ανακινουθέντα του ΣΝΑΣΕΙΟΥ, πρότεινε στο Κόμμα του να ζητήσει από τον πατέρα του να κάνει δήλωση ότι παραιτείται».

«Κι αν δε γίνει η δήλωση αυτή να θεωρηθεί ως επίσημη διαπίστωση ότι αδυνατεί πλέον να αντιληφθεί την ευθύνη του ότι αφήνει τη χώρα χωρίς κυβέρνηση, οπότε πρέπει να αντικατασταθεί».

δουν παραιτήση

Των ΝΙΚΟΥ ΣΤΑΣΙΝΟΥ ΣΟΦΙΑΣ ΝΕΤΑ

Εντονη ανησυχία προκαλεί στους θεράποντες γιατρούς του Πρωθυπουργού το υγρό που συνεχίζει να συγκεντρώνεται στο θώρακα του, ιδίως στο αριστερό ημιθώρακιο, ενώ σήμερα η αύριο αναμένεται να γίνει και νέα παρακέντηση και για διαγνωστικούς λόγους.

Οι θεράποντες γιατροί, σε μια προσπάθεια αφαίρεσης του υγρού με αιμοκάθαρση, προσανατολίζονται στο να ξεκινήσουν και πάλι το προηγούμενο πρόγραμμα, σύμφωνα με το οποίο ο Πρωθυπουργός θα συνδέεται καθημερινά με τον τεχνητό νεφρό.

Όμως, σύμφωνα με πληροφορίες, η αιμοκάθαρση και η αιμοδιύληση δεν μπορούν να αφαιρέσουν περισσότερα από 100-150 κ.ε. υγρού τη φορά, ενώ τώρα έχουν συγκεντρωθεί περίπου 1.500 κ.ε. στο αριστερό ημιθώρακιο. Σημειώνεται πάντως ότι χθες ο Πρωθυπουργός δεν υποβλήθηκε σε αιμοκάθαρση. Το υγρό που αφαιρέθηκε προχθές από το δεξί ημιθώρακιο, όσο και αυτό που αφαιρέθηκε από το αριστερό την περασμένη εβδομάδα, διαπιστώθηκε ότι ήταν εξιδρωματικό, ότι οφείλεται δηλαδή, σύμφωνα με τους θεράποντες γιατρούς στην ανουρία, ενώ στη συγκέντρωσή του συμμετέχει και η γνωστή δυσλειτουργία της δεξιάς κοιλίας.

Νέες εξετάσεις

Σε εξετάσεις, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι πρόκειται επίσης για εξιδρωματικό, θα υποβληθεί και το υγρό που θα αφαιρεθεί οι γιατροί με τη νέα παρακέντηση. Εν τω μεταξύ, σε κυτταρολογική εξέταση θα υποβληθεί και το υγρό που αφαιρέθηκε προχθές, καθώς οι θεράποντες γιατροί θέλουν να αποκλείσουν το ενδεχόμενο να υπάρχει νεόπλασμα, ενώ δείγ-

Του ΔΙΟΓΕΝΗ ΚΑΜΕΝΟΥ

Πολλαπλές εξετάσεις για το υγρό στο θώρακα

ματα του υγρού έχουν σταλεί για το λόγο αυτό τις ΗΠΑ και την Ελβετία. Επίσης, πληροφορίες αναφέρουν ότι ο Πρωθυπουργός θα υποβληθεί σήμερα σε νέα αξονική τομογραφία, προκειμένου να διαπιστωθεί το σημείο όπου έχει συγκεντρωθεί το υγρό στο αριστερό ημιθώρακιο επακριβώς.

Καλή χαρακτηρισία και τη γενική κλινική εικόνα του Ανδρέα Παπανδρέου ο ειδικός φυσιοατρός Τζον Μπακ, που ήρθε την περασμένη Παρασκευή από το Νιου Τζέρσεϊ των ΗΠΑ, προκειμένου να εφαρμόσει στον Πρωθυπουργό ειδικό πρόγραμμα φυσιοθεραπείας, εργοθεραπείας και λογοθεραπείας, που θα διαρκέσει συνολικά 10-20 μέρες. Πον μάλιστα αρχίζει το ειδικό εντατικό του πρόγραμμα, ζητώντας να ενημερωθεί από τους θεράποντες γιατρούς για το κλάσμα εξουθλώσεως της καρδιάς του Ανδρέα Παπαν-

δρέου, ώστε να κρίνει αν είναι σε θέση να το παρακολουθήσει ο ασθενής. Το πρόγραμμα, που αποσκοπεί στην ενδυνάμωση των μυών που παρουσιάζουν ατροφία, εφαρμόζεται από τον κ. Μπακ σε συνεργασία με τον ειδικό κ. Λου Σαπάρτετ, οι οποίοι του εφαρμόζουν παράλληλα μαλάξεις στον πνεύμονα, ώστε να αποβέλλονται τα βλαβερά εκκρίματα.

Και οι δυο ειδικοί χαρακτηρίζουν ως ιδιαίτερα συνεργάσιμο ασθενή τον κ. Παπανδρέου, δηλώνοντας αισιόδοξους για την πορεία της αποκατάστασής του, προσθέτοντας πάντως ότι η πορεία της υγείας τέτοιου είδους ασθενών είναι πάντα απρόβλεπτη.

Ανυσυχούν και οι ξένοι

Το υγρό που συγκεντρώνεται στις θωρακικές κοιλότητες του

Πρωθυπουργού ανησυχεί και τους δύο ξένους ειδικούς, οι οποίοι, σύμφωνα με χθεσινές δηλώσεις τους, πιστεύουν ότι η συγκέντρωση του οφείλεται σε ένα συνδυασμό παραγόντων, αναφέροντας μάλιστα ως έναν από αυτούς την καρδιακή δυσλειτουργία.

Ακόμη, ο κ. Μπακ ανέφερε ότι προχθές ο Πρωθυπουργός παρουσίασε χαμηλό πυρετό, που όμως υποχώρησε χθες, ύστερα από τη χορήγηση αντιβίωσης. Πρόσθεσε ότι έγινε μια σειρά εξετάσεων, τα αποτελέσματα των οποίων απέκλειαν το ενδεχόμενο νέας λοίμωξης.

Ως θετικό στοιχείο για την εξέλιξη της υγείας του Πρωθυπουργού, ο κ. Μπακ ανέφερε, πού όμως υποχώρησε χθες, ύστερα από τη χορήγηση αντιβίωσης, πού παίρνει συνεχώς βάρος, ενώ συνεχίζεται η εντατική του θέρψη με τη χορήγηση 3.000 θερμίδων ημερησίως.

Το ιατρικό δεστίο

Γενικότερα, η κατάσταση της υγείας του Πρωθυπουργού χαρακτηρίστηκε από τα χθεσινά ιατρικά δελτία αμετάβλητη, ενώ η αναπνευστική του λειτουργία υποστηρίχθηκε περιοδικά από αναπνευστήρα.

Η κατάσταση είναι σταθεροποιημένη, δήλωσε μεταξύ άλλων και θεράπων γιατρός Γ. Βλαχουγιάννης, εξερχόμενος από το «Σναρσειο», δηλώνοντας μάλιστα ότι η καρδιακή λειτουργία ήταν πάντα σταθερή. Η σταθερότητα αυτή, όπως εξήγησε, επιτρέπει να γίνεται ότι χρειάζεται για να αποκατασταθεί η ισορροπία υδάτος και να υποκατασταθεί η νεφρική λειτουργία. Χωρίς σταθερή καρδιακή λειτουργία, ανέφερε χαρακτηριστικά «θα ήταν αδύνατο να συνεχιστούν οι εξετάσεις».

Οι «Τάιμς» γράφουν ότι «είναι ξεκάθαρο πως οι Έλληνες ψηφοφόροι χρειάζονται μια λειτουργούσα κυβέρνηση που ν' αντιπροσωπεύει τα συμφέροντά τους».

Το ΠΑΣΟΚ, που έχει την ευθύνη αντικατάστασης του πρωθυπουργού, κατά την ευρύτερη εκτίμηση που εκφράζεται μέσω των «Τάιμς», «καταδεικνύει τώρα ότι δεν είναι πράγματι κόμμα, αλλά απλώς το προσωπικό του κ. Παπανδρέου που το δημιουργήσε το 1974...».

Η «επιρροή ειρωνείας» είναι ότι ο κ. Παπανδρέου, που αγωνίστηκε για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα, πρέπει τώρα να «ενδώσει» ο ίδιος στους ανώτερους νόμους του απρόσωπου συστήματος της δημοκρατίας.

ού με το ΠΑΣΟΚ».

Το κείμενο υπογράφουν οι: Ν. Αντωνόπουλος, Μ. Αγγελόπουλος, Π. Αβραμίδης, Απ. Αποστολόπουλος, Κ. Αντωνέλος, Τ. Αντωνόπουλος, Γ. Βιδάλης, Δ. Γεωργόπουλος, Τ. Γιαννόπουλος, Χρ. Δημόπουλος, Θ. Δραγώτης, Αθηνά Ισόγλου, Αθ. Κολιτσάδης, Κ. Καρπέτας, Π. Καρακίσιος, Γρ. Κολιτσάδης, Α. Κανελλόπουλος, Θ. Κουμούτσος, Ν. Κουρεμένος, Θ. Καρπίης, Ηρ. Λάμπας, Γ. Μάρκου, Σ. Μπουζίκης, Α. Μπαχράς, Ν. Μακρής, Γ. Νικολακόπουλος, Ν. Πανδής, Ηρ. Παπαδόπουλος, Γ. Παπασταθόπουλος, Β. Παπασιωτηρόπουλος, Γ. Παπασιωτηρόπουλος, Π. Ραμπάβας, Δ. Ροδής, Γ. Στάμος, Α. Σουλτάνας, Βαγγ. Σιώτης, Ν. Τζένος, Βαγγ. Φιλιατάτος, Τ. Χρυσόφυλλης, Κ. Χαροσιάδης, Αγγ. Γιαννακόπουλος.

Ν.Υ. Τάιμς: Ορίστε τώρα νέο πρωθυπουργό

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ
Του Δ. Π. ΔΗΜΑ

Ανταγκλώντας το σκεπτικό που εν γένει επικρατεί σε κυβερνητικούς, πολιτικούς και οικονομικούς κύκλους της Ουάσιγκτον και της Νέας Υόρκης η εφημερίδα «Νιου Γιορκ Τάιμς» καλεί το κυβερνών κόμμα του ΠΑΣΟΚ να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και να εκλέξει νέο πρωθυπουργό το συντομότερο δυνατό και άνευ περαιτέρω καθυστέρησης, γιατί οι εξελίξεις στα Βαλκάνια τρέχουν και η Ελλάδα παραμένει αμέτοχη.

«Η Ελλάδα, το υπερήφανο λίκνο της δημοκρατίας, βρίσκεται τώρα σε αβυσσική από τη δεσποτική (τυραννική) άρνηση του σοβάρ ασθενούς πρωθυπουργού της Ανδρέα Παπανδρέου να παραδώσει την εξουσία» παρατηρούν οι «Τάιμς» και προσθέτουν ότι «το κυβερνών κόμμα του ΠΑΣΟΚ χρειάζεται να εκλέξει χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση έναν προσωρινό τουλάχιστον διάδοχο».

Η τελευταία παρατήρηση της εφημερίδας συμπίπτει με αμερικανικές εκτιμήσεις ότι προ της σοβάρης προοπτικής διασπάσεως του ΠΑΣΟΚ από τη διαμάχη κοιμητικών και κοινοβουλευτικών στελεχών η προσωρινή λύση της μεταβατικής πρωθυπουργίας, διαγραφόμενη τώρα εντονότερα, παρέχει τη σοβαρότερη εγγύηση για τη διασφάλιση της ενότητας του κυβερνώντος κόμματος και επ' αυτού έχει συζητηθεί το όνομα του κ. Γιάννη Χαρολαμπίτσου, πρώην αναπρόεδρου και αρχαιότερου κοινοβουλευτικού στελέχους.

Τα προβλήματα

«Από τον περασμένο Νοέμβριο ο κ. Παπανδρέου έχει καταστεί ανίκανος... και ξεκάθαρα δεν μπορεί να κυβερνήσει, παρά ταύτα αρνείται να παραχωρήσει τη θέση του, το κόμμα του διατάζει να τον πιθανοαγκάσει και η χάραξη της πολιτικής στην Αθήνα βρίσκεται σε παράλυση», σημειώνει η εφημερίδα.

«Στο μεταξύ», συνεχίζει η εφημερίδα, «πέφτοντα ζητήματα πιέζουν από όλες τις κατευθύνσεις».

«Η Τουρκία, ο πλέον σημαντικός και πιο απειλητικός γείτονας της Ελλάδας, βρίσκει τη φιλοδυτική και φιλοΝΑΤΟική της πορεία να προκαλείται από ένα εθνικιστικό και φρονταμεταλιστικό (ισλαμικό) κόμμα... ενώ στο Βορρά εξελίσσεται η πιο φιλόδοξη ειρηνευτική επιχείρηση της Ευρώπης στα Βαλκάνια».

Χάνει ευκαιρίες

Η εφημερίδα παρατηρεί ότι «η ιδιαιτέρη σχέση της Ελλάδας με τη Σερβία... και η νέα κατανόηση που υφίσταται με τη Μακεδονία θα μπορούσε να την καταστήσει σε διπλωματικό παίκτη -κλειδί στην περιοχή, αν θα 'χε την ικανότητα να παρέμβει (...) ενώ αργότερα μέσα στο χρόνο η Ευρωπαϊκή Ένωση... θα συγκαλέσει ένα συνταγματικό συνέδριο που θα προσδιορίσει τους κοινούς στόχους πολιτικής για την υπόλοιπη δεκαετία...».

Οι «Τάιμς» γράφουν ότι «είναι ξεκάθαρο πως οι Έλληνες ψηφοφόροι χρειάζονται μια λειτουργούσα κυβέρνηση που ν' αντιπροσωπεύει τα συμφέροντά τους».

Το ΠΑΣΟΚ, που έχει την ευθύνη αντικατάστασης του πρωθυπουργού, κατά την ευρύτερη εκτίμηση που εκφράζεται μέσω των «Τάιμς», «καταδεικνύει τώρα ότι δεν είναι πράγματι κόμμα, αλλά απλώς το προσωπικό του κ. Παπανδρέου που το δημιουργήσε το 1974...».

Η «επιρροή ειρωνείας» είναι ότι ο κ. Παπανδρέου, που αγωνίστηκε για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα, πρέπει τώρα να «ενδώσει» ο ίδιος στους ανώτερους νόμους του απρόσωπου συστήματος της δημοκρατίας.

mediatel ΟΛΟ ΤΟ 24 ΩΡΟ
ΤΑ ΠΙΟ ΠΑΡΑΞΕΝΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
ΟΤΙ ΔΕΝ ΑΚΟΥΣΑΤΕ ΚΑΙ ΔΕΝ ΜΑΘΑΤΕ
ΜΟΝΟ ΜΕ 36 ΔΡΧ/15"

090.232.077

01 ΔΕΙΚΤΗΣ - ΣΧΟΛΙΟ
02 ΕΠΙΜΕΡΗ ΔΕΙΚΤΕΣ
03 TOP 5
04 BOTTOM 5
05 ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ
06 ΤΙΜΕΣ ΜΕΤΟΧΩΝ
07 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

36 ΔΡΧ/15

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ
090.23.26.xx

Η MEDIATEL ΣΑΣ ΕΥΧΕΤΑΙ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

01 ΔΕΙΚΤΗΣ - ΣΧΟΛΙΟ
02 ΕΠΙΜΕΡΗ ΔΕΙΚΤΕΣ
03 TOP 5
04 BOTTOM 5
05 ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ
06 ΤΙΜΕΣ ΜΕΤΟΧΩΝ
07 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

36 ΔΡΧ/15

40%

ROSSI

Όλα ήταν ήρεμα «σαν τον σφυγμό ενός νεκρού». Ο σφυγμός του «Γιανασείου», της χώρας, ο ξετρελαμένος σφυγμός. Οι βουλευτές Θεσσαλονίκης υπουργοί, πρώην υπουργοί και ευελπιστούντες μέλλοντες σε κατάσταση αλλόκοτης κρίσης: Ο κ. Ευ. Βενιζέλος υπό τετραπλήν ιδιότητα

ΕΝΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

άλλους χωρίς πολλές-πολλές αρχές, όλο και κάποιο σκέπαιγνίδι θα σπνθεί. Ερωτώμενος δε στην ΕΤ3 τι θα συμβεί, αν ο Ανδρέας πει «όχι» στην παραίτηση, απαντά «δεν απαντώ». Ο Γιάννης Μαγκριώτης εν μέσω απροσδόκητου πλήθους προχωρεί σε κοπή βασιλόπιτσας συνάμα δηλώνοντας: Σωστή και χρήσιμη ή «παρέμβαση» του νομάρχη Θεσσαλονίκης, όστις εξεδίεσε εις τον αέρα το όνομα του Ακη. Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις αφυπνίζουσες αίφνης από τον δευτεροκρατικό τους λήθαργο πραγματοποιούν αιθέριες παρεμβάσεις: Όλα να γίνουν «σε αντιστοιχία με τις κοινοτικές οριζούρες» κι ο Α. Παπανδρέου «θα ενεργήσει σαν η Συνειδηση της μεγάλης πλειοψηφικής δημοκρατικής παράταξης». Τρέμε Σημίτη. Αυτή «η Συνειδηση» (έτσι με κεφαλαίο) μπορεί να σε κερμάτισει. Είναι κάτι σαν το στρίψιμο της βίδας.

Ο Δαντιών, λίγο πριν το τέλος του, αδιασπαστός έλεγε: «Προτιμώ να με καροτσιμώσουν παρά να καροτσιμώσω εγώ». Και τι σχέδιο έχει εδώ ο Δαντιών; Εδώ οι σύντροφοι κινδυνεύουν να ξαναθυμώσουν το συγχροτήριό τηλεγράφημα της 1/9/1984 του προέδρου και Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ προς τον Καντάφι ως ηγέτη της Αραβικής Λιδικής Αιλικής Σοσιαλιστικής Τζαμαχίας: «Αναγνέτε σύντροφε, τις θερμές ευχές μας προς τον αδελφό λαό της Τζαμαχίας... για ειρήνη, ευημερία και σοσιαλισμό». Ξαν τον σφυγμό μιας τζαμαχίας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΪΣΗΣ

Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ, του Βενιζέλου, που μίλησε για άμεση λύση χωρίς προσχήματα, και έκαναν φανερή τη διάσταση απόψε

Δύο ...φωνές για

Των ΠΑΝΤ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΤΗ
ΛΑΙΚΗΣ ΜΑΤΣΗ

Οι δύο τάσεις που κυριαρχούν αυτή τη στιγμή στο ΠΑΣΟΚ φάνηκαν ανάγλυφα χθες στη Βουλή από τις απολύτως διαφορετικές τοποθετήσεις των υπουργών Δικαιοσύνης Ι. Ποττάκη και Μεταφορών Ε. Βενιζέλου, κατά τη διάρκεια της συζήτησης της πρότασης δυσπιστίας της Ν.Δ. Πρόταση, που η κυβέρνηση επέλεξε να συζητηθεί άμεσα μετά την κατάθεσή της.

Ο μεν Ι. Ποττάκης, που επέλεξε να μιλήσει πρώτος από την πλευρά της κυβέρνησης, επικαλέστηκε κείμενα διαφόρων συνταγματολόγων (Μάνεσης, Τσάτσος, Παυλόπουλος, Βολουδάκης κ.ά.), για να υποστηρίξει ότι δεν προβλέπεται συνταγματικά χρονικό όριο για τη διάρκεια της αναπληρωσης του πρωθυπουργού, προκαλώντας μάλιστα και την ερώτηση του κ. Εβερτ τι έννοια έχει σε τέτοια περίπτωση η σύγκληση των κοινοτικών οργάνων του ΠΑΣΟΚ. Ο κ. Ποττάκης έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο ρήμα «εκλείψω», ερμηνευόντας το, πάντα επικαλούμενος τους συνταγματολόγους, είτε ως «αποθνήσκω» είτε ως ότι ο πρωθυπουργός είναι κλινικά νεκρός. Και επικαλέστηκε τις διατάξεις που αφορούν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, για να τις συσχετίσει με τις αφορούσες τον Πρωθυπουργό και να αφήσει να εννοηθεί ότι ίσως ο εύλογος χρόνος αναπληρωσης να φτάνει και το εξάμηνο. Η τοποθέτηση Ποττάκη προκάλεσε δυσμενή σχολία από βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, που δεν ανήκουν στους λεγόμενους προεδρικούς.

Κόντρα με Μητσότακη

Αντιθέτως, ο συνταγματολόγος κ. Βενιζέλος, μιλώντας και ως μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου, αφού βεβαίως είπε ότι συνταγματικό πρόβλημα δεν υπάρχει, αλλά υπάρχει οξύ πολιτικό πρόβλημα λόγω της ασθένειας του Πρωθυ

πουργού, έκανε λόγο για πολιτική λύση, που θα δοθεί άμεσα χωρίς προσχήματα. Θέμα που δεν άγγιξε καν ο κ. Ποττάκης, μένοντας στα προβλεπόμενα εκ του Συντάγματος. Ο υπουργός Μεταφορών έκανε ευθεία επίθεση κατά της Ν.Δ., μιλώντας για αντιφάσεις στην πολιτική της και την κατηγορία ότι κινείται με μόνο ελατήριο τα κομματικά οφέλη από πιθανές εκλογές, υπογραμμίζοντας όμως ταυτόχρονα ότι η κοινή γνώμη θέλει λύση στο ΠΑΣΟΚ και όχι εκλογές και θα υπερψηφίσει το ΠΑΣΟΚ υπό οποιεσδήποτε συνθήκες.

Η αναφορά του πάντως στα της διαδοχής στο ΠΑΣΟΚ προκάλεσε την παρέμβαση και έναν αρκετά μακρύ διάλογο με τον Κ. Μητσότακη. Ο επίτιμος πρόεδρος της Ν.Δ. τον διέκρινε για να καλέσει το ΠΑΣΟΚ να προσδιορίσει το χρόνο αντικατάστασης του Α. Παπανδρέου. Ο κ. Βενιζέλος αντέτεινε ότι αυτά θα έπρεπε να τα έχει πει στον κ. Εβερτ όταν δέχταν ότι η αναπληρωση δεν έχει χρονικό ορίζοντα, συμπληρώνοντας ότι δεν υπάρχει εύλογος χρόνος συνταγματικά, αλλά πολιτικά. Ο κ. Μητσότακης επέμεινε στο ερώτημά του: «Πότε και πώς θα λύσετε το πρόβλημα». Κι ο κ. Βενιζέλος απάντησε ότι «χαιρείται που η Ν.Δ. αναγνωρίζει στο ΠΑΣΟΚ την αρμοδιότητα επίλυσης του θέματος».

Δήλωση-παρέμβαση στα δρώμενα στο Κοινοβούλιο έκανε και ο συνταγματολόγος και σύμβουλος του κ. Εβερτ Πρ. Παυλόπουλος, σε απάντηση των κ. Ποττάκη και Βενιζέλου. Σ' αυτήν αναφέρει ότι «από τη στιγμή που ιατρικές βεβαιώσεις ότι τώρα και στο μέλλον ο Πρωθυπουργός δεν θα μπορεί να ασκήσει τα καθήκοντά του, ο εύλογος χρόνος αναπληρωσης του εξεπνέου. Για δύο πολιτικούς, που έχουν επαρκείς νομικές γνώσεις, οι σκοπιμότητες των σιγηρών δεν πρέπει να συσκοτίζουν την ανεξαρτησία γνώμης και λόγους και την απαιτούμενη στοιχειώδη αντικειμενικότητα».

Καταθέτοντας την πρόταση μομφής ο αρχηγός της αξιωμα

Βενιζέλος και Ποττάκης (με τους Τσοχατζόπουλο και Λαλιώτη) στις κυβερνητικές θέσεις. Η διάσταση τους ήταν χθες κάτι παραπάνω από εμφανής

τικής αντιπολίτευσης Μ. Εβερτ τη χαρακτηρίσε ως «προτοβουλία θεσμικής ευθύνης, με στόχο να αποκτήσει ο τόπος κυβέρνηση». Για να λάβει την απάντηση του αναπληρούντος του Πρωθυπουργού Α. Τσοχατζόπουλου ότι «είναι καλοδεχούμενη και θα αποδείξει αφενός ότι λειτουργεί η κυβέρνηση και αφετέρου ότι η Ν.Δ. προσδοκά κομματικά οφέλη».

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον κατά τη διάρκεια της συζήτησης είχαν και οι τοποθετήσεις τόσο του γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ Κ. Σκανδαλίδη όσο και του υπουργού Τύπου Τηλ. Χυτήρη. Ο τελευταίος δέχθηκε τις επικρίσεις πολλών βουλευτών της αντιπολίτευσης για τις δηλώσεις του περί «συνταγματικής εκτροπής στην περίπτωση σύγκλησης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ, δίχως τη σύμφωνη γνώμη του Α.

Παπανδρέου».

«Ποιον εκπροσωπεί», διερωτήθηκε χαρακτηριστικά η Ντ. Μπακογιάννη. «Κυβέρνηση χωρίς εκπρόσωπο ή εκπρόσωπο χωρίς κυβέρνηση». Ο υπουργός Τύπου απάντησε ότι «εκπροσωπεί την κυβέρνηση του Αν. Παπανδρέου». Και όσον αφορά τις επικρίσεις που δέχθηκε τις τελευταίες μέρες από τους συναδέλφους του του ΠΑΣΟΚ, η δικαιολογία του ήταν ότι «οφείλεται σε παρεξήγηση των δηλώσεών μου, όπως μεταφέρθηκαν από τα ΜΜΕ» και πως «ουδέποτε αμφισβήτησα τη σύγκληση Κ. Κοινοβουλευτικής Ομάδας».

Ο κ. Σκανδαλίδης αναγνώρισε το πολιτικό θέμα που υπάρχει, δήλωσε ότι το ΠΑΣΟΚ θα το λύσει μέσα από τις συντεταγμένες διαδικασίες και τα όργανά του, υπογράμμισε ότι για τους βουλευτές του ΠΑΣΟΚ η πατριδα προηγείται του κόμματος και κατέληξε

εκφράζοντας την πεποίθηση ότι ο Α. Παπανδρέου θα πράξει το καθήκον του, όπως έχει κάνει πάντα στη σαφενάχρονη πολιτική του ιστορία.

Οι ομιλίες των εισηγτών

Σε τρία βασικά σημεία επικεντρώθηκε η ομιλία της πρώτης εισηγτούς της Ν.Δ. Ντόρας Μπακογιάννη, το πρώτο εκ των οποίων συγκέντρωσε τα πυρά των εισηγητών των δύο άλλων κομμάτων της αντιπολίτευσης.

Ξεκινώντας την ομιλία της η βουλευτής της Ν.Δ. είπε ότι η πρόταση δυσπιστίας δεν έχει στόχο να αφαιρέσει την ευθύνη της διακυβέρνησης από τη σημερινή κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Αλλά να προσφέρει μια συνταγματικά αδιάβλητη διεξόδο από την ανωμαλία κατάσταση την οποία έχει προκαλέσει η παρατεινόμενη ασθένεια του κ. Παπανδρέου.

Εκ μέρους του ΚΚΕ ο Στρ. Κόρακας υπογράμμισε ότι υπάρχει σοβαρό θέμα από την ασθένεια του Πρωθυπουργού, αλλά δεν έχει τη διάσταση και τη χαρακτηρισμό που του δίνει η Ν.Δ., η οποία δημαγωγεί, κάνοντας πως δεν ξέρει τίποτα για το φόντο.

Και κάλεσε την κυβέρνηση να ξεκαθαρίσει την εκκρεμότητα και να σταματήσει οι εσοκομματικές διαμάχες και οι ανταγωνισμοί οικονομικών συμφερόντων.

η ΠΑΘΗΤΙΚΗ, του Ποττάκη, που έκανε λόγο ακόμη και για ...εξάμηνη αναπλήρωση, ων μέσα στο ΠΑΣΟΚ για τη διαδοχή

το ρήμα «ΕΚΛΕΙΠΩ»

Ν.Δ.: Αντικατάσταση εδώ και τώρα

Την αντικατάσταση του Πρωθυπουργού «εδώ και τώρα» ζήτησε χθες η Ν.Δ. με την πρόταση μομφής που κατέθεσε στη Βουλή κατά της κυβέρνησης, χαρακτηρίζοντας πολιτική ανωμαλία που τείνει να μετατραπεί σε συνταγματική εκτροπή την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί από την παρατεινόμενη ασθένεια του Α. Παπανδρέου. Το σύνολο των βουλευτών της αξιωματικής αντιπολίτευσης ζήτησε την υπερψήφιση της πρότασης για άμεση επίλυση της πολιτικής εκκρεμότητας.

Τέλος, ζητώντας από τους βουλευτές του ΠΑΣΟΚ «να το σκεφτούν πριν δώσουν την απάντησή τους στην πρόταση της Ν.Δ.», είπε: «Σε όλη μου τη ζωή γνώρισα τον Α. Παπανδρέου ως πολιτικό αντίπαλο. Εχω σοβαρότατη κριτική να κάνω για τον τρόπο με τον οποίο πολιτεύτηκε. Δεν μπορεί, όμως, παρά να αναγνωρίσω ότι επηρέασε την πολιτική ζωή της χώρας, και θα προτιμούσα να φερίγει από το πολιτικό προσκήνιο με τρόπο λιγότερο αυθόρμητο και υποτιμητικό. Αξίζει έναν καλύτερο επίλογο από αυτόν που παρακολουθεί ο ελληνικός λαός, κι αν είχατε το θάρρος να ορθώσετε το ανάστημά σας απέναντί του, θα το είχα».

Αλλ'αυτε καθ' όλο το διάστημα της τελευταίας διετίας ήταν πασιφανής η αδυναμία του Πρωθυπουργού να εξασφαλίσει τον συντονισμό της κυβέρνησης, να ελέγξει και να αναλαμβάνει την ευθύνη της κυβερνητικής πολιτικής.

Η Νέα Δημοκρατία, έχοντας διαγνώσει και επισημάνει τις επικίνδυνες αυτές εξελίξεις, ζήτησε, ήδη από τον Νοέμβριο του 1994, και εξακολουθεί πάντοτε να ζητεί άμεση προσφυγή στην ευθύνη του ελληνικού λαού. Γιατί η κριτική που έχει ως τώρα ασκήσει στην κυβερνητική πολιτική διατηρεί την αξία και την επικαιρότητά της.

Ηδη όμως η αδυναμία του Πρωθυπουργού έχει καταστεί ουσιαστική και καθολική. Και έχει οδηγήσει σε πολιτική ανωμαλία, η οποία μετατρέπεται σε συ

νταγματική εκτροπή.

Η ατομία και η αβουλία κυβέρνησης και Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ επιτείνονται και επιδεινώνουν αυτή την κατάσταση. Η αναπλήρωση του Πρωθυπουργού έχει, από την ίδια τη φύση της, προσωρινό χαρακτήρα. Δεν νοείται αναπλήρωση του Πρωθυπουργού με αόριστη διάρκεια, ούτε πολύ περισσότερη, αναπλήρωση στο διηνεκές. Και σε κάθε περίπτωση, η αναπλήρωση του Πρωθυπουργού δεν μπορεί, κατά το Σύνταγμα, να καλύψει το σύνολο των αρμοδιοτήτων του, με αποτέλεσμα βασικές αρμοδιότητές του σήμερα να μην μπορούν να ασκηθούν. Κυβέρνηση, ουσιαστικά, δεν υπάρχει. Υπάρχει μόνο κενό εξουσίας.

Η θεσμική αυτή κρίση έχει άμεσες και δραματικές επιπτώσεις στην άσκηση της γενικής πολιτικής της χώρας, τόσο της εσωτερικής όσο και της εξωτερικής.

«Δεν μπορεί και δεν νομιμοποιείται»

Το παρόν κυβερνητικό σχήμα δεν μπορεί και δεν νομιμοποιείται να αντιμετωπίσει μεζύονα εθνικά θέματα, όπως είναι σήμερα, ιδίως, η κλιμάκωση των προκλήσεων από την Τουρκία, οι κρίσιμες διαπραγματεύσεις με τα Σκόπια και η κληρονομιά στο Κυπριακό.

Τυχόν διατήρηση του σχήματος αυτού, μέσα στο περιβάλλον ρευστότητας στον εθνικό μας περίγυρο, περιτλέει ακόμη περισσότερο τα προβλήματα και μεγιστοποιεί τους κινδύνους για τη χώρα.

Οι επιπτώσεις της αναβρασχίας είναι επίσης ιδιαίτερα επίχρμες και στο εσωτερικό. Σε όλους τους τομείς και ειδικότερα στην Οικονομία. Αλλά και στην κοινωνική συνοχή, ιδίως όταν έχουν ήδη

εξαντληθεί τα όρια αντοχής και ανοχής των πολιτών. Όταν το εισόδημα των εργαζομένων και των συνταξιούχων εξαντμίζεται, μικρομεσαίες επιχειρήσεις κλείνουν και ο αγροτικός τομέας οδηγείται σε μαρσασμό.

Η Νέα Δημοκρατία, από την πρώτη μέρα που ο Πρωθυπουργός εισήχθη στη μονάδα εντατικής θεραπείας, έδειξε ενιαίοτητα και υπευθυνότητα. Προέβη στις γνωστές συγκεκριμένες ενέργειες, που αποσκοπούσαν στο να διευκολύνουν την άμεση και ομαλή εξέοδο από την πολιτική και θεσμική κρίση.

Όμως η κυβέρνηση και η ηγετική ομάδα του ΠΑΣΟΚ αποδεικνύονται κατώτερες των περιστάσεων και αδύναμες να ελέγξουν και να κατευθύνουν τις εξελίξεις. Η ιδιότητα, οι φανερόι σκοπιμότητες και οι παρασκηνιακές υστεροβουλίες δεν τους επέτρεψαν να αναλάβουν πρωτοβουλίες άρσης της εκκρεμότητας.

Το μόνο παρήγορο ήταν ότι υπήρξαν βουλευτές και στελέχη του ΠΑΣΟΚ που εξέφρασαν αμφιμυσία και με παρηγόρια θέσεις, οι οποίες επιβεβαιώνουν την έκταση της πολιτικής ανωμαλίας και την αναγκαιότητα εξερεύνησης άμεσης λύσης.

Με αυτά τα δεδομένα, η Νέα Δημοκρατία, αφού εξάντλησε όλες τις δυνατότητες της ως Αξιωματική Αντιπολίτευση, αναλαμβάνει πρωτοβουλία θεσμικής ευθύνης και καταθέτει πρόταση δυσπιστίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 84 παρ. 2 επ. του Συντάγματος και 142 του Κανονισμού της Βουλής. Με την πρωτοβουλία της αυτή η Νέα Δημοκρατία δεν επιχειρεί τη δημιουργία πολιτικής κρίσης. Αντιθέτως, επιδιώκει πρωτίστως την άμεση εξέοδο της χώρας από την υφιστάμενη πολιτική και θεσμική κρίση.

ΠΙΕΣΗ ΑΠΟ Ν.Δ., ΔΙΧΟΓΝΩΜΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

«Πολύ κακό για το τίποτα», θα μπορούσε να σχολιάσει τις, αν κρίνει από το κλίμα που δημιουργήσε και τις εντυπώσεις που άφησε η χθεσινή πρώτη συνεδρίαση επί της προτάσεως δυσπιστίας της Ν.Δ. κατά της κυβέρνησης. Οι χαμηλοί τόνοι ήταν το κυρίαρχο στοιχείο από την πλευρά των εισηγητών της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Το θερμομέτρο ανέβηκε μόνο όταν ο πρώην πρωθυπουργός Κ. Μητσότακης άνοιξε έντονο διάλογο με τον υπουργό

Μεταφορών Ευάγγελο Βενιζέλο, δίνοντας μάλα στην εντύπωση ότι είναι εκείνος ο αρχηγός της Ν.Δ. και όχι ο Μ. Εβερτ, ο οποίος, θέλοντας να διασκεδάσει

την εικόνα που δημιουργήθηκε εις βάρος του, πήρε τελικά το λόγο να μιλήσει για «καντρίλιες επιδόσεων διαδόχων στις οποίες Ν.Δ. δεν θα συμμετάσχει»... Παραβλέποντας ότι οι «καντρίλιες» γίνονταν από δύο. Πέρα όμως από τις ελεγχόμενες, οι οποίες επιβεβαιώνουν την έκταση της πολιτικής ανωμαλίας και την αναγκαιότητα εξερεύνησης άμεσης λύσης.

Με αυτά τα δεδομένα, η Νέα Δημοκρατία, αφού εξάντλησε όλες τις δυνατότητες της ως Αξιωματική Αντιπολίτευση, αναλαμβάνει πρωτοβουλία θεσμικής ευθύνης και καταθέτει πρόταση δυσπιστίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 84 παρ. 2 επ. του Συντάγματος και 142 του Κανονισμού της Βουλής. Με την πρωτοβουλία της αυτή η Νέα Δημοκρατία δεν επιχειρεί τη δημιουργία πολιτικής κρίσης. Αντιθέτως, επιδιώκει πρωτίστως την άμεση εξέοδο της χώρας από την υφιστάμενη πολιτική και θεσμική κρίση.

Φρόντισε γι' αυτό, κατά κύριο λόγο, ο Γ. Ποττάκης και ο Β. Βενιζέλος.

ΝΤΟΡΑ ΝΤΑΪΛΙΑΝΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Η ΑΔΕΣΜΕΥΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΑΠΟΨΕΙΣ

Η δέσμευση

ΚΑΙ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ χθες κατά τη συζήτηση της πρότασης δυσπιστίας επανελήφθη η δέσμευση του Εκτελεστικού Γραφείου - παρά τις διαφορετικές απόψεις του «προεδρικού» κ. Ποττάκη - να προχωρήσει το ΠΑΣΟΚ στην αντικατάσταση του Πρωθυπουργού ως το τέλος Ιανουαρίου με δικές του αποφάσεις.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗ πλευρά, συνεχίζονται οι «διαρροές» από το «Ωνάσειο» για δυνατότητα του Πρωθυπουργού ν' αρχίσει σιγά-σιγά να ενημερώνεται. Αυτή η εμφανιζόμενη ως «δυνατότητα», τα όρια της οποίας είναι άγνωστα και ασαφή, δεν πρέπει να δημιουργήσει εμπλοκή, ούτε και να ανατρέψει το χρονοδιάγραμμα των διαδικασιών για την αντικατάσταση του Πρωθυπουργού.

Η ΔΕΣΜΕΥΣΗ του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑΣΟΚ στηρίζεται σε γνωστά δεδομένα και σε πολιτικές εκτιμήσεις, που οδηγούν στην οριστική επίλυση του προβλήματος, χωρίς άλλες αναβολές και εμπλοκές.

ΑΛΛΩΣΤΕ, αυτοί που θα συνομιλήσουν, όταν θα μπορέσουν να συνομιλήσουν με τον Ανδρέα Παπανδρέου, θα μπορέσουν να εκτιμήσουν τη δυνατότητά του να λειτουργήσει πολιτικά και να ασκήσει τα καθήκοντα του πρωθυπουργού ή έστω να δώσει κατευθύνσεις.

ΕΙΝΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΟ ότι θα χρειαστεί πολύς χρόνος για την ανάρρωση του Πρωθυπουργού και μακάρι όλα να εξελιχθούν κατ' ευχήν. Η χώρα, όμως, χρειάζεται πρωθυπουργό με φυσική παρουσία στη λειτουργία της κυβέρνησης.

ΕΠΟΜΕΝΩΣ, το χρονοδιάγραμμα που αποφάσισε το ΠΑΣΟΚ πρέπει να τηρηθεί οπωσδήποτε και ως το τέλος Ιανουαρίου η χώρα να έχει πρωθυπουργό, να συντονιστεί το έργο της κυβέρνησης και να ανασυνχρητηθεί το ΠΑΣΟΚ, που έχει εντολή να εξαντλήσει την τετραετία.

ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ για παιχνίδια με τις δυνατότητες ή μη του Ανδρέα Παπανδρέου είναι ανεπίτρεπτα. Ο σεβασμός προς τον ίδιο τον ηγέτη του ΠΑΣΟΚ και την ιστορία του, υπαγορεύει τον διαχωρισμό του ανθρώπου από τον πολιτικό.

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ στοιχεία του προβλήματος είναι που πρέπει να εκτιμηθούν, για να ληφθούν σωστές και για τη χώρα αποφάσεις και για το ΠΑΣΟΚ και για τον Ανδρέα Παπανδρέου.

ΑΥΤΑ τα στοιχεία έλαβαν υπόψη τους τα όργανα του ΠΑΣΟΚ και πρέπει να προχωρήσουν, παραμερίζοντας τις παγίδες που στήνονται με «διαρροές» πληροφοριών.

Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΛΑΪΤΖΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Με κατανόηση...

Είναι τόσο ξεκάθαρη η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί από την παρατεινόμενη απουσία του Πρωθυπουργού και τόσο κοινή η αντίληψη που έχει σχηματιστεί, ώστε αυτά που είπαν χθες οι εισηγητές της Ν.Δ. Ντόρα Μπακογιάννη και Κώστας Καραμανλής θα μπορούσαν κάλλιστα να τα υιοθετήσουν και οι συνάδελφοί τους του ΠΑΣΟΚ.

Τόσο ξεκάθαρο...

Για μια ακόμη φορά η σύζυγος του Πρωθυπουργού, Δήμητρα, αισθάνθηκε την ανάγκη να διευκρινίσει μία δήλωσή της. Στην «Ε» δήλωσε προχθές ότι «ο Ανδρέας Παπανδρέου έχει ανοιχτά γραμμάτια στη ζωή». Και στο «Μέγκα» διευκρίνισε χθες ότι η δήλωσή της περί «γραμμάτων» ήταν καθαρά ανθρώπινη. Στη διευκρινιστική της δήλωση, όμως, είπε ακόμη ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου κέρδισε τη μάχη «γιατί έχει την αίσθηση και την πίστη ότι δεν τελείωσε ακόμη». Από τι δεν τελείωσε, δηλαδή; Μήπως από πρωθυπουργός; Επειδή και αυτή η δεύτερη (διευκρινιστική) δήλωσή της θέλει διευκρίνιση, μία λύση μόνο υπάρχει. Να κάνει μία δήλωση ότι «δεν την ενδιαφέρει αν ο Ανδρέας Παπανδρέου παραμείνει πρωθυπουργός». Θα είναι τόσο ξεκάθαρο αυτό που λέει, που ακόμη και ο πιο κακόπιστος δεν θα μπορεί να την ερμηνεύσει αλλιώς - έστω και αν μπορεί να της ασκήσουν κριτική ότι άργησε να την κάνει, έστω και αν πολύ καιρό πριν την είχε κάνει η κόρη του Πρωθυπουργού, Σοφία.

ΧΡ.ΚΟΡ.

Ίσως δεν το αντελήφθησαν καλά: Εάν δεχόταν την παραίτησή του «για να διευκολύνει κ.τ.λ.» θα ήταν ο μη-Ανδρέας. Αλλά όλοι αυτοί ό,τι είναι σήμερα δεν το οφείλουν σε κάποιον μη-Ανδρέα. Αν δεν κατάλαβαν όπως το κατάλαβε π.χ. ο Παπούλιας τόσο το χειρότερο: Η κατάστασή τους παραμένει σταθερή και αμετάβλητη.

Α.Κ.

Ο «δικός μας» Μιτερράν

«Σαν Δίας είναι» είχε φωνάξει με το γνωστό αυθορμητισμό της η Μελίνα Μερκούρη ακούγοντας τον Φρανσουά Μιτερράν, εδώ στην Αθήνα, στο Πάντειο Πανεπιστήμιο να εκφωνεί έναν λόγο-ύμνο για την αρχαία Ελλάδα, το Μάιο του '93. Φορούσε τη μαύρη τήβεννο του Πανεπιστημίου, μόλις είχε αναγορευθεί επίτιμος διδάκτωρ, και είχε δικαιώσει με το λόγο του τον τίτλο του λάτρη της Ελλάδας. Την ίδια αυτή ώρα, που μιλούσε, είχε ξεσπάσει μια απρόσμενη μπόρα. Με βροντές και αστραπές. «Οι πρόγονοί σας δεν εφεύραν απλώς το νόμο. Αλλά την ισότητα και την ίδια την έννοια της πολιτικής», είπε επικαλούμενος τον αγαπημένο του Αριστοτέλη. Ο Έλληνας, πρόσθεσε, είναι αυτός που οδήγησε τον άνθρωπο πιο μακριά, πιο ψηλά... Τους είχε συγκινήσει όλους. - Ησασταν περισσότερο Έλληνας από τους Έλληνες, του είπα, όταν τον πλησίασα μετά την ομιλία του. - Με τιμάτε. Ήταν η απάντηση ενός μεγάλου Ευρωπαίου ηγέτη.

Α.Π.

Γ.ΚΑΡ.

Το ταχύτερο...

Πολύς ο θόρυβος γύρω από το αν θα παραιτηθεί ή όχι ο Ανδρέας Παπανδρέου. Μα είναι δυνατόν να πιστεύει κανείς ότι έχει περιθώρια άρνησης ο Πρωθυπουργός; Με ποια δικαιολογία δηλαδή θα μπορούσε να σπηλώσει τα πόδια και να πει όχι στο αίτημα να ανοίξει το δρόμο για τη διαδοχή;

Ήδη δυο χρόνια ασκούσε την πρωθυπουργία ελλιπώς. Πώς είναι δυνατόν τώρα, με τις γνωστές μόνιμες βλάβες, ο ιδρυτής του ΠΑΣΟΚ και ο τελευταίος των χαρισματικών ηγετών να υψώσει εμπόδια στην ομαλή πολιτική λειτουργία της χώρας;

Ακόμα και οι πιο στενοί του συνεργάτες, οι πιο δικοί του άνθρωποι σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσαν

να τον συμβουλεύσουν κάτι τέτοιο. Γιατί γνωρίζουν πως έτσι του στερούν κάθε σεβασμό και υποσκάπτουν την υστεροφημία του.

Όταν όλη η Ελλάδα ζητεί να τελειώνει αυτή η ιστορία και να εκλεγεί το ταχύτερο πρωθυπουργός, δεν μπορεί κανείς, μα κανείς να ορθώσει εμπόδια.

Κ.Κ.

Ποια βελτίωση;

«Για ποια συνεδρίαση της 20ής και 21ης του Γενάρη μιλάτε» -είπε ο Κάρολος Παπούλιας χθες- «τώρα που η υγεία του Ανδρέα βελτιώνεται».

Αλλά βελτιώνεται πώς; Κοντά στη βαρεία κλινική εικόνα της καρδιακής, αναπνευστικής και νεφρικής ανεπάρκειας, της αναμίας και της έκπτωσης του ανοσοβιολογικού του συστήματος, προσετέθη και το αιμορραγικό εξίδρωμα των πνευ-

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Ιδιοκτησία: Χ. Κ. ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
Πρόεδρος Δ.Σ.: ΧΡ. ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ
Εκδότης: ΘΑΝΑΣΗΣ ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθυντής: ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΦΥΝΤΑΝΙΔΗΣ
Δ/ντής Σύνταξης: ΣΤΑΥΡΟΣ Φ. ΑΠΕΡΓΗΣ
Σύμβ. Εκδόσης: Π. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ
Αρχισυντάκτης: Β. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ
Αρχ/κτες Τμημάτων: Π. ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ,
Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. ΠΟΥΛΜΙΔΗΣ
Φωτοσύνθεση - Μοντάζ: Γ. ΤΣΙΒΕΡΙΩΤΗΣ Α.Ε.
ΜΙΝΩΣ 10-16, 117 43 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 9296001
ΤΕΛΕΦΑΞ: 9028311-12-13
ΤΕΛΕΧ: 216879-218736

ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΟΡ. ΕΛΛΑΔΟΣ: Τσιμισκή & Κούσκουρα 7
Τηλ. κέντρο 234244 (4 γραμ.), Θεσ/νίκη
FAX 234534. Τηλέτυπα 412410 & 418353

«ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα».

Νεκρός θα δικαστεί;

«Για όνομα του Θεού, θα τον αφήσουμε να πεθάνει;». Εναγωνίο το ερώτημα του Βασίλη Βασιλικού, χθες το βράδυ, για τον Χρ. Μαρίνο, που χαροπαλεύει.

«Αν υπάρξει -πρόσθεσε- κάποια κίνηση διανοουμένων για τη σωτηρία του, βάλε, σε παρακαλώ, και τη δική μου υπογραφή».

Ευχαρίστως, αλλά ποια κίνηση, ποιων «διανοουμένων»; Οι «γνωστοί» (μέσω των ΜΜΕ περισσότερο, παρά από το έργο τους) προσυπογράφουν προθύμως μόνο σε ειδικές περιπτώσεις (ότι λ.χ. καλώς ο Θ. Μικρούτσικος απέφυγε τη στράτευση...).

Υπάρχουν, ευτυχώς, οι εξαιρέσεις:

Οι (αρμοδιότατοι, επιτέλους, να εκφέρουν υπεύθυνη γνώμη) επιστήμονες του

Εργαστηρίου Εγκληματολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θράκης τονίζουν τα αυτονόητα, που η δικαστική τύφλωση και αναληψία δεν θέλει να παραδεχθεί ως προς τις κατά νόμον προϋποθέσεις για την προσωρινή κράτηση:

• Οτι η εμμονή του Μαρίνου στην αθωότητά του (σ.σ.: το τεκμήριο αθωότητας επιμένουν να ξεχνούν ανακριτές και εισαγγελείς) και η ταύτισή του με συγκεκριμένο πολιτικό χώρο (αναρχικός δηλώνει) ελαχιστοποιούν την πιθανότητα φυγοδικίας. Και, βεβαίως

• Οτι η φυσική του κατάσταση αποκλείει για μεγάλο χρονικό διάστημα τη δυνατότητα για διάπραξη εγκλημάτων, ακόμη και αν είχε την πρόθεση.

Σ' αυτά τα εύλογα, για τον κοινό νου, η διοίκηση του Συλλόγου Εκδοτών-Βιβλιοπωλών Αθηνών (υπογράφουν τη σχετική ανακοίνωση ο πρόεδρος Μ. Μπακιρτζής και ο γραμματέας Π. Γαϊτάνος) προσθέτει ευστόχως:

Για να φθάσει στο δικαστήριο και να υπερασπισθεί τον εαυτό του ο Χριστόφορος Μαρίνος πρέπει να ζήσει.

Αν χάσει τη ζωή του κι εκ των υστέρων αποδειχθεί αθώος ποιος (υπουργός, δικαστής ή εισαγγελέας) θα τολμήσει να παραστήσει τον Πόντιο Πιλάτο;

Γ.Β.

μόνων, που είναι ενδεικτικό μιας ακόμη βαρειάς νόσου.

Κάτι που θα δείξει η διαφοροδιάγνωση.

Συνεπώς, για ποια... βελτίωση μιλάτε κύριε ΥΠΕΞ;

ΒΑΡ

Αλλού εκείνος

Εκτός ...γραμμής παρέμεινε και χθες ο Σωτ. Κούβελας. Και με συνέπεια του (στον Φλας) επέμεινε πως δεν θα υπάρξει αποτέλεσμα από την κατάθεση και συζήτηση της πρότασης δυσπιστίας. Το ενδιαφέρον βέβαια στην περίπτωση Κούβελα είναι ότι έμεινε και εκτός επίσημης κομματικής γραμμής (δηλαδή του Μ. Εβερετ), αλλά και εκτός γραμμής «επίτιμου» (που επίσης στηρίζει την πρόταση).

Γεννημένος ανάρτης ο άνθρωπος...

Γ.ΠΑΝ.

Ξαφνικός έρωτας

Πώς εξηγείται αυτός ο... ξαφνικός έρωτας του Μ. Εβερετ με τον Κ. Μητσοτάκη, ρωτήσαμε χθες παράγοντα του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης, εννοώντας τη σύμπτωση που έδειξαν στην κατάθεση πρότασης μομφής και την τοποθέτηση της Ντ. Μπακογιάννη ως μιας από τους δυο γενικούς εισηγητές του κόμματος. «Δύο ερμηνείες υπάρχουν», μας είπε. «Η μία, ότι δεν θα ήθελαν να εμφανιστούν διηρημένοι τη στιγμή που ο κύριος αντίπαλος, το ΠΑΣΟΚ, έχει τόσα προβλήματα, και η δεύτερη, ότι απλά ο επίτιμος κάνει τα στραβά μάτια βάζοντας ένα ακόμη λιθαράκι στην προικοδότηση της θυγατέρας».

Διαλέγετε και παίρνετε...

Γ.ΠΑΝ.

Αρνήθηκαν

Ελευθέρη εγγραφή ομιλητών από την κυβερνητική παράταξη στη συζητούμενη στη Βουλή πρόταση δυσπιστίας αποφάσισαν οι επιτελικοί του ΠΑΣΟΚ.

Οψιμη επίδειξη δημοκρατικότητας και προσαρμογής στα κοινοβουλευτικά θέματα;

Οχι ακριβώς. Η απόφαση ελήφθη, αφού ορισμένοι υπουργοί, για λόγους αυτοσεβασμού, αρνήθηκαν ν' ανεβούν στο βήμα (και να πουν πράγματα που δεν πιστεύουν) όταν τους έγινε πρόταση.

Την ανάγκη φιλοτιμία, άρα, εποίχουν οι επιτελικοί.

Γ.Β.

Περαστικά

Για ένα ταξίδι-αστραπή στο Λονδίνο ετοιμάζεται ο Γρηγόρης Γιάνναρος. Ταξίδι για λόγους υγείας, αφού πρέπει να του αφαιρεθεί ένας καλοήθης όγκος από τον εγκέφαλο. Φεύγει μεθαύριο Πέμπτη και θα χειρουργηθεί την Παρασκευή συνοδευόμενος από τις ευχές πολιτικών φίλων και αντιπάλων. Θα παραμείνει για λίγες μόνο μέρες στο νοσοκομείο και θα επιστρέψει στην Αθήνα για να αναλάβει και πάλι καθήκοντα στο κόμμα του.

Λεπτομέρεια (;): Το πρόβλημα με την υγεία του ανακοίνωσε ο ίδιος χθες, που συναντήθηκε με πολιτικούς και δημοσιογράφους.

Οι ευχές της στήλης για γρήγορη ανάρρωση είναι αυτονόητες.

Γ.Ρ.Ρ.

Του ΔΙΟΓΕΝΗ ΚΑΜΕΝΟΥ

Αλλο ένα από τα παράλογα της πολιτικής μας σκηνής: Η μεν Ν.Δ. μέμφεται, το δε ΠΑΣΟΚ υπερασπίζεται μια κυβέρνηση που με τη σημερινή της μορφή έχει ζωή δύο - τριών εβδομάδων!

Κ.Ξ.

Σε δοκιμασία ελέγχου της σωστής δημοκρατικής λειτουργίας τους έχουν μπει θεσμοί και θεσμικά όργανα με την παρατεινόμενη ασθένεια του πρωθυπουργού και αρχηγού του ΠΑΣΟΚ Ανδρέα Παπανδρέου. Η δοκιμασία θα κορυφωθεί στο τελευταίο 10ήμερο του Ιανουαρίου, όταν θα αρχίσουν οι διαδικασίες, που έχουν αποφασιστεί από το ΠΑΣΟΚ, για την αντικατάσταση του Ανδρέα Παπανδρέου και την εκλογή νέου πρωθυπουργού. Αυτονόητο είναι ότι δεν πρέπει να γίνει κανένα λάθος, ούτε καν παρατυπία, που είτε θα τινάξει τις διαδικασίες στον αέρα είτε -το χειρότερο- θα δημιουργήσει ένα κακό προηγούμενο με άγνωστες συνέπειες γενικότερα στον κοινωνικό βίο.

Του ΒΙΚΤΩΡΑ ΝΕΤΑ

Παρά τα όσα αντιφατικά έως και παράλογα έχουν ειπωθεί και γραφεί, παρά τα παιχνίδια που επιχειρήθηκαν και επιχειρούνται, φαίνεται πως οι κινήσεις που γίνονται είναι σωστές. Και είναι αποτέλεσμα βασανιστικού προβληματισμού, για την αντιμετώπιση ενός ιδιαίτερα λεπτού και σοβαρού πολιτικού θέματος. Αλλοτε

καθιστώντας συνταγματικά θέσμις, που αφορούν τη λειτουργία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας, ούτε η Κοινοβουλευτική Ομάδα μπορεί να υποκαταστήσει την πολιτική νομιμότητα των οργάνων του κόμματος. Γιατί το ΠΑΣΟΚ δεν είναι μόνο ενωμένο, αλλά και ενιαίο, μέσω των κατοχυρωμένων του διαδικασιών και οργάνων.

Αντί οι διαβεβαιώσεις, βέβαια, θα δοκιμαστούν στην πράξη, όταν θα συνέλθει η Κεντρική Επιτροπή του ΠΑΣΟΚ. Εκεί θα δούμε αν πράγματι θα κινηθεί στα όρια των αρμοδιοτήτων της ή θα επιχειρήσει, έστω και εμμέσως, να υπαγορεύσει ή να επηρεάσει την απόφαση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας. Θα είναι η πιο κρίσιμη σύνοδος της Κεντρικής Επιτροπής, γιατί θα συζητηθεί χωρίς τον Ανδρέα Παπανδρέου και θα πρέπει μόνη της να διαμορφώσει πολιτικές αποφάσεις, από τις οποίες θα κριθούν οι εξελίξεις, αλλά και το μέλλον του ΠΑΣΟΚ. Η Κεντρική Επιτροπή οφείλει να διασφαλίσει την ενότητα του ΠΑΣΟΚ και να διαγράψει την προοπτική του κάτω από τις νέες συνθήκες και τα νέα δεδομένα.

Τις ίδιες ευθύνες, πέραν της εκλογής νέου πρωθυπουργού, έχει και η Κοινοβουλευτική Ομάδα, που θα λειτουργήσει και αυτή χωρίς τον Ανδρέα Παπανδρέου. Η Κοινοβουλευτική Ομάδα πρέπει να στηρίξει τον νέο πρωθυπουργό και να δώσει ψήφο εμπιστοσύνης στη νέα κυβέρνηση, ώστε το ΠΑΣΟΚ να εξαντλήσει με επιτυχή πορεία την τετραετία, για να διεκδικήσει και τη νίκη στην εκλογική αναμέτρηση.

Παραμένει προς αντιμετώπιση το πολύ λεπτό θέμα της παραίτησης ή μη του Ανδρέα Παπανδρέου από τη θέση του πρωθυπουργού. Η ιδανική λύση θα είναι αυτή στην οποία ελπίζουν οι παράγοντες

του ΠΑΣΟΚ. Να αποδεχθεί, δηλαδή, ο Ανδρέας Παπανδρέου την εισήγησή τους και με την παραίτησή του να διευκολύνει τη δρομολόγηση των εξελίξεων. Εδώ υπάρχουν πολλά αναπάντητα έως χθες ερωτήματα: Θα είναι σε θέση ο Ανδρέας Παπανδρέου να εκτιμήσει την κατάσταση και να αποδεχτεί την εισήγηση για παραίτησή του ή δεν θα μπορεί ακόμη να λειτουργήσει και να συζητήσει πολιτικά; Αν δεν μπορεί, την πλήρη πολιτική ευθύνη της απόφασης θα την πάρουν τα όργανα του ΠΑΣΟΚ. Αν μπορεί να συζητήσει πολιτικά και άλλες είναι οι διαθέσεις του, τότε θα σημειωθεί εμπλοκή, που όλοι απεύχονται. Σ' αυτή την περίπτωση φαίνεται πως έχουν βρει διέξοδο, όπως προκύπτει από τις δηλώσεις του Κώστα Σκανδαλίδη, ο οποίος είπε: «Σε κάθε περίπτωση ο Ανδρέας Παπανδρέου παραμένει πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και άρα, εάν υπάρξει στο μέλλον πλήρης αποκατάσταση της υγείας του, θα ασκήσει όπως εκείνος νομίζει, ως εκλεγμένος πρόεδρος του Κινήματος, τις αρμοδιότητές του».

Οποδήποτε εκείνο που θα πρέπει τελείως να αποκλειστεί, είναι η χρησιμοποίηση ιατρικών γνωματεύσεων για την επίλυση ενός καθαρά πολιτικού προβλήματος, που είναι η αντικατάσταση του Πρωθυπουργού. Είναι μέγα πολιτικό λάθος του αρχηγού της Νέας Δημοκρατίας Μιλτιάδη Εβερετ, που ζήτησε γνωματεύσεις από το Ιατρικό Συμβούλιο για την κατάσταση της υγείας του Πρωθυπουργού. Αλίμονο αν οι γιατροί γίνουν καθοριστικοί παράγοντες επίλυσης πολιτικών προβλημάτων. Θα δημιουργηθεί προηγούμενο, με απρόβλεπτες, όχι μόνο πολιτικές, αλλά και κοινωνικές συνέπειες. Θα χρησιμοποιείται, δηλαδή, και σε άλλες περιπτώσεις, όπως στη διεκδίκηση διαχείρισης περιουσιών, επιχειρήσεων κ.τ.λ. Αυτά είναι και επικίνδυνα και ανεπίτρεπτα, οδηγούν σε κανιβαλισμούς.

Για να ολοκληρωθούν οι δημοκρατικές διαδικασίες και με συμμετοχή της λαϊκής βάσης χρειάζεται σε εύλογο χρόνο να γίνει και συνέδριο του ΠΑΣΟΚ για την εκλογή προέδρου του κόμματος, που μπορεί να είναι είτε ο ίδιος που θα εκλεγεί πρωθυπουργός είτε άλλος, ο οποίος μπορεί να είναι ο επόμενος, μετά τις εκλογές, πρωθυπουργός. Ευχόμαστε απ' αυτές τις διαδικασίες και δοκιμασίες οι θεσμοί του κοινοβουλευτικού συστήματος να βγουν ενισχυμένοι. Και θα βγουν αν όλα γίνουν με προσοχή και πλήρη διαφάνεια.

ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ...

«Όποια κι αν ήταν τα λάθη μου, ξέρω ότι οι πράξεις μου δεν ήταν ολέθριες για το έθνος... Η σταδιοδρομία μου τελειώνει. **Είμαι βέβαιος για τη συνενοχή μου με την Ιστορία.** Η Ιστορία άλλοτε κερδίζει άλλοτε χάνει. Παλirroια και άμπωτη των ωκεανών...» Ένα από τα τελευταία κείμενα, πολιτικές υποθήκες ενός πολιτικού που μπορεί πραγματικά να υπερηφανεύεται για τη συνενοχή του με την Ιστορία...

●●● Μπορείτε, μπορούμε να έχουμε οποιαδήποτε άποψη για τον Μιτερράν. Για το αν τήρησε τις υποσχέσεις του, για το αν υπήρξε γνήσιος ή μη σοσιαλιστής και άλλα πολλά. Αυτό που δεν μπορούμε όμως να του αμφισβητήσουμε είναι ότι υπήρξε ένας από τους γνήστες που σημάδεψαν τον αιώνα μας. Ένας ηγέτης **που κατάφερε να ελέγξει τη ματαιοδοξία της εξουσίας και να σκεφτεί ότι η πολιτική, η ζωή εν τέλει, θα συνεχιστεί και χωρίς την παρουσία του ίδιου...**

Ένας ηγέτης που δεν διάσασε να αποδεχτεί και τα λάθη και τις ευθύνες του, που κατάφερε να προστατεύσει την προσωπική του ζωή παρά τις όποιες «αμαρτίες» του. Ένας ηγέτης που επέλεξε να φύγει με το κεφάλι ψηλά, γιατί συνειδητοποίησε εγκαίρως ότι η **εξουσία και οι κρίσεις των ανθρώπων είναι εφήμερες, ενώ, δυστυχώς ή ευτυχώς, οι κρίσεις της Ιστορίας αντέχουν στο χρόνο...** Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι δεν διάσασε να συζητήσει **δημόσια** τα θέματα του θανάτου, του χρόνου και της αιωνιότητας μ' έναν κορυφαίο φιλόσοφο, τον Ζαν Γκιτόν...

●●● Και βέβαια οι συγκρίσεις με τα καθ' ημάς είναι αναπόφευκτες. Πολύ περισσότερο που έχουμε να κάνουμε με δύο ηγέτες με περίπου παράλληλες πορείες, τηρουμένων βέβαια των αναλογιών και των μεγεθών... Αλλά, φευ, άλλοι έδιναν με βαρύγδουπες δηλώσεις τα ραντεβού με την Ιστορία και άλλοι τα προετοιμάζαν γιατί τα περίμεναν πραγματικά...

ΣΗΦΗΣ ΠΟΛΥΜΙΛΗΣ

ΕΝ-ΣΤΑΣΕΙΣ

Αφορμές

Της ΕΛΙΖΑΜΠΕΤΑ ΚΑΖΑΛΟΤΙ

Συχνά, σκιές από το παρελθόν εισβάλλουν στο παρόν. Πότε μας κλείνουν πονηρά το μάτι, πότε μας υπνωτίζουν, μας πιάνουν διακριτικά από το χέρι και μας γυρίζουν πίσω. Πίσω, στον κόσμο των αναμνήσεων, κόσμο άψυχο, αλλά ακόμη τόσο ζωντανό. Συχνά το παρελθόν χρωματίζει το παρόν και, λειτουργώντας ως τέλειο αλλοθι, δικαιολογεί την γκριζα καθημερινότητα. Όπως, συχνά, το χθες εξουδετερώνει το αύριο, εμποδίζει τη «νέα εποχή» να ξεμερώσει. Η λύτρω-

ση έρχεται μόνο όταν κατορθώσει κανείς να φωτογραφίσει όλα τον κρατάνε δέσμιο, να τα παρατηρήσει ως θεατής, και να αποστασιοποιηθεί απ' αυτά. Θα αποκτήσει, έτσι, σταδιακά, τη δύναμη να λύσει τις βαριές αλυσίδες που τον παγιδεύουν για να προχωρήσει ελεύθερος.

Τούτες τις σκέψεις κάναμε με αφορμή τη «Μαρτυρία», ένα ιδιότυπο ημερολόγιο που κυκλοφόρησε αυτές τις ημέρες από τις εκδόσεις «Ομβρος». Ο συγγραφέας Παναγιώτης Κανελλάκης (έγκριτος νομικός, πρόεδρος του Ελληνικού Γραφείου της GREENPEACE και, κατά τη

διάρκεια της δικτατορίας, πρόεδρος της οργάνωσης «Ελληνοευρωπαϊκή Κίνηση Νέων» «ΕΚΙΝ»), αποφάσισε να αναγνώσει ξανά μαζί μας σκηνές του παρελθόντος. Ίσως για να αποχαιρετήσει εκείνον που ο ίδιος ήταν κάποτε και από τον οποίο, σήμερα (όπως διαβάζουμε στο υστερόγραφο της «Μαρτυρίας»), έχει αποξενωθεί. Όσα αναφέρονται στο ημερολόγιο αυτό - πρόκειται για την πιστή και ρεαλιστική καταγραφή γεγονότων των οποίων ο Π. Κανελλάκης υπήρξε συγχρόνως ο ήρωας και ο μάρτυρας - διαδραματίζονται στα «θρυλικά» κρατητήρια της Ε.Σ.Α.

Επιχειρείται ένα ταξίδι στο χρόνο. Ανοίγονται ξανά παλιές πληγές. Ο επιλήπτης ζωντανεύει για μια ακόμη φορά, μέσα από λόγια που έχουν τη δύναμη της ειλικρίνειας, τη λάμψη των νεανικών ενθουσιασμών και την αγνότητα όσων νιώθουν πως αγωνίζονται για δίκαιους σκοπούς. Διαβάζοντας αποσπάσματα από το ημερολόγιο, γνωρίζουμε τη βία στο πετσί μας, αντισηκούμε σ' αυτήν ταυτισμένοι με τον πρωταγωνιστή:

«...Σε μια στιγμή το κελί μου γεμίζει από Ε.Σ.Α.τζήδες. Άλλοι φορούν στολή και άλλοι πολιτικά. Δεν ξέρω αν εκτελούν εντολή ή αν ενεργούν με δική τους πρωτοβουλία. Σχηματίζουν έναν κύκλο γύρω μου. Καθένας με τη σειρά του παίρνει το λόγο και βρίζει ή ειρωνεύεται ή βγάζει άναρθρες απειλητι-

Ενα ταξίδι στο χρόνο.
Ο επιλήπτης
ζωντανεύει
για μια ακόμη φορά
μέσα από λόγια που
έχουν τη λάμψη
νεανικών
ενθουσιασμών

κές κραυγές κολλώντας το πρόσωπό του στο δικό μου. Κάποιος με ρωτάει αν έχω αδελφή. Αρχίζουν να της σούρνουν, ότι μπορούν να φανταστούν. Έχουν μεγάλη φαντασία σε θέματα σχετικά με σεξουαλικές αποκλίσεις. Αδελφή δεν έχω, αλλά έτσι τους δίνω την ευκαιρία να εκτονώσουν το πατριωτικό τους πάθος. Κάποτε σταματάνε να βρίζουν και αρχίζουν να χτυπάνε. Καθένας με τη σειρά του. Ένα κλομπ κάνει το γύρο του κύκλου αλλάζοντας χέρια. Καθένας προσπαθεί να δώσει το πιο πετυχημένο χτύπημα. Το χτύπημα που θα «κολλήσει» καλύτερα. Εγώ δεν πρέπει να κουνιέμαι από τη στάση της προσοχής. Ένας με χτυπάει με κλοπ στο μέτωπο. Κινούνται γύρω μου σε κύκλο. Συνήθως με χτυπάνε δυο συγχρόνως, αυτός που βρίσκεται μπρος και αυτός που είναι πίσω μου. Με φωνάζουν λεπρό. Κάποιος βάζει μουσική. Σιγά σιγά, αντί να ξεθυμάνουν, αρχίζουν να ανάβουν περισσότερο. Αφηνιάζουν, χορεύουν γύρω μου ουρλιάζοντας. Τους έχει πιάσει ένα είδος διονυσιασμού. Χτυπάνε, φτύνουν, βρίζουν, γελάνε και χορεύουν όλοι μαζί ανακατωμένα...».

Να μια ακόμη «καλοστημένη παγίδα». Να ακόμη μια «επικίνδυνη» ευ-

καιρία ώστε να παρασυστοιχθούν μερικοί βιαστικοί αναγνώστες από τις αναμνήσεις. Να χρησιμοποιήσουν το παρελθόν ως αλλοθι της διάχυτης αδιαφορίας απέναντι στις νέες ύπουλες μορφές βίας που εντάσσονται στην καθημερινότητα, δικαιολογώντας έτσι και την προσωπική τους αδυναμία να αντιμετωπίσουν την ανιαρή, «επίπονη» πραγματικότητα. Αυτός είναι ο κίνδυνος, λοιπόν, που εγκυμονούν οι αναμνήσεις, ειδικά για τη γενιά η οποία έδειξε τον καλύτερο εαυτό της στα δύσκολα χρόνια της δικτατορίας. Που στη συνέχεια όμως, με ελάχιστες εξαιρέσεις, δεν κατάφερε να «επαναλάβει» τον εαυτό της. Που αυτοπαγιδεύθηκε στο παρελθόν. Που δεν κατόρθωσε να εκσυγχρονίσει τη στάση ζωής και, κατά συνέπεια, την πολιτική της γλώσσα. Το αποτέλεσμα; Η όποια αναφορά στην εποχή εκείνη και στους πρωταγωνιστές της να μοιάζει σήμερα, γι' αυτούς που δεν έζησαν από κοντά τα γεγονότα - μην ξεχνάμε ότι από τότε έχουν περάσει περισσότερα από είκοσι χρόνια - γραφική και στην καλύτερη των περιπτώσεων φόρος τιμής στον νεκρό παρελθόν.

Ετσι, ιδιαίτερη σημασία αποκτά η «λυτρωτική» δύναμη της «Μαρτυρίας». Μέσα από μια εξαιρετικά ρεαλιστική παράθεση των γεγονότων δίνεται η ευκαιρία στον αναγνώστη να παρατηρήσει το χθες ως θεατής, να αποστασιοποιηθεί απ' αυτό, ώστε μια δεύτερη ματιά να είναι αρκετή για να «σθιστούν» από το κείμενο τα ονόματα, οι αναφορές σε τόπους και χρόνους. Να παραμείνει, όμως, συγχρόνως ανέκδοτο το μήνυμά του συγγραφέα, μήνυμα εναντίον κάθε μορφής βίας και καταπίεσης, επίκαιρο σήμερα όπως στο παρελθόν.

ΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΗΝ «Ε»

Δεν τα παραθαμβώνει

Την αντίθεσή του στην «εφαρμογή του Ενιαίου Κωδικού Αριθμού Μητρώου (Ε.Κ.Α.Μ.) στα διαβατήρια και τις ταυτότητες» διατυπώνει ο κ. **Κων. Μαντζώρος**, Κάρφη 2, Λάρισα, που γράφει μεταξύ άλλων:

«Ως πολίτης στη χώρα που γέννησε τη δημοκρατία, αρνούμαι να παραλάβω τον αριθμό του 666 (κεφ. ιδ' έδ. 18, Αποκάλυψη του Ιωάννη). Όπως αρνούμαι να φακελωθώ στο μεγάλο κομπιούτερ των Βρυξελλών, και να διευκολύνω, έστω και σαν μονάδα, την εφαρμογή της συνθήκης Σένγκεν (για την ελεύθερη μετακίνηση των πολιτών) που τα συμφέροντα ποιων τελικά εξυπηρετεί μου είναι άγνωστα και αδιάφορα».

ΕΛ-ΤΑ Καλλιθέας

Εκτενείς καταγγελίες για την ανοργανωσιά που επικρατεί στο Ταχυδρομικό Γραφείο Καλλιθέας, αλλά και κριτική στις εν γένει ταχυδρομικές υπηρεσίες κάνει ο κ. **Χριστόφορος Γ. Ποδιάρης**, Σωκράτους 43, Καλλιθέα (η επιστολή είναι στη διάθεση των ΕΛ-ΤΑ, εφόσον μας ζητηθεί). Σημειώνει μεταξύ άλλων:

«Προσωπική μου άποψη είναι ότι κανείς πολιτικός από συστάσεως του ελληνικού κράτους δεν ενδιαφερόθηκε για την αξιοκρατική επάνδρωση της ταχυδρομικής υπηρεσίας, η οποία απλά υπήρξε ανέκαθεν μαζί με άλλες υπηρεσίες και οργανισμούς το γόνιμο έδαφος για καλλιέργεια πελατειακών σχέσεων της πολιτικής/κομματικής ηγεσίας ή του άκρατου νεποτισμού της συνδικαλιστικής ηγεσίας, και ο ταλαιπώρος κυρίαρχος (SIC) ελληνικός λαός είναι καταδικασμένος να έχει ισοβίως στην πλάτη του αυτό το κατεστημένο, με όλα τα επακόλουθα του, ακόμη και με το... σκάνδαλο Κοσκωτά (ή δεν υπήρξε ποτέ;). Αλλά τι κάθομαι και λέω τώρα. Έχουν μείνει ίχνη ευαισθησίας και υπευθυνότητας στους αρμόδιους εποπτεύοντες πενήντα δυο (52) υπουρ-

Φωνάζουν οι «παλαμάκηδες»

Στους «αυλοκόλακες» του πρωθυπουργικού περιβάλλοντος αναφέρεται ο κ. **Δημήτρης Στούμπος**, Ορεστίων 17, Καστοριά, που σημειώνει μεταξύ άλλων:

«Δέχομαι ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου είναι μεγάλος πολιτικός και ότι πολλοί από τους πολιτικούς του ελληνικού Κοινοβουλίου παίζουν «τρίλιζα», ενώ ο Ανδρέας παίζει «σκάκι». Δεν μπορώ όμως να παραβλέψω την αμέτρητη αλαζονεία για εξουσία και την αυταρχικότητα που είχε και έχει στο ΠΑΣΟΚ. Ήθελε παντού και πάντοτε να υπερεξουσιάζει και να τον υπηρετούν. Ποτέ δεν επέτρεψε άλλα στελέχη να αναδειχθούν, εάν είχαν διαφορετική άποψη από τη δική του.

Εάν μιλάμε σήμερα για αυλοκόλακες του στενού περιβάλλοντός του, κατά μεγάλο μέρος την ευθύνη την έχει ο ίδιος. Στην επιλογή του να παραμείνει πρωθυπουργός μέχρι τέλους και όχι να είχε αποσυρθεί νωρίτερα, αξιοπρεπέστατα, έτσι που να γευόταν την ικανοποίηση της διαδοχής του.

Στην απόφασή του συνέβαλαν παρακλήτικα αρκετοί από τους «παλαμάκηδες» που επέλεξε να έχει δίπλα του. Πόσο άραγε τον αγαπούσαν; Μήπως αγαπούσαν μόνον τη θέση τους και τίποτε άλλο; Αυτοί λοιπόν που δεν είχαν και δεν έχουν το θάρρος να πουν στον Ανδρέα να αποχωρήσει, συνεχίζουν να φωνάζουν στα κανάλια».

γούς/υφυπουργούς ή με τέτοιες λεπτομέρειες θα ασχολούνται τώρα; Έχουν τόσα άλλα σοβαρά να σκεφθούν...».

Επίδομα Αντίστασης

Στο επίδομα αντιστασιακών αναφέρεται ο κ. **Θανάσης Ματής**, Μπασιόκη 57, Βόλος, που γράφει:

«Το επίδομα των αντιστασιακών του 15% επί των συντάξεων αγροτών και εργατών που δόθηκε από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με τον Ν. 1648/86 παρ. 14, η κυβέρνηση της ΝΔ με τον Ν. 1976/91 το κατήργησε.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ που προήλθε από τις εκλογές του 1993, παρά τις υποσχέσεις, με τον Ν. 2320/95 χορηγεί το επίδομα μόνο στους αντιστασιακούς συνταξιούχους αγρότες, αφαιρώντας το από τους χαμηλοσυνταξιούχους του ΙΚΑ, λόγω των μεγάλων αυξήσεων της 10ετούς λιτότητας!

Δεν μπορούμε να μάθουμε τον λόγο.

Λέγεται ότι μια κυβερνητική επιτροπή, που μελέτησε το πρόβλημα, βρήκε αυτή τη λύση! Αυτή όμως η περίφημη κυβερνητική επιτροπή που «ώδινεν όρος και έτεκεν μυν» (!) μπορεί να μας πει για τις άνευ όρων συντάξεις των ταγμάτων ασφαλείας;»

Ξένες ρέξεις

Με αφορμή την καθιέρωση της ονομασίας «Euro» για το ευρωπαϊκό νόμισμα ο κ. **Τάσος Βλασσόπουλος**, οικονομολόγος, Λονδίνο, επιστημαίνει:

«Τι στιγμή που το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κορυφής κατοχύρωσε την αναγραφή της λέξεως «Euro» με το ελληνικό αλφάβητο, η χρήση λατινικών χαρακτήρων από συντάκτες της εφημερίδας σας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί γλωσσική παρατυπία (άλλοι θα μιλούσαν για ψευδοευρωπαϊκό σνομπισμό, χλευασμό, κ.λπ.).

Η παρατήρησή μου δεν πρέπει να

εκληφθεί σαν εκδήλωση γλωσσικού εθνικισμού ή κάθε άλλου είδους σοβινισμού (είμαι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού και παντρεμένος με Αγγλίδα). Μου προκαλεί όμως λύπη το γεγονός να επικαλούμαι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για να υπερασπισθώ το ελληνικό αλφάβητο στην Ελλάδα.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι γλωσσικές επιδράσεις αυξάνονται στο ελεύθερο σύστημα επικοινωνίας που ζούμε, όμως η χρήση ξένων λέξεων δεν είναι επιτακτική, όταν υπάρχουν αντίστοιχες ελληνικές».

Περί ανεκδότων

«Διάβασα στη στήλη «Πολιτικά Παρασκήνια» τη διαπίστωση του αρθρογράφου σας Χ.Ψ. για «την αναπαραγωγή ανεκδότων γύρω από την τραγική κατάσταση της υγείας του Πρωθυπουργού». Κοντόφθαλμοι, με έλλειψη φαντασίας, μίζεροι και φανατισμένοι είναι όλοι αυτοί που παράγουν και αναπαράγουν τέτοιες ιστορίες. Συμφωνώ και προσυπογράφω τη διαπίστωση του Χ.Ψ. Δυστυχώς, παραγωγούς τέτοιων μακάβριων ιστοριών έχετε και στη δική σας εφημερίδα. Στο ίδιο φύλλο, της 22ας Δεκεμβρίου, διαβάσαμε και τις στήλες «Μαύρη Τρύπα» του Θ. Αναστασιάδη με το μακάβριο ύφος του, καθώς και τη στήλη «Εν Θεσσαλονίκη» του Γ. Λιάπη με το ακατανόητο ύφος του. Δεν με ενδιαφέρει να συμβάλω στην αλλαγή του ύφους των παραπάνω κυρίων, αλλά κάνω την παρατήρηση αυτή ορμώμενος από την πολύ σωστή διαπίστωση του Χ.Ψ.

Με τις καλύτερες ευχές μου για το 1996

Βασίλης Μέλφος

Μπελογιάννη 21, Θεσσαλονίκη»

● **Πάντως, κ. Μέλφο, οι δύο συνεργάτες μας που αναφέρατε, αναπαράγουν μερικά από τα αμύθητα ανεκδότα. Δεν τα παράγουν. Και το ζήτημα είναι κυρίως η παραγωγή και όχι τόσο η αναπαραγωγή.**

ΧΩΡΙΣ αλεξίσφαιρη θωράκιση, κινδύνευσαν στο Σεράγεβο, με πλήρωμα που δεν έχει επιλεγεί εθελοντικά

Ερμαία τα ελληνικά C-130

Σοβαρότατα προβλήματα αντιμετωπίζουν τα πληρώματα των δύο ελληνικών C-130 που εδώ και μία εβδομάδα έχουν ενταχθεί στην ειρηνευτική δύναμη του ΝΑΤΟ και έχουν έδρα το αεροδρόμιο του Ρίμινι στην Ιταλία.

Τα δύο αεροσκάφη εκτελούν δρομολόγια Ρίμινι-Σεράγεβο ή Ρίμινι-Τούζλα σχεδόν καθημερινά.

Ηδη προχθές το πλήρωμα του ενός από τα δύο C-130 αντιμετώπισε αντιαεροπορικά πυρά και αναγκάστηκε να αλλάξει κατεύθυνση, και αντί για το Σεράγεβο προσγειώθηκε στην Τούζλα. Για το επεισόδιο, πηγές του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας έλεγαν ότι το αεροσκάφος μετέφερε τρόφιμα και φάρμακα από την Ιταλία στο Σεράγεβο. Κατά τη διάρκεια της προσέγγισης, το πλήρωμα ειδοποιήθηκε από τις ειρηνευτικές δυνάμεις του αεροδρομίου με φωτοβολίδα ότι υπήρχε κίνδυνος και άλλαξε πορεία.

ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ: ΔΕΝ ΘΑ ΤΕΘΕΙ ΤΟ «ΝΕΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»

Δεν πρόκειται να τεθεί στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με την ΠΓΔΜ για την τελική ονομασία της το όνομα «Νέα Μακεδονία» δήλωσε χθες κατηγορηματικώς ο Κ. Παπούλιας, επιμένοντας ότι η ελληνική κυβέρνηση θα προσέλθει στις διαπραγματεύσεις με τις γνωστές θέσεις της. Οι διαπραγματεύσεις της Αθήνας και των Σκοπίων, υπό το διαπραγματευτή Σάιρους Βανς, στη Νέα Υόρκη, επαναλαμβάνονται την προσεχή Πέμπτη, σύμφωνα με το άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας. Οι δύο πλευρές είναι πλέον υποχρεωμένες και δεσμευμένες να προχωρήσουν τις διαπραγματεύσεις αυτές, η Αθήνα ωστόσο, λόγω της ρευστής πολιτικής κατάστασης με το θέμα της αντικατάστασης του Πρωθυπουργού, φαίνεται ότι δεν θα σπεύσει στο άμεσο μέλλον να κλείσει το θέμα, αν και δεν πρόκειται να υψώσει τους τόνους αντιπαράθεσης ως προς την τελική ονομασία. Η επίλυση του θέματος συνδέεται, από ελληνικής πλευράς, και με το χρόνο της εκλογής του νέου πρωθυπουργού, ο οποίος θα έχει πλέον την άνεση και το χρόνο να κλείσει συμβιβαστικώς και το τελευταίο κεφάλαιο της διαφοράς με τα Σκόπια. Ο Κ. Παπούλιας θα λάβει σήμερα μέρος στο Παρίσι στη διεθνή διάσκεψη για το μέλλον του παλαιστινιακού κράτους. Πριν αναχωρήσει χθες υπενθύμισε ότι η ελληνική κυβέρνηση συγκαταλέγεται ήδη ανάμεσα στους «δωρητές» προς τους Παλαιστίνιους με χαμηλότοκο δάνειο 15 εκ. δολαρίων και με δωρεά αρκετών εκατομμυρίων δολαρίων για τη στήριξη του παλαιστινιακού κράτους.

Οι πληροφορίες όμως του ΓΕΑ δεν επιβεβαιώθηκαν. Αντίθετα, σύμφωνα με νέες πληροφορίες, το πλήρωμα του ελληνικού αεροσκάφους δεν ειδοποιήθηκε από κανέναν. Οι δύο χειριστές είδαν τα τροχοδεικτικά βλήματα που περνούσαν κοντά τους και αποφάσι-

σαν να μην προσγειωθούν, παρά το γεγονός ότι ήταν ήδη αρκετά χαμηλά. Ενας λόγος που επέβαλε στο χειριστή να μην προσπαθήσει προσγείωση, ήταν το γεγονός ότι δεν μετέφερε τρόφιμα και φάρμακα, αλλά αξιωματικούς του ΝΑΤΟ.

• Να σημειωθεί ότι τα μεταγω-

γικά αεροσκάφη που μετέχουν στην ειρηνευτική δύναμη, εκτός των δικών μας, είναι όλα τελευταίου τύπου με ειδικές αλεξίσφαιρες επενδύσεις τουλάχιστον στο πιλοτήριο, ώστε να μην κινδυνεύουν οι χειριστές. Τα δικά μας είναι από τα παλαιότερα που έχουμε, χωρίς

επενδύσεις, έρμαία του κάθε ελεύθερου σκοπευτή.

Ενα ακόμη πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα ελληνικά πληρώματα είναι το γεγονός ότι παίρνουν 70 δολάρια ημερησία αποζημίωση για να πληρώνουν ξενοδοχείο, φαγητό και μετακινήσεις, με αποτέλεσμα να βά-

ζουν χρήματα και από την τσέπη τους.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι τα πληρώματα δεν επιλέχθηκαν εθελοντικά, αλλά ύστερα από επιλογή που έκανε η ηγεσία του Επιτελείου Αεροπορίας.

Γ. Τσακ.

Βολ/Ο.Ε.Μ

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΟΛΟΙ ΜΟΙΡΑΣΑΝ Ο,ΤΙ ΕΙΧΑΝ ΝΑ ΜΟΙΡΑΣΟΥΝ,

ΤΟ "SUPER ΞΥΣΤΟ" ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΜΟΙΡΑΖΕΙ!...

Ο χορός των εκατομμυρίων συνεχίζεται.

Το SUPER ΞΥΣΤΟ έκανε ήδη **6 πενήντάρηδες**.

Οι Super τυχεροί είναι:

- Βατίτσης Γιώργος-Μπίμπος Κων/νος (Θεσ/νίκη)
- Γεωργίου Γιώργος-
Δορουδιγενή Σοφία (Θεσ/νίκη)
- Καραβάς Γιώργος (Αθήνα)
- Κασφίκη-Μαμώλη Σταυρούλα (Αθήνα)
- Καρινιωτάκης Βασίλειος (Ρέθυμνο)
- Σχοινάς Αλέξανδρος (Αθήνα)

Μένουν χιλιάδες ακόμα τυχεροί που θα κερδίσουν ποσά μέχρι 5.000.000 δραχμές και... **12 πενήντάρηδες**.

Ξύστε λοιπόν με μανία...
μπορεί να είστε ένας απ' αυτούς.

50.000.000
σε **12** ακόμα
super τυχερούς!

Super Ξύστο

Μας κάνει πενήντάρηδες... σε εκατομμύρια!

Για τις δηλώσεις του γραμματέα ότι η αντιμετώπιση του πολιτικού προβλήματος θα γίνει **ΜΟΝΟ** μέσα από τα θεσμικά όργανα του κόμματος

Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΚΟΡΑΗ

«Ο Ανδρέας Παπανδρέου έχει ανοικτά γραμμάτια στη ζωή», δήλωσε η Δήμητρα Λιάνη στην «Ε» προχθές, και χθες διευκρίνισε στο «Μέγκα» ότι η συγκεκριμένη αναφορά της ήταν «θασικά ανθρώπινη και σημαίνει ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου έχει δώσει μια μάχη και την έχει κερδίσει, γιατί έχει την αίσθηση και την πίστη ότι δεν έχει τελειώσει».

Προχθές ρωτούσαμε τι «γραμμάτια» δεν «πλήρωσε» ακόμη ο Πρωθυπουργός κατά τη σύζυγό του και αν αυτά τα «γραμμάτια» είναι πολιτικά ή έχουν να κάνουν με τη δική της αποκατάσταση (πολιτική ή άλλη). Σήμερα θα ρωτήσουμε τι εννοεί η Δήμητρα Λιάνη με εκείνο το απόσπασμα της νέας δήλωσής της, στο οποίο υποστηρίζει ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου κέρδισε τη μάχη «γιατί έχει την αίσθηση και την πίστη ότι δεν έχει τελειώσει».

Από τι δεν έχει «τελειώσει» ο Πρωθυπουργός κατά τη σύζυγό του; Μήπως από Πρωθυπουργός; Γιατί η ερμηνεία μόνο πολιτική μπορεί να είναι και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να εκληφθεί ως ανθρώπινη, με τον τρόπο τουλάχιστον που διατυπώθηκε.

Κατά Σκανδαλίδη

Κατά τ' άλλα, εξοργισμένη από τις δηλώσεις του γραμματέα του ΠΑΣΟΚ Κώστα Σκανδαλίδη εμφανίζεται να είναι η Δήμητρα Λιάνη, όπως αναφέρουν έγκυρες πληροφορίες μας, που είναι αδύνατο να διαψευστούν. Και αυτό διότι: ...Πρώτον, θεωρεί ότι «φέρνουν προ τετελεσμένου τον πρόεδρο» - «δεν μπορούσαν λίγο να περιμένουν να ρωτήσουν και τον ίδιο;», φέρεται ν' αναρωτήθηκε.

...Και, βεβαίως, δεν της άρεσε καθόλου η προειδοποίηση του Κώστα Σκανδαλίδη προς τα οικεία πρόσωπα του Πρωθυπουργού (δηλαδή, προς την ίδια) ότι «είναι φυσικό να έχουν αυξημένη αγωνία και συμμετοχή στην αντιμετώπιση της υγείας του Ανδρέα Παπανδρέου, αλλά η αντιμετώπιση του (πολιτικού) προβλήματος γίνεται μέσα από τα θεσμικά όργανα του Κινήματος».

«Είναι τόσο κακό που είπα ότι θα στηρίξω τον πρόεδρο σε οποιαδήποτε απόφαση πάρει; Γυναίκα του είμαι τι περιμένουν να κάνω...», έλεγε η σύζυγος του Πρωθυπουργού σχολιάζοντας τις σχετικές δηλώσεις.

Την είδαν θυμωμένη

Όσα στελέχη (και μη) του ΠΑΣΟΚ συνάντησαν τη Δήμητρα Λιάνη και συζήτησαν μαζί της τις πολιτικές εξελίξεις, έγιναν μάρτυρες αυτού του θυμού της, ιδιαίτερα την Κυριακή, που ήταν «νωπές» ακόμη οι δηλώσεις του γραμματέα του ΠΑΣΟΚ. Κάποιοι, βέβαια, επιχείρησαν να της πουν ότι ο Κώστας Σκανδαλίδης «έπρεπε να πάρει θέση, δεν βλέπεις τι γίνεται;», αλλά έκανε ότι δεν

τους ακούει, όπως σχολίαζε κάποιος απ' αυτούς.

Το βέβαιο είναι ότι το «κύμα» με το αίτημα της άμεσης αντικατάστασης του Πρωθυπουργού μεγαλώνει - τα μηνύματα φτάνουν και στην ίδια ακόμη και από τα πιο στενά της πρόσωπα - και ίσως αρχίσει να προβληματίζεται.

Όσο για τον Πρωθυπουργό, ακόμη δεν ξέρει τι γίνεται έξω. Μετά τη σύσταση των θεράποντων γιατρών του «να τον προετοιμάσουν ψυχολογικά πρώτα και μετά να του αναλύσουν την πολιτική κατάσταση», μόνο χαμογελαστά στελέχη βλέπει (δηλαδή, 4-5 είδε όλα κι όλα μέχρι τώρα) τα οποία τον μίλησαν για τη Βοσνία (Αρσένης) ή για τη Βουλή (Κακλαμάνης) ή για τους χαιρετισμούς του προέδρου της Κομισιόν Ζακ Σαντέρ (Παπουτσίης). Μόνο ο γιος του Γιώργος Παπανδρέου του έκανε μια μικρή νύξη χθες, η οποία, όμως, δεν μπορούμε να ξέρουμε πόσο «κτύπησε» το χαμπανάκι στον Πρωθυπουργό.

«Σκεπτικός και προβληματισμένος»

Όσοι ξέρουν καλά τον Ανδρέα Παπανδρέου, πάντως, ξέρουν ότι δεν ζήτησε τυχαία την αναλυτική ενημέρωση για την κατάσταση της υγείας του από τους θεράποντες γιατρούς του, όπως αποκάλυψε χθες η «Ε». Ξέρει ότι στην καλύτερη περίπτωση για δύο-τρεις μήνες ακόμη θα συνεχίσει την ανάρρωσή του κι ίσως γι' αυτό ειδικά, χθες, έδειχνε «σκεπτικός και προβληματισμένος», όπως μας έλεγαν άτομα του περιβάλλοντός του.

Τι σκέφτεται, κανείς δεν ξέρει (ή δεν μας το λέει). Όπως δεν ξέρουμε και τι συζητάει ή μάλλον τι του λέει η σύζυγός του τις στιγμές που είναι μόνοι τους στη «μίνι» εντατική του «Ωνασείου», αφού εκείνος δεν μπορεί ακόμη να λείει μεγάλες φράσεις.

Χθες ο Δ. Κρεμαστινός έδωσε το πράσινο φως να τον επισκέπτονται τα στελέχη και το άμεσο μέλλον θα δείξει.

«Για μας τελείωσε το θέμα»

Σε ό,τι αφορά τώρα το θέμα της μεταφοράς ή όχι του Πρωθυπουργού στην Αμερική, για το οποίο τόσος λόγος γίνεται στα μέσα ενημέρωσης, τα παιδιά διά του θέλοντας να το ξεκαθαρίσουν - τουλάχιστον από την πλευρά τους - το συζητήσαν, χθες, στο ιατρικό συμβούλιο, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες μας. Ρώτησαν τους γιατρούς αν μια ενδεχόμενη μεταφορά του πατέρα τους στην Αμερική θα τον βοηθού-

σε και η απάντηση που πήραν ήταν ότι «το ταξίδι θα μπορούσε να είναι επικίνδυνο»

και ακόμη ότι «στην κατάσταση που είναι σήμερα δεν μπορεί να του προσφερθεί τίποτα

περισσότερο εκεί απ' ό,τι του προσφέρεται εδώ».

Γι' αυτό πλέον και δεν θα

ξανα συζητήσουν το θέμα, όπως έλεγαν, χθες σε φιλικά τους πρόσωπα.

Οργή Δήμητρας κατά Σκανδαλίδη

The American Medical Association ΙΑΤΡΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ

η γνώση σωζει - η αγνοια σκοτωνει

Με την εγγύηση της εγκυρότητας του μεγαλύτερου Ιατρικού Οργανισμού του American Medical Association

- Ενα βιβλίο ζωής που παρέχει τη γνώση της Ιατρικής Επιστήμης.
- 10.000 λήμματα ιατρικών όρων με αλφαβητική ένταξη.
- 700 σελίδες
- Έγχρωμες φωτογραφίες
- Η σημασία των ασθενειών.

SUPER ΠΡΟΣΦΟΡΑ

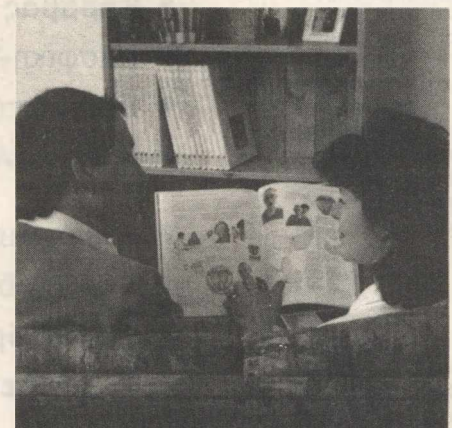
μαζί με το ΙΑΤΡΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΔΩΡΕΑΝ ΚΑΛΥΨΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ INTERAMERICAN

(γίνεσθε μέλος για ένα ολόκληρο χρόνο).

Σας παρέχονται:

- ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ
- ΠΑΡΟΧΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ 24 ΩΡΕΣ.

αξία προγράμματος 13.000 δρχ.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ Reader's Digest ΜΑΝΙΑΤΕΑΣ

Προς τις εκδόσεις

Η. ΜΑΝΙΑΤΕΑΣ ΔΟΥΣΜΑΝΗ 26 - Τ.Κ. 166 75 - ΓΛΥΦΑΔΑ

ΝΑΙ θέλω να μου στείλετε το ΙΑΤΡΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ αξίας 13.000 δρχ. και μαζί την ΚΑΛΥΨΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ INTERAMERICAN (εντελώς ΔΩΡΕΑΝ). Θα πληρώσω με αντικαταβολή στον ταχυδρόμο το ποσό των 13.000 δρχ. και επιπλέον 600 δρχ. για ταχυδρομικά έξοδα (σύνολο 13.600 δρχ.). Σε περίπτωση που δε μείνω απόλυτα ικανοποιημένος, έχω κάθε δικαίωμα να το επιστρέψω μέσα σε 15 ημέρες και να πάρω τα χρήματά μου πίσω.

ΟΝΟΜΑ.....
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ.....
.....Τ.Κ.....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ.....
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....ΥΠΟΓΡΑΦΗ.....

(Κ.Ε.2)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Η. ΜΑΝΙΑΤΕΑΣ ΔΟΥΣΜΑΝΗ 26 Τ.Κ. 166.75 - ΓΛΥΦΑΔΑ

ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΤΕ τώρα

ΣΤΟ 88.43.411

ή συμπληρώστε το απαντητικό κουπόνι και θα σας στείλουμε στο σπίτι σας το ΙΑΤΡΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ και μαζί ΔΩΡΟ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ INTERAMERICAN

Κόσμος

«Πολύ ήρεμα», όπως πέρασε και όλη του τη ζωή, πέθανε χθες, σε ηλικία 79 ετών, ο Φρανσουά Μιτεράν, περιτριγυρισμένος από τα μέλη της οικογένειάς του. Μακριά από κάθε δημοσιότητα έδωσε στο γραφείο του και την τελευταία μάχη της ζωής του. Θα ταφεί, μάλιστα, κατά την επιθυμία του, χωρίς επισημότητες στη

γενέτειρά του Ζαρνάκ της νοτιοδυτικής Γαλλίας. Αυτός ο σοσιαλιστής «αυτοκράτορας» της Γαλλίας, όπως αποκλήθηκε, που δεν δίστασε να εγκαταλείψει ως ένα βαθμό την αριστερή του πολιτική, προκειμένου να υπηρετήσει το «μεγαλείο» της πατρίδας του, το μέλλον της οποίας έβλεπε στην Ευρώπη. Γι' αυτήν εργάστηκε μετά πάθους και πέθανε ως «ένας μεγάλος Ευρωπαίος», όπως δήλωσε ο Κολ. Στην τελευταία, μάλιστα, υποθήκη του προς τους Ευρωπαίους από το βήμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είχε καλέσει την Ευρώπη «να αξιοποιήσει τη συμφιλίωση των λαών της, να κηρύξει τον πόλεμο στις προκαταλήψεις και να νικήσει την Ιστορία της, γιατί ο εθνικισμός σημαίνει πόλεμο».

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΙΣ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΗΣ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

Ο ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΜΙΤΕΡΑΝ που σημάδεψε την πολιτική ζωή της Γαλλίας πρόεδρος της, έφυγε ήρεμα

Το ήσυχο τέλος ενός

ΠΑΡΙΣΙ

Της ΗΡΑΣ ΦΕΛΟΥΚΑΤΖΗ

«Ο Φρανσουά Μιτερράν πέθανε». Μ' αυτό τον τίτλο τα μαζικά μέσα ενημέρωσης και η εφημερίδα «Μοντ» ανηγγείλαν χθες το θάνατο του πρώην προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας και ιστορικού ηγέτη της σοσιαλιστικής αριστεράς Φρανσουά Μιτερράν. Η αναγγελία του θανάτου του έπεσε σαν κεραυνός στο ηλιόλουστο Παρίσι.

Πρώτη είδηση της καυτής επικαιρότητας μετά την ανάπαυλα των εορτών, η απολεια ενός μεγάλου ηγέτη της Ευρώπης, που επί 50 χρόνια σημάδεψε την πολιτική ζωή της Γαλλίας με την ακτινοβολία της προσωπικότητάς του, με την πολιτική του ιδιοφυΐα με τις εξαιρετικές στρατηγικές του ικανότητες, με την τεράστια του πολιτιστική μόρφωση και με τη μοναδική του στοχαστικότητα επάνω σε πρόσωπα και γεγονότα. Ηγέτης που προκάλεσε έντονα πάθη, αγάπη, μίσος και κριτικές, ο Φρανσουά Μιτερράν έζησε χθες, αφήνοντας σαν επίλογό μια ομόφωνη διαπίστωση. Το σεβασμό που ενέπνευσε σε φίλους και πολιτικούς αντιπάλους η προσωπικότητά του. Σύσσωμος ο πολιτικός κόσμος της Γαλλίας αναγνωρίζει σήμερα ότι ο Φρανσουά Μιτερράν υπήρξε ένας ηγέτης που σημάδεψε την ιστορία της Γαλλίας επί μισό αιώνα, χαριέται την πιο «μακροχρόνια» θητεία προέδρου στα Ηλίσια», το «αξιωματικό κουράγιο» του εμπρός στην ασθένειά του και υποκλίνεται με σεβασμό στη μνήμη του.

Ηρεμα και διακριτικά

Ο Φρανσουά Μιτερράν έζησε ήρεμα και διακριτικά, όπως θέλησε να ζήσει τους οκτώ τελευταίους μήνες της ζωής του μετά την αποχώρησή του από τα Ηλίσια. Πέθανε χθες το πρωί στις 8.30 στο γραφείο της κατοικίας του στο Παρίσι. Κοντά του βρισκόταν την ύστατη αυτή στιγμή της ζωής του ο

προσωπικός του γιατρός δόκτορας Ταρό, που δήλωσε ότι «υπάρξε νηφάλιος και ήρεμος στις τελευταίες του στιγμές». Στο πλευρό του ήταν επίσης η σύζυγός του Ντανιέλ Μιτερράν και οι δύο γιοι του, Ζαν Κριστόφ και Ζιλμπέρ. Ο Φρανσουά Μιτερράν υπέκυψε ύστερα από μακρόχρονο αγώνα στην ασθένεια του καρκίνου του προστάτη, σε ηλικία 79 ετών. Είχε υποστεί δύο εγχειρήσεις το 1992 και το καλοκαίρι του 1994.

Παρά τη βαριά και επίπονη χημειοθεραπεία που είχε κλονίσει τις δυνάμεις του, μπόρεσε με μεγάλο κουράγιο να εκτελέσει τα καθήκοντά του μέχρι το τέλος της προεδρίας του. Όταν παρέδωσε την εξουσία στον πρόεδρο Σιράκ αποσύρθηκε από την πολιτική ζωή. Δεν θέλησε πια να αναμειχθεί στην εσωτερική πολιτική της χώρας ούτε να κάνει δηλώσεις. Αφιέρωσε τους τελευταίους 9 μήνες σε μια ήρεμη ζωή, στην καθημερινή επαφή του με τη φύση, με τον απλό κόσμο που συναντούσε στους περιπάτους του και στη συγγραφή δύο βιβλίων του.

Δεν αναμείχθηκε στη διαδοχή του

Ο ίδιος γνώριζε ότι η ζωή του βάδιζε προς το τέλος της και είχε αφήσει το Σ.Κ. να κανονίσει τα της διαδοχής στην ηγεσία, χωρίς να αναμειχθεί προσωπικά στις επιλογές των σοσιαλιστών, που ανέδειξαν ως σημερινό ηγέτη του Σ.Κ. τον Λιονέλ Ζοσπέν. Για τη ζωή και το θάνατο έκανε συχνά εκμυστηρεύσεις και έλεγε για την ασθένειά του ότι, «είναι ένας έντομος αγώνας αυτός που δίνω με τον εαυτό μου. Εξήσα αρκετά για να εκπληρώσω τη ζωή μου στο πέρασμα του χρόνου, όπως μπορώ να πω ότι ευχαριστώ το πεπρωμένο». Ο προσωπικός του γιατρός δήλωσε ότι το τελευταίο διάστημα ο Φρανσουά Μιτερράν ήταν γαλήνιος

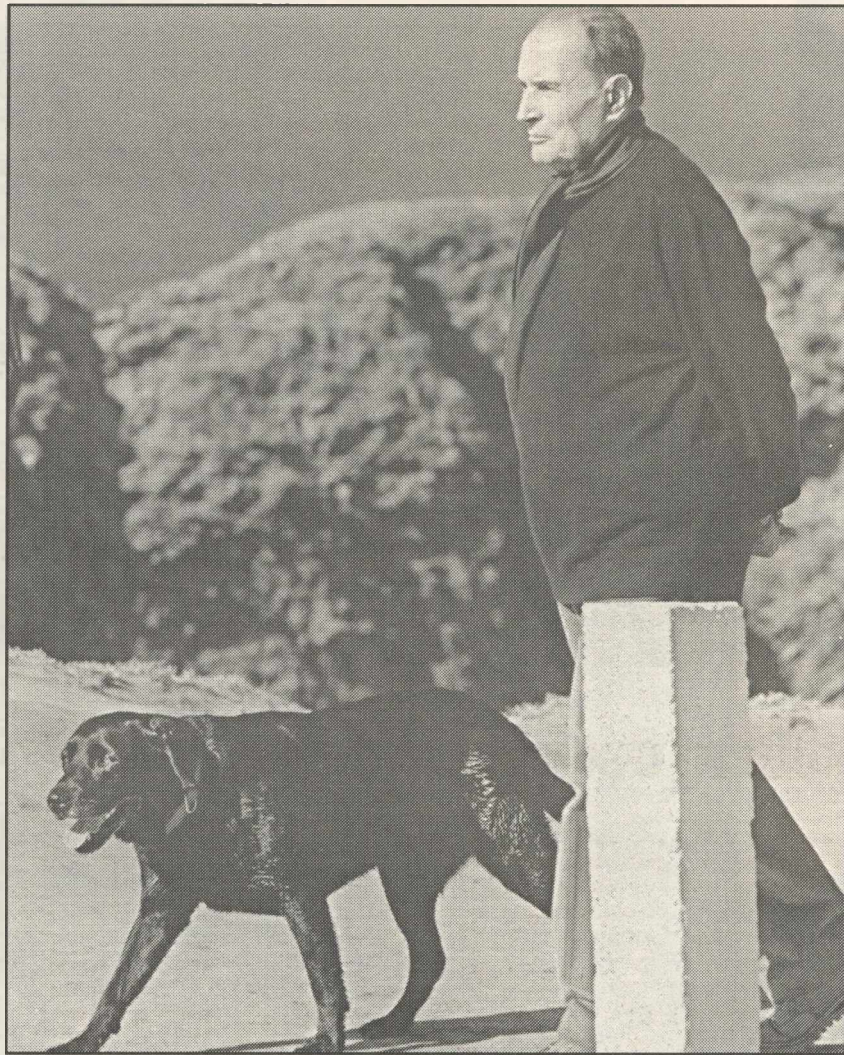
και πριν μερικές ημέρες, προαισθανόμενος το τέλος του, είχε πει ήρεμα «δεν θα είμαι πια σ' αυτό τον κόσμο σε ένα μήνα».

Παρά την επιδείνωση της υγείας του, ο Φρανσουά Μιτερράν ήθελε ως το τέλος να δίνει μάχη με τον εαυτό του για να σταθεί όρθιος και να κάνει κάποια πράγματα που αγαπούσε ιδιαίτερα. Λάτρευε τα ταξίδια και το τελευταίο διάστημα είχε εντυπωσιάσει με μια τελευταία του εμφάνιση στο Σεν Τροπέζ. Τις γιορτές θέλησε να δει για ύστατη φορά το Ασσουάν στην Αίγυπτο, όπου περνούσε τα τελευταία χρόνια τις γιορτές. Πήγε λοιπόν για ένα προσκύνημα στο Ασσουάν, περιπολιχούμενος από τους δικούς του, τον προσωπικό του γιατρό και την εξώγαμη κόρη του Μαζαρίν. Δεν εγκατέλειψε το δωμάτιό του στις όχθες του Νείλου παρά για μια σύντομη κρουαζιέρα στον ποταμό.

Σύμφωνα με τους σωματοφύλακές του ήταν απορροφημένος στην συγγραφή δύο βιβλίων. Το ταξίδι αυτό τον κατέβαλε και γύρισε στη Γαλλία στις 29 Δεκεμβρίου, με επιδείνωση της υγείας του. Τον κρατούσε ο σωματοφύλακός του και δυσκολευτόταν να περπατήσει τα πενήντα μέτρα που τον χωρίζαν από το αυτοκίνητό του. Ο Φρανσουά Μιτερράν πέρασε την Πρωτοχρονιά στο εξοχικό του σπίτι στο Λάιτε.

Όμως από την περασμένη Τρίτη, επέστρεψε στο Παρίσι και έμεινε στην ιδιαίτερη κατοικία που είχε διαμορφώσει στο διαμέρισμά της γραμματείας του.

Νιώθοντας ότι πλησίαζε το τέλος, είχε καλέσει κοντά του το τελευταίο διάστημα ορισμένους ηγέτες της αντιπολίτευσης, όπως τον Ζισκάρ Ντ' Εστίν, τον Εντουάρ Μπαλαντίρ, τον Ραϊμόν Μπαρ, με τους οποίους μπόρεσε να συζητήσει για τα μεγάλα διεθνή και εθνικά θέ-

Ενας πρωινός περίπατος στο Μπελέλ εν Μερ, τον περασμένο Σεπτέμβριο. Ο ένας από τους δυο «φίλους» θα πρέπει σήμερα να είναι θλιμμένος

ματα, αφήνοντας με τις συνομιλίες αυτές ένα είδος πολιτικής διαθήκης.

Μεγάλη συγκίνηση

Η αναγγελία του θανάτου του έγινε από τον πρόεδρο Σιράκ στο Μέγαρο των Ηλυσίων. Ο Γάλλος πρόεδρος επρόκειτο να παραθέσει δεξίωση στον

τύπο για τις εορτές των εορτών. Έφτασε φανερά συγκινημένος λίγο πριν από τις ένδεκα, ενώ πριν λίγες στιγμές είχε κυκλοφορήσει η φήμη του θανάτου του Φρανσουά Μιτερράν δημοσιεύοντας μεγάλη αναστάτωση. Πήρε αμέσως το μικρόφωνο για να πει «ο πρόεδρος Μιτερράν μας άφησε σήμερα». Στη συνέχεια απέτισε φόρο τιμής στον προκατόχο του αναφερό-

ντας ότι είχε ήδη χαριέσει για τελευταία φορά τον Φρανσουά Μιτερράν και υποβάλλει τα συλλυπητήρια στην οικογένειά του και δήλωσε ότι η εορτή ευχών αναβάλλεται.

Η είδηση προκάλεσε μεγάλη συγκίνηση και αμέσως απλοί άνθρωποι οπαδοί του Σ.Κ. και πολυάριθμες προσωπικότητες έσπευσαν στην οδό Λε Πλάι, στην 7η συνοικία του Παρισιού, όπου βρισκόταν η σορός του Φρανσουά Μιτερράν, για τον ύστατο χαϊρέτιό. Πολυάριθμοι φίλοι και συγκαταστάτες του Σ.Κ. έσπευσαν επίσης να φέρουν λουλούδια στην προσωπική κατοικία του Φρανσουά Μιτερράν στο Καρτίε Λατέν.

Κηδεία σε στενό κύκλο

Η κηδεία του πρώην προέδρου πρόκειται να γίνει την Πέμπτη σε στενό οικογενειακό κύκλο στο Ζαρκάν της περιφέρειας Σαράντ. Θα ταφεί στον οικογενειακό τάφο, κοντά στους γονείς του. Την ίδια ώρα, όπως ανακοινώθηκε από στενό του φίλο, θα πραγματοποιηθεί την Πέμπτη πορεία στο Παρίσι, για να αποδοθούν δημόσια από το Σ.Κ. τιμές στον Φρανσουά Μιτερράν, για να μπορεί το κοινό να μια μεγάλη παλλαϊκή συγκέντρωση να αποτίσει έναν τελευταίο φόρο τιμής στον πρώην πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας και στον σοσιαλιστή ηγέτη, που σφράγισε την ιστορία της Γαλλίας με την προσωπικότητα και το έργο του.

(Αφ. Πρεσ. Γαλλικά)

για σχεδόν μισό αιώνα και που διετέλεσε για 14 χρόνια και διακριτικά στα 79 του

μεγάλου ηγέτη

Εκδηλώσεις σεβασμού από το σύνολο των Γάλλων πολιτικών

Ομόφωνες ήταν οι αντιδράσεις σεβασμού για την προσωπικότητα του Φρανσουά Μιτερράν, παρά τις εκάστοτε κριτικές και επιθετικές που είχαν διατυπωθεί από πολιτικούς του αντιπάλους, αλλά και από την Κομμουνιστική Αριστερά. Ο πρόεδρος Ζακ Σιράκ δήλωσε: «Επί 14 χρόνια ο Φρανσουά Μιτερράν έγραψε μια σημαντική σελίδα της Ιστορίας της χώρας μας. Εξασφάλισε την καλύτερη λειτουργία των θεσμών, επέτρεψε στην εναλλαγή εξουσίας να πραγματοποιηθεί μέσα σε κλίμα ειρηνικό. Θέλησε να ενισχύσει το πνεύμα αλληλεγγύης, συνέβαλε με αποφασιστικότητα στην πρόοδο της ευρωπαϊκής οικοδόμησης. Εναντί της ασθένειας έδειξε εξαιρετικό κουράγιο. Μας αφήνει σήμερα μια μεγάλη φυσιογνωμία. Τον χαϊρεύω με συγκίνηση και σεβασμό».

Ο πρωθυπουργός Αλέν Ζιπέ δήλωσε ότι ο Φ. Μιτερράν υπήρξε μία από τις φυσιογνωμίες που σφράγισαν το τέλος του αιώνα. «Χαϊρέτω με συγκίνηση τη μνήμη του» είπε. Συνεργάστηκα μαζί του ως υπουργός Εξωτερικών το 1993-95 μέσα σε κλίμα εμπιστοσύνης, όπως κι αν ήταν οι διαφορές μας σε επίθετο πολιτικών κατευνήσεων».

Ο Λιονέλ Ζοσπέν σε επίσημη δήλωση που έκανε από την έδρα του Σ.Κ. τόνισε: «Οι σοσιαλιστές, οι οπαδοί της Αριστεράς και οι Γάλλοι γενικά, θα γνωρίζουν ότι χάνουν έναν πολιτικό που εκπλήρωσε με πάθος και πηγή τη δημόσια καθήκοντά του, μια εξαιρετική πολιτική προσωπικότητα, ένας ηγέτης που εγγράφηκε στην Ιστορία».

Ο Μισέλ Ροζάκ δήλωσε: «Ένα μεγάλο πεπρωμένο έζησε». Ο Πιέρ Μοφονά

εξέφρασε τη συγκίνησή του και είπε: «Κανείς άλλος στον αιώνα αυτό δεν συνέδεσε με τέτοια ευφάντα την πολιτική ευαισθησία και τον ανθρωπισμό». Ο Ζακ Ντελόρ υπογράμμισε την πίστη που εμφύχονε πάντα τον Φρανσουά Μιτερράν ως προς τα ευρωπαϊκά ιδανικά και τις σχέσεις «συνεργασίας» και «ειλικρίνειας» που είχε με τον πρώην πρόεδρο.

Ο ηγέτης του Κ.Κ. Ρομπέρ Υέδωσε έμφαση στο σεβασμό προς την προσωπικότητα του Φρανσουά Μιτερράν. Αναφέρθηκε επίσης στους κοινούς αγώνες της Αριστεράς που ενσάρκωσε την αλλαγή το 1981, χωρίς όμως να ξεχνάει κανείς και τις διαψεύσεις που ακολούθησαν.

Ο πρώην πρωθυπουργός Εντουάρ Μπαλαντίρ δήλωσε: «Ήταν ένας άνθρωπος με μεγάλο κουράγιο». Αναφέρθηκε στην πρόσφατη συνάντησή του είχε με τον Φ. Μιτερράν και τόνισε ότι «ήταν ένας ηγέτης με βαθιά αίσθηση της εθνικής του αποστολής». Η Σιμόν Βέιγ εξέφρασε τη συγκίνησή της και σημείωσε ότι επί 14 χρόνια ο Φ. Μιτερράν είχε ως πρόεδρος μια τεράστια επίδραση στη γαλλική πολιτική και με το θάνατό του γυρίζει μια σελίδα στην Ιστορία της Γαλλίας. Είναι όμως η προσωπικότητα που προκάλεσε τόσο μεγάλα πάθη, είτε με το μίσος είτε με την αγάπη που ενέπνευσε».

Ο σοσιαλιστής φιλόσοφος Μαξ Γκαλό υπογράμμισε το

«διαφορούμενο» της προσωπικότητας του Φρανσουά Μιτερράν.

«Χαρακτηριζόταν από μια εκπληκτική και μακιαβελική στρατηγική ικανότητα, εύχομαι να μείνει ένας από τους τελευταίους μακιαβελικούς ηγέτες».

Η εκπρόσωπος των «Πρασίνων» Ντομινίκ Βουανέ δήλωσε: «Στον Φ. Μιτερράν το χειρότερο συνδυάζονταν με το καλύτερο. Πέρα από τις τιμητικές φράσεις ας χαριετώσουμε το αναστήμα ενός ηγέτη για τον οποίο είναι δύσκολο να δώσουμε έναν απολογισμό της ζωής του, γνωρίζοντας ότι προκάλεσε και μεγάλες φιλίες αλλά και ανεπανόρθωτα μίσος». Τα γαλλικά μέσα ενημέρωσης όλη τη μέρα χθες αναί-

ρεσαν τα συνθιγμένα τους προγράμματα για να μεταδώσουν με έκτακτες εκπομπές και δελτία ειδήσεων, εκτενή ρεπορτάζ και αφιερώματα στον πρώην πρόεδρο Μιτερράν, καθώς και μαρτυρίες φίλων του, προσωπικοτήτων της Αριστεράς και της Δεξιάς, που αναφέρθηκαν άλλοι με μεγάλο θαυμασμό και άλλοι διατυπώνοντας επιφυλάξεις και κριτικές στην προσωπικότητα του Φρανσουά Μιτερράν.

Τον πολιτικό που ενσάρκωσε την ελπίδα της αλλαγής και αποσύρθηκε διακριτικά από το προσκήνιο της επικαιρότητας προκαλώντας ομόφωνο σεβασμό για το κουράγιο του και τη γαλήνη με την οποία αντιμετώπισε το τέλος της ζωής του.

Αριστερά: Πλήθος δημοσιογράφων έσπευσαν έξω από το γραφείο του πρώην Γάλλου προέδρου Φρανσουά Μιτερράν, αμέσως μόλις πληροφορήθηκαν το θάνατό του. Λένε ότι ο 79χρονος Γάλλος πολιτικός είχε πάντοτε μόνο συμπάθειες στους ανθρώπους των ΜΜΕ Δεξιά: Λίγα λουλούδια έξω από το γραφείο του, όπου ο Φρανσουά Μιτερράν «έφυγε» αθόρυβα χθες το πρωί. Ελάχιστος φόρος τιμής σε ένα μεγάλο και οπωσδήποτε δημοφιλή ηγέτη

Κ α λ ή
Χ ρ ο ν ι ά

Μ Ε Δ Ω Ρ Α & Τ Ο Υ Ρ Ι Σ Τ Ι Κ Α

ΠΑΝΔΩ

16^η ΕΚΘΕΣΗ

11-12-13-14-15

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Μ Ε Δ Ω Ρ Α

- ΔΩΡΑ ΑΓ. ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΥ
- ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΑ
- Π Α Σ Χ Α Λ Ι Ν Α
- ΑΝΘΗ - ΨΑΘΙΝΑ
- Δ Ε Ρ Μ Α Τ Ι Ν Α
- Μ Π Ι Ζ Ο Υ
- ΕΙΔΗ ΚΑΠΝΙΣΤΟΥ
- ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ
- ΕΙΔΗ ΣΠΙΤΙΟΥ

Μ Ε Τ Ο Υ Ρ Ι Σ Τ Ι Κ Α

- ΕΙΔΗ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
- Κ Ε Ρ Α Μ Ι Κ Α
- Κ Ο Σ Μ Η Μ Α Τ Α
- Ε Ι Κ Ο Ν Ε Σ
- Ρ Ο Υ Χ Α
- Κ Α Ρ Τ Ε Σ
- S O U V E N I R S

Ε.Κ.Ε.Π.

12^η χλμ.ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΑΘΗΝΩΝ-ΛΑΜΙΑΣ

ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΟΥΣ

Πούλιν κάθε 1 ΩΡΑ από
• Καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό Στάδιο από 9.00π.μ.-7.00π.μ.
• Ηλεκτρικό Στάδιο Ειρήνης (Ολυμπιακό Στάδιο) από 9.30π.μ.-7.30π.μ.

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
10.00π.μ.-9.00π.μ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΕΤΟΘ ΕΠΕ
ΔΟΙΡΑΝΗΣ 134
17 673 ΚΑΛΛΙΘΕΑ
Τηλ. 95.76.100
FAX. 95.16.779

Η Ντανιέλ Μιτερράν, διακριτική όπως πάντα, στη συνέντευξη Τύπου μετά το θάνατο του συζύγου της

Ολη η Ευρώπη πενθεί το θάνατο του Μιτερράν

ΠΑΡΙΣΙ

Η Ευρώπη θρήνησε για το χαμό του Φρανσουά Μιτερράν, ενός από τους βασικούς αρχιτέκτονες της ευρωπαϊκής ιδέας κι ενός ηγέτη που άφησε έντονα το αποτύπωμά του στην πολιτική ιστορία των τελευταίων δεκαετιών. Ο θάνατος του Μιτερράν προκάλεσε θλίψη και στον υπόλοιπο κόσμο, με μοναδική παρανόηση τη στάση των Κροατομουσουλμάνων της Βοσνίας που δήλωσαν ότι δεν έχουν λόγο να τον θυμούνται...

Ο Γερμανός καγκελάριος Χέλμουτ Κολ, με τον οποίο ο Μιτερράν είχε και την πιο στενή προσωπική φιλία μετά από τον Ευρωπαίων ηγετών, δήλωσε ότι «Η Ευρώπη έχασε ένα μεγάλο πολιτικό άνδρα». «Πενθώ για ένα καλό φίλο», συμπλήρωσε ο Κολ και τόνισε: «Συνεργαστήκαμε στενά και με εμπιστοσύνη για να χρίσουμε την Ευρώπη και να διευρύνουμε τη γαλλογερμανική φιλία».

Στο Λονδίνο ο πρωθυπουργός Τζον Μέϊτζορ, με τον οποίο ο Μιτερράν είχε έρθει πολλές φορές σε σύγκρουση ως προς τη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής προοπτικής, δεν έκρυψε τη θλίψη του για το θάνατο του Μιτερράν και έζηρε την «ουσιώδη συνεισφορά του στη δημιουργία ζωής» τόσο στην Ευρώπη όσο και στη Γαλλία.

Η προκατόχος του Μάργκαρετ Θάτσερ, που είχε επίσης έρθει σε διαμάχη με το Γάλλο σοσιαλιστή ηγέτη, τόνισε ότι ο Μιτερράν στα πολλά χρόνια της προεδρίας του «συμβόλεψε για τον υπόλοιπο κόσμο, κάτι από την απαραιτήτη Γαλλία. Αν και οι πολιτικές μας απόψεις διέφεραν πολύ, τον σεβόμουν και τον συμπαθούσα».

Στην Ιταλία ο πρωθυπουργός Λαμπερτίνο Ντίνι εξέφρασε τη βαθύτατη θλίψη του, ενώ αντίστοιχες ανακοινώσεις εκδόθηκαν από τις κυβερνήσεις όλων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στις Βρυξέλλες ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζακ Σαντέρ δήλωσε ότι οι 15 «πενθούν έναν από τους πλέον λαμπρούς και ισχυρούς υπερασπιστές της ευρωπαϊκής ιδέας». Ο πρώην πρόεδρος της Επιτροπής Ζακ Ντελόρ, με τον οποίο ο Μιτερράν είχε συνεργαστεί στενά για τη διαμόρφωση της Συνθήκης του Μάαστριχτ, σημείωσε «του χρωστώ πάρα πολλά».

Ο γ.γ. του ΝΑΤΟ Χαβιέ Σολάνας χαρακτήρισε τον Μιτερράν ως «μία από τις πιο σημαντικές φυσιογνωμίες του αιώνα» και τόνισε ότι «χωρίς αυτόν η Ευρώπη θα ήταν διαφορετική».

Τη θλίψη του για το θάνατο του Μιτερράν εξέφρασαν και πολλές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, με πρώτη τη Ρωσία. Ο πρόεδρος Μπόρις Γιέλτσιν, εκτός από τα συλλυπητήριά του, έφερε το πολιτικό έργο του Μιτερράν, αλλά και την υποστήριξη που προσέφερε στη Ρωσική Δημοκρατία.

Τη θλίψη του εξέφρασε και ο πρώην σοβιετικός πρόεδρος Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, που χαρακτήρισε τον Μιτερράν κυρίαρχη φυσιογνωμία.

Στο Σεράγεβο όμως οι περισσότεροι Βόσνιοι ηγέτες παρέμειναν ασηπλοί, ενώ ο αντιπρόεδρος της Κροατομουσουλμανικής Ομοσπονδίας Εγκούπ Γκάνιτς δήλωσε ότι η Βοσνία δεν έχει λόγο να τον θυμάται και ότι ο Μιτερράν «ανήκει στην κατηγορία των πολιτικών που δεν σταμάτησαν τη γενοκτονία των Βοσνίων». Πάντως ο Βόσνιος πρόεδρος Αλίγια Ιζετμπέκοβιτς απέστειλε επιστολή συλλυπητηρίων στην οικογένεια Μιτερράν.

Ο Ισραηλινός πρωθυπουργός Σιμόν Πέρες υπογράμμισε ότι ο Μιτερράν προσέφερε στη Γαλλία ένα ρόλο και το πεπρωμένο της για το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, ενώ εξέριε τη συνεισφορά του στην ειρήνη στη Μέση Ανατολή.

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ το '44, υποψήφιος για την προεδρία το '65 και το κοινό πρόγραμμα της Αριστεράς, τη συγκατοίκηση

Εβαλε τη σφραγίδα του

Ο Φρανσουά Μιτεράν θα μείνει στην ιστορία της Γαλλίας σαν ο πολιτικός που σημάδεψε το δεύτερο ήμισυ του 20ού αιώνα με το έργο του, σαν ο ιστορικός ηγέτης του γαλλικού σοσιαλισμού, ο πολιτικός που πέτυχε την «ένωση της Αριστεράς» και την άφιξη της στην εξουσία με κομμουνιστές υπουργούς στην κυβέρνηση και σαν ο πρόεδρος που πέτυχε για πρώτη φορά να εισάγει στη Γαλλία το σύστημα της ειρηνικής «συγκατοίκησης».

Ήταν ο άνθρωπος που επέβαλε το πολιτικό του ανάστημα στο διεθνές προσκήνιο και στα 14 χρόνια της προεδρικής του θητείας προώθησε τη διεθνή ακινοβόλια της χώρας του, με πνεύμα αλληλεγγύης και ιδιαίτερη προσήλωση στο ιδανικό του για την ευρωπαϊκή οικοδόμηση. Ο Φρανσουά Μιτεράν αφιέρωσε σχεδόν 50 χρόνια της ζωής του στην πολιτική και έχει καταρρίψει το ρεκόρ μιας διπλής θητείας διάρκειας 14 ετών στην προεδρία. Με την μεγάλη του πολιτιστική μόρφωση, με την πολυδιάστατη προσωπικότητά του και την πολιταρχική ζωή του, σφράγισε τη γαλλική πολιτική στο τελευταίο ήμισυ του αιώνα.

Εθνικιστής στα νιάτα του

Γεννήθηκε στις 16 Οκτωβρίου 1916 στην πόλη Ζαρνάν, στην περιοχή Ζαρνάν, από μία μικροαστική οικογένεια, που είχε τις ρίζες της στον αγροτικό κόσμο. Κάτι που εξηγεί σύμφωνα με τον αναλυτή, το γεγονός ότι στην νεότητά του ο Φ. Μιτεράν είχε προσεγγίσει το κίνημα της εθνικής δεξιάς και ύστερα τον Πεντινισμό, πριν να υπηρετήσει στην αντίσταση από το 1943, με το όνομα «Μορλάν». Δείχνει μεγάλο κουράγιο και γίνεται στα 25 του χρόνια ένας από τους κυριότερους υπεθύνους της αντίστασης. Το 1944 παντρεύεται την Ντανιέλ Γκιουζ και αποκτά δύο παιδιά, τον Ζαν-Κριστόφ και τον Ζιλ-Μπέρν. Πρόσφατα έγινε γνωστή η ύπαρξη της εξώγαμης κόρης του Μαζαρίν.

Το 1944 ο Ντε Γκολ του αναθέτει καθήκοντα υφυπουργού με αρμοδιότητα τους φυλακισμένους, στην κυβέρνηση του. Εκλέγεται βουλευτής στην περιοχή της Νιερβό το 1946 και ξεκινάει μία μακροχρόνια κοινοβουλευτική και υπουργική καριέρα, επί δεκαετίες του Γκι Μολέ το 1956-57 κατά τη διάρκεια του πολέμου της Αλγερίας.

Η φιλοδοξία του προκαλεί πολλές έχθρες που οδηγούν σε αποτυχίες αποστασιοποίησης του. Από το 1958 έρχεται σε αντίθεση με τον στρατηγό Ντε Γκολ με τον οποίο είχε πάντα εχθρικές σχέσεις. Τότε ξεκινάει και η

Σημάδεψε την πολιτική ζωή της Γαλλίας για περισσότερο από 50 χρόνια. Εφυγε χθες στα 79 του. Σύσσωμη η Ευρώπη υποκλίνεται στη μνήμη του Φρανσουά Μιτεράν

πορεία που θα τον φέρει αργότερα στην κορυφή της εξουσίας. Πρώτος σταθμός η υποψηφιότητά του για την προεδρία το 1965.

Η Ενωμένη Αριστερά

Δημιουργεί το 1971 το σύγχρονο Σοσιαλιστικό Κόμμα, στο Επινέ. Το 1972 ενώνει την Αριστερά με την υπογραφή ενός «κοινού προγράμματος». Το 1974 θέτει και πάλι υποψηφιότητα για την προεδρία. Εκλέγεται ο Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εστέν. Αλλά ο Φρανσουά Μιτεράν παίρνει την ρεβάνς του 7 χρόνια αργότερα. Εκλέγεται πρόεδρος το 1981 και ενσαρκώνει την άφιξη της Αριστεράς στην εξουσία.

Η πρώτη θητεία του Μιτεράν στην προεδρία, σημαδεύτηκε με σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Αύξηση του κατώτερου ημερομισθίου, κοινωνικές παροχές, επιδόματα διακοπών, η συνταξιοδότηση στα 60 χρόνια, οι εθνικοποιήσεις, η αποκέντρωση, η κατάργηση της θανατικής ποινής. Όμως η Δεξιά κερδίζει τις βουλευτικές εκλογές το 1986 και ο Ζακ Σιράκ γίνεται Μαζαρίν.

Το 1944 ο Ντε Γκολ του αναθέτει καθήκοντα υφυπουργού με αρμοδιότητα τους φυλακισμένους, στην κυβέρνηση του. Εκλέγεται βουλευτής στην περιοχή της Νιερβό το 1946 και ξεκινάει μία μακροχρόνια κοινοβουλευτική και υπουργική καριέρα, επί δεκαετίες του Γκι Μολέ το 1956-57 κατά τη διάρκεια του πολέμου της Αλγερίας.

Η φιλοδοξία του προκαλεί πολλές έχθρες που οδηγούν σε αποτυχίες αποστασιοποίησης του. Από το 1958 έρχεται σε αντίθεση με τον στρατηγό Ντε Γκολ με τον οποίο είχε πάντα εχθρικές σχέσεις. Τότε ξεκινάει και η

Μιτεράν-Θάτσερ: Ο σπάταλος και η μπακάλισσα

ΛΟΝΔΙΝΟ

Εκείνος την αποκαλούσε «μπακάλισσα» και θεωρούσε ότι έχει «το στόμα της Μέδουσας Μονόρως» και τα μάτια του Καλλίγρουλα. Εκείνη τον θεωρούσε «αστό, υπερβολικά διανοούμενο και σπάταλο», απολάμβανε όμως τις επισκέψεις της στη Γαλλία και τη γαλλική κουζίνα.

Ο Φρανσουά Μιτεράν και η Μάργκαρετ Θάτσερ είχαν αναπτύξει μια δική τους προσωπική «σχέση στοργής». Τη δεκαετία του '80, σε κάθε ευρωπαϊκή διάσκεψη κορυφής η συντηρητική Βρετανή πρωθυπουργός μαχόταν για το συμφέρον της χώρας της, αντικρούοντας τις απαιτήσεις του Γάλλου σοσιαλιστή προέδρου. Κι όμως, ο ένας σεβόταν και εμπιστευόταν τον άλλον.

Στο βιβλίο της «Τα χρόνια της Νάτουινγκ Στριτ» η Θάτσερ περιγράφει τον Μιτεράν σαν έναν άνθρωπο που περιφρονούσε τα χρήματα,

πρωθυπουργός. Για πρώτη φορά η Γαλλία γνωρίζει το θεσμό της συγκατοίκησης.

Το 1988 ο Φρανσουά Μιτεράν επανεκλέγεται θριαμβευτικά και με μεγάλη πλειοψηφία πρόεδρος. Καλεί τότε τον Μισέλ Ροκάρ στα Ηλύσια. Αρχίζει μια δύσκολη εποχή που σημαδεύεται με νόμους για φορολογικές επιβαρύνσεις. Αντικαθιστά τον «αιώνιο αντίπαλό του» Ροκάρ με την Εντίθ Κρεσόν, που αποχωρεί από τα καθήκοντα του πρωθυπουργού σύντομα. Τη διαδέχεται ο Πιερ Μπερεγκυβούα. Η δεύτερη θητεία του Φρανσουά Μιτεράν σημαδεύεται από την οικονομική κρίση, την ανεργία, τα σκάνδαλα που πλήττουν κυβερνητικές προσωπικότητες και ανθρωπίνους του προεδρικού περιβάλλοντος και δημιουργούν ένα ζοφερό κλίμα στη Γαλλία. Η κοινή γνώμη εκραγίζει έντονα το αίτημα διασφάλισης, οι νέοι εξαγριώνονται στα εργατικά προάστια, η ακροδεξιά ανέλαυνε συνεχώς την ελογική της δύναμη εισπράττοντας το αντίτιμο της διασφάλισης. Το τέλος της δεύτερης θητείας του Μιτεράν σφραγίζεται από μια δεύτερη συγκατοίκηση

με τη Δεξιά, με πρωθυπουργό τον Εντουά Μπλαντί, αλλά και την αυτοκτονία του Μπερεγκυβούα.

Υστερα από 14 χρόνια εξουσίας εξασθενημένος από την ασθένεια του καρκίνου του προστάτη και δύο εγχειρήσεις, γνωρίζοντας ότι βρίσκεται στο τέλος της ζωής του, αποφασίζει να αποσυρθεί από την πολιτική ζωή μετά τις προεδρικές εκλογές του 1995. Ο Σιράκ εκλέγεται πρόεδρος.

Ο Φρανσουά Μιτεράν φρόντισε ως το τέλος την εικόνα του και την υστεροφημία του. Θέλησε να αντικρούσει ο ίδιος εν ζωή, τους υπαινιγμούς και τις κριτικές που γνώριζε ότι θα διατυπώνονταν μετά το θάνατό του. Η ιστορία θα δείξει ποια θα είναι τελικά η εικόνα που θα αφήσει ένας ηγέτης, ο οποίος υπήρξε μια από τις πιο χαρακτηριστικές πολιτικές προσωπικότητες του αιώνα και που ενέπνευσε σε φίλους και εχθρούς το πνεύμασμο για την αναμφισβήτητη πολιτική του ιδιορτία.

ΗΡΑ ΦΕΛΟΥΚΑΤΖΗ

ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗ 14ΧΡΟΝΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΟΥ

Τα σημαντικότερα γεγονότα της δεκαετήρας προεδρίας του Φρανσουά Μιτεράν, είναι:

1981

10 Μαΐου: Με 51,76% εκλέγεται πρόεδρος της Γαλλίας

21 Μαΐου: Αναλαμβάνει τα καθήκοντά του.

12 Ιουνίου: Το σοσιαλιστικό κόμμα κερδίζει τις εκλογές εξασφαλίζοντας απόλυτη πλειοψηφία. Στην κυβέρνηση του Πιερ Μορουά μετέχουν και κομμουνιστές.

1982

13 Ιανουαρίου: Καθιερώνονται οι 39 ώρες εβδομαδιαίας εργασίας και ετήσια άδεια 5 εβδομάδων.

12 Ιουνίου: «Επρεπε να ανατρέψουμε την πορεία»: ο Πιερ Μορουά επιλέγει οικονομική πολιτική λιτότητας ακολουθώντας όλες τις άλλες δυτικοευρωπαϊκές χώρες.

1983

23 Μαρτίου: Νέο πακέτο μέτρων οικονομικής λιτότητας για να μειωθεί το εμπορικό έλλειμμα και να καταπολεμηθεί η ανεργία.

24 Οκτωβρίου: Ο Μιτεράν επισκέπτεται τη Βηρυτό μετά τη δολοφονία 58 Γάλλων στρατιωτών της διεθνούς ειρηνευτικής δύναμης.

1984

20-23 Ιουνίου: Επίσκεψη του Μιτεράν στη Μόσχα όπου μιλάει εναντίον της σοβιετικής πολιτικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την Πολωνία και το Αφγανιστάν.

17 Ιουλίου: Παραίτεται ο Μορουά. Την πρωθυπουργία αναλαμβάνει ο Λοράν Φαμπιούς. Αποχωρούν από την κυβέρνηση οι κομμουνιστές.

1985

2-4 Οκτωβρίου: Ο Γκορμπατσόφ επισκέπτεται το Παρίσι, τερματίζοντας την ψυχρότητα στις σχέσεις ΚΚΣΕ και γαλλικού σοσιαλιστικού κόμματος.

1986

16 Μαρτίου: Η κεντροδεξιά αντιπολίτευση κερδίζει τις κοινοβουλευτικές εκλογές. Αρχίζει η συγκατοίκηση με πρωθυπουργό τον Ζακ Σιράκ.

1988

8 Μαΐου: Ο Μιτεράν επανεκλέγεται πρόεδρος κινώντας με 54,2% τον αντίπαλό του Ζακ Σιράκ.

10 Μαΐου: Ο Μισέλ Ροκάρ σχηματίζει κυβέρνηση του σοσιαλιστικού κόμματος σε συνεργασία με κεντρώους πολιτικούς.

1989

14 Ιουλίου: Πάνω από 30 αρχηγό κρατών και κυβερνήσεων μετέχουν στους εορτασμούς για τα 200 χρόνια της γαλλικής επανάστασης.

3 Νοεμβρίου: Μιλώντας στη γερμανική Βουλή μετά την πτώση του τείχους του Βερολίνου, τονίζει ότι η Γαλλία «δεν φοβάται το νόμιμο» γερμανικό στόχο της ενοποίησης.

1990

21 Αυγούστου: Ο Μιτεράν καταγγέλλει ότι έχει ενστερνισθεί το «Αγκυρί του πολέμου» και στις 15 Σεπτεμβρίου στέλνει 4.000 Γάλλους στρατιώτες στη Σαουδική Αραβία.

1991

15 Μαΐου: Παραίτεται ο Ροκάρ. Την πρωθυπουργία αναλαμβάνει η Εντίθ Κρεσόν.

1992

2 Απριλίου: Παραίτεται η Κρεσόν. Την πρωθυπουργία αναλαμβάνει ο Πιερ Μπερεγκυβούα.

8 Απριλίου: Ανακοινώνουν τον τερματισμό των γαλλικών πυρηνικών δοκιμών.

28 Ιουνίου: Επισκέπτεται το πολιορκημένο Σερράνζεβο.

1993

29 Μαρτίου: Η συντηρητική αντιπολίτευση κερδίζει τις κοινοβουλευτικές εκλογές. Ο Εντουά Μπλαντί αναλαμβάνει την πρωθυπουργία. Αρχίζει η νέα συγκατοίκηση.

1994

14 Ιουλίου: Γερμανικά στρατεύματα μετέχουν για πρώτη φορά στη στρατιωτική παρέλαση στα Ηλύσια Πεδία την ημέρα της Βαστίλης.

1995

11 Μαρτίου: Η τελευταία ομιλία του Μιτεράν σε διεθνή συνάντηση στην Κοπεγχάγη στη διάρκεια κορυφής του ΟΗΕ για τα κοινωνικά θέματα, προτρέποντας για την αναζήτηση νέου προτύπου ανάπτυξης.

7 Μαΐου: Ο Ζακ Σιράκ κινεί το σοσιαλιστή Λιονέλ Ζοσιέν.

8 Μαΐου: Ο Μιτεράν παρίσταται στους εορτασμούς στο Παρίσι για τα 50 χρόνια από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

9 Μαΐου: Τελευταίες επίσημες επισκέψεις σε Λονδίνο, Βερολίνο και Μόσχα για τους εορτασμούς του τέλους του πολέμου.

17 Μαΐου: Παραδίδει τη γαλλική προεδρία στον Ζακ Σιράκ και εγκαταλείπει το Μέγαρο των Ηλύσιων ύστερα από 14 χρόνια.

το '74, πρόεδρος από το '81 έως πριν από οκτώ μήνες, ο Φρανσουά Μιτεράν πέτυχε μεταξύ άλλων με τους γκολικούς αλλά και συνέβαλε στην προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης

στη μεταπολεμική Γαλλία

Πέντε σταθμοί στη ζωή του εκλιπόντος Γάλλου ηγέτη. 1922: Εξάχρονος μαθητής στην πρώτη τάξη του σχολείου Σεν Μαρί. 1939: Στρατιώτης λίγο πριν από το ξέσπασμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. 1944: Η κλασική γαμήλια φωτογραφία με τη σύντροφό του Ντανιέλ. Αρχές δεκαετίας του '60: Νέος, ανερχόμενος πολιτικός στους δρόμους του Παρισιού. 1993: Πρόεδρος της Γαλλίας πια, κοντά στο τέλος της δεύτερης θητείας του

Μεταξύ των πρωταγωνιστών για 14 χρόνια στις διεθνείς εξελίξεις

ΠΑΡΙΣΙ

Η εξωτερική πολιτική της Γαλλίας αποτελεί παραδοσιακά αρμοδιότητα του προέδρου της χώρας. Τα 14 χρόνια της προεδρίας του Φρανσουά Μιτεράν ήταν ιδιαίτερα απαιτητικά στον τομέα αυτόν υποχρεώνοντάς τον να αντιμετωπίσει θέματα όπως τον κλιμακούμενο ανταγωνισμό των εξοπλισμών, την κατάρρευση της ΕΣΣΔ και τις ζημιώσεις για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Αν και δηλωμένος αντίπαλος του στρατηγού Ντε Γκολ και της πολιτικής του ο Μιτεράν συντάχθηκε αμέσως μόλις πήρε την εξουσία με δύο από τα δόγματα του γκολισμού: την ανεξαρτησία της πυρηνικής δύναμης της Γαλλίας και τη φυσική συνέπεια της, της μη συμμετοχής των στρατιωτικών της δυνάμεων στη στρατιωτική δομή του ΝΑΤΟ.

Προαισθάνθηκε την περυστρώει

Όταν ο Φρανσουά Μιτεράν ανήλθε στην εξουσία, στις 10 Μαΐου του 1981, ο Λεοντί Μπερζινιέρ ήλεγχε ακόμη την τύχη της Σοβιετικής Ένωσης.

Διακοπτόντας μια παράδοση ετών ο Φρανσουά Μιτεράν θεώρησε ότι δεν ήταν δυνατόν να διατηρεί με το Κρεμλίνο το συνεχές πολιτικό διάλογο που είχαν εγκαθιδρύσει ο στρατηγός Ντε Γκολ και οι διάδοχοί του στο Μέγαρο των Ηλύσιων. Θα φτάσει το 1984 για να πραγματοποιήσει την πρώτη επίσημη επίσκεψή του στη Μόσχα.

Στο μεταξύ ο Μπερζινιέρ έχει πεθάνει ο Γιούρι Αντρέοφ έθετε τις πρώτες βάσεις αυτού που αργότερα θα γνωρίζουμε με την ονομασία γλασκώσος και αιθανόληταν κανείς ότι η ώρα του μεταρρυθμιστή Μιχαήλ Γκορμπατσόφ θα σημείωνε γρήγορα, έστω κι αν στο Κρεμλίνο αναλάμβανε ο Κωνσταντίν Τσερνόμω.

Το ΝΑΤΟ ξεπέρασε κυρίως την κρίση των ευρωπαϊκών. Σπάζοντας ένα ταμπού που απαγόρευε στη Γαλλία να επεμβαίνει στη στρατηγική αντιπαράθεση Ανατολής-Δύσης, ο Φρανσουά Μιτεράν πήγε να υποστηρίξει στη Βόνη, ενώπιον της Μπούντενστατς, τον καγκελάριο Χέλμουτ Κολ και η ανάπτυξη του πυρηνικού Πέρσινγκ-2 κατέστη δυνατό να αρχίσει στο γερμανικό έδαφος.

Αν ο Φρανσουά Μιτεράν προαισθάνθηκε στην περυστρώει μια σε βάθος αλλαγή του κομμουνιστικού συνασπισμού, αφιτιάσθηκε ωστόσο, όπως και ο υπόλοιπος κόσμος, από την ταχίτητα της κατάρρευσης της σοβιετικής αυτοκρατορίας προς το τέλος του 1989. Στην κατηγορία ότι θέλησε να φρενάριε την επανένωση της Γερμανίας, απάντησε επικαλούμενος τον κίνδυνο μιας ευρωπαϊκής ανάφλεξης και την αναγκαιότητα να υπάρξει ι-διαίτερως εγγύηση των πολωνικών συνόρων.

Οι ευρωπαϊκές οδοιπορτίες

Το ΝΑΤΟ ξεπέρασε κυρίως την κρίση των ευρωπαϊκών. Σπάζοντας ένα ταμπού που απαγόρευε στη Γαλλία να επεμβαίνει στη στρατηγική αντιπαράθεση Ανατολής-Δύσης, ο Φρανσουά Μιτεράν πήγε να υποστηρίξει στη Βόνη, ενώπιον της Μπούντενστατς, τον καγκελάριο Χέλμουτ Κολ και η ανάπτυξη του πυρηνικού Πέρσινγκ-2 κατέστη δυνατό να αρχίσει στο γερμανικό έδαφος.

Αν ο Φρανσουά Μιτεράν προαισθάνθηκε στην περυστρώει μια σε βάθος αλλαγή του κομμουνιστικού συνασπισμού, αφιτιάσθηκε ωστόσο, όπως και ο υπόλοιπος κόσμος, από την ταχίτητα της κατάρρευσης της σοβιετικής αυτοκρατορίας προς το τέλος του 1989. Στην κατηγορία ότι θέλησε να φρενάριε την επανένωση της Γερμανίας, απάντησε επικαλούμενος τον κίνδυνο μιας ευρωπαϊκής ανάφλεξης και την αναγκαιότητα να υπάρξει ι-διαίτερως εγγύηση των πολωνικών συνόρων.

Οι ευρωπαϊκές οδοιπορτίες

Επειτα από δώδεκα χρόνια φιλοαβραμικής πολιτικής της Γαλλίας, η Μέση Ανατολή ήταν, το 1981, ένα άλλο από τα μεγάλα ζητήματα που απασχολούσαν

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Το ΝΑΤΟ ξεπέρασε κυρίως την κρίση των ευρωπαϊκών. Σπάζοντας ένα ταμπού που απαγόρευε στη Γαλλία να επεμβαίνει στη στρατηγική αντιπαράθεση Ανατολής-Δύσης, ο Φρανσουά Μιτεράν πήγε να υποστηρίξει στη Βόνη, ενώπιον της Μπούντενστατς, τον καγκελάριο Χέλμουτ Κολ και η ανάπτυξη του πυρηνικού Πέρσινγκ-2 κατέστη δυνατό να αρχίσει στο γερμανικό έδαφος.

Αν ο Φρανσουά Μιτεράν προαισθάνθηκε στην περυστρώει μια σε βάθος αλλαγή του κομμουνιστικού συνασπισμού, αφιτιάσθηκε ωστόσο, όπως και ο υπόλοιπος κόσμος, από την ταχίτητα της κατάρρευσης της σοβιετικής αυτοκρατορίας προς το τέλος του 1989. Στην κατηγορία ότι θέλησε να φρενάριε την επανένωση της Γερμανίας, απάντησε επικαλούμενος τον κίνδυνο μιας ευρωπαϊκής ανάφλεξης και την αναγκαιότητα να υπάρξει ι-διαίτερως εγγύηση των πολωνικών συνόρων.

Οι ευρωπαϊκές οδοιπορτίες

Επειτα από δώδεκα χρόνια φιλοαβραμικής πολιτικής της Γαλλίας, η Μέση Ανατολή ήταν, το 1981, ένα άλλο από τα μεγάλα ζητήματα που απασχολούσαν

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση

Οι αναταραχές στην Ανατολή επιβεβαίωσαν την πεποίθησή του ότι η σωτηρία της Γαλλίας βρίσκεται στην ευρωπαϊκή οικοδόμηση. Τα πρώτα χρόνια της δεύτερης επταετίας σηματοδοτήθηκαν από πρωτοβουλίες για την επανανδραστηριοποίηση της Ευρώπης, σε συνεννόηση με το Γερμανό καγκελάριο Χέλμουτ Κολ: Ενιαία Ευρωπαϊκή Πρόξη, μεγάλη αγορά, Συνθήκη του Μάαστριχτ.

Επειτα από δώδεκα χρόνια φιλοαβραμικής πολιτικής της Γαλλίας, η Μέση Ανατολή ήταν, το 1981, ένα άλλο από τα μεγάλα ζητήματα που απασχολούσαν

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Οι ιστορικοί θα διαφωνούν μονίμως για την κληρονομιά του

Το ΝΑΤΟ ξεπέρασε κυρίως την κρίση των ευρωπαϊκών. Σπάζοντας ένα ταμπού που απαγόρευε στη Γαλλία να επεμβαίνει στη στρατηγική αντιπαράθεση Ανατολής-Δύσης, ο Φρανσουά Μιτεράν πήγε να υποστηρίξει στη Βόνη, ενώπιον της Μπούντενστατς, τον καγκελάριο Χέλμουτ Κολ και η ανάπτυξη του πυρηνικού Πέρσινγκ-2 κατέστη δυνατό να αρχίσει στο γερμανικό έδαφος.

Αν ο Φρανσουά Μιτεράν προαισθάνθηκε στην περυστρώει μια σε βάθος αλλαγή του κομμουνιστικού συνασπισμού, αφιτιάσθηκε ωστόσο, όπως και ο υπόλοιπος κόσμος, από την ταχίτητα της κατάρρευσης της σοβιετικής αυτοκρατορίας προς το τέλος του 1989. Στην κατηγορία ότι θέλησε να φρενάριε την επανένωση της Γερμανίας, απάντησε επικαλούμενος τον κίνδυνο μιας ευρωπαϊκής ανάφλεξης και την αναγκαιότητα να υπάρξει ι-διαίτερως εγγύηση των πολωνικών συνόρων.

Οι ευρωπαϊκές οδοιπορτίες

Επειτα από δώδε

Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΗΣ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ στιγμές του Φρανσουά Μιτεράν από την Κέρκυρα, το Πάντειο, το τελευταίο του ταξίδι στην Αίγυπτο.
Τι λένε Έλληνες φίλοι του

«Δεν χορταίνω Ελλάδα...»

Της ΛΕΝΑΣ ΠΑΓΩΝΗ

«Δεν τη χορταίνει κανείς εύκολα την Ελλάδα. Επιθυμώ να έρχομαι και να ξαναέρχομαι. Κι όλο και κάποια αφορμή βρίσκω γι' αυτό...».

Ήταν λόγια του Φρανσουά Μιτεράν, στις 2 Μαΐου του '84, από την Κέρκυρα, όπου είχε περάσει «απαράτηρητος» ένα τριήμερο ύστερα από επίσημη επίσκεψή του στην Αθήνα.

«Καλά, πώς είναι δυνατόν να μη γίνει αντιληπτός ολόκληρος... Μιτεράν τρεις ημέρες και τρεις νύχτες στην Κέρκυρα;» αναρωτιόντουσαν οι δημοσιογράφοι.

— Φαντάζεστε να πήγαινε ο Α. Παπανδρέου (τότε στις δόξες του) «ιγκόνγκιτο» σε γαλλικό νησί και να μην τον αναγνώριζε κανείς; ρώτησε τον τότε κυβερνητικό εκπρόσωπο, που δεν υπάρχει πια, τον Δημήτρη Μαρούδα, κάποιος συνάδελφος.

— Αυτό αποκλείεται. Με τέτοια δημοτικότητα... Αστείρευτη.

Λάτρης της Ελλάδας πραγματικός, ο με τη μακρύτερη θηλεία Γάλλος πρόεδρος ήταν ίσως ο μεγαλύτερος (και) διανοούμενος Ευρωπαίος ηγέτης.

«Ο Έλληνας είναι αυτός που οδήγησε τον άνθρωπο πιο μακριά, πιο ψηλά...» είχε πει στην ομιλία του, στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στις 14 Μαΐου 1993, όταν αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτωρ του πανεπιστημίου. Τότε που είχε αφήσει άφωνο το ακροατήριό του με τον εκπληκτικό λόγο που εξεφώνησε, έναν ύμνο στην Αθηναϊκή Δημοκρατία, την πρώτη άμεση δημοκρατία, με θαυμάσιες αναφορές στον Θουκυδίδη, τον Πλάτωνα, τον Αριστοτέλη (αυτών λάτρευε περισσότερο), τον Ευριπίδη...

— Ησασταν περισσότερο Έλληνας από τους Έλληνες. Μας χαρίσατε μια σπάνια ψυχική ανάταση, του είχα πει αμέσως μετά.

— Με τιμάτε. Απάντησε και με απόπλιση.

Τα λόγια του Ζυλ Ντασσέν, χθες το πρωί, μόλις έγινε γνωστός ο αθόρυβος, ήσυχος, σχεδόν γλυκός, θάνατος του Φρανσουά Μιτεράν, τα λέει όλα:

«Εφυγε ένας φίλος της Ελλάδας. Κι έφυγε με αξιοπρέπεια...».

Σε διαμέρισμα

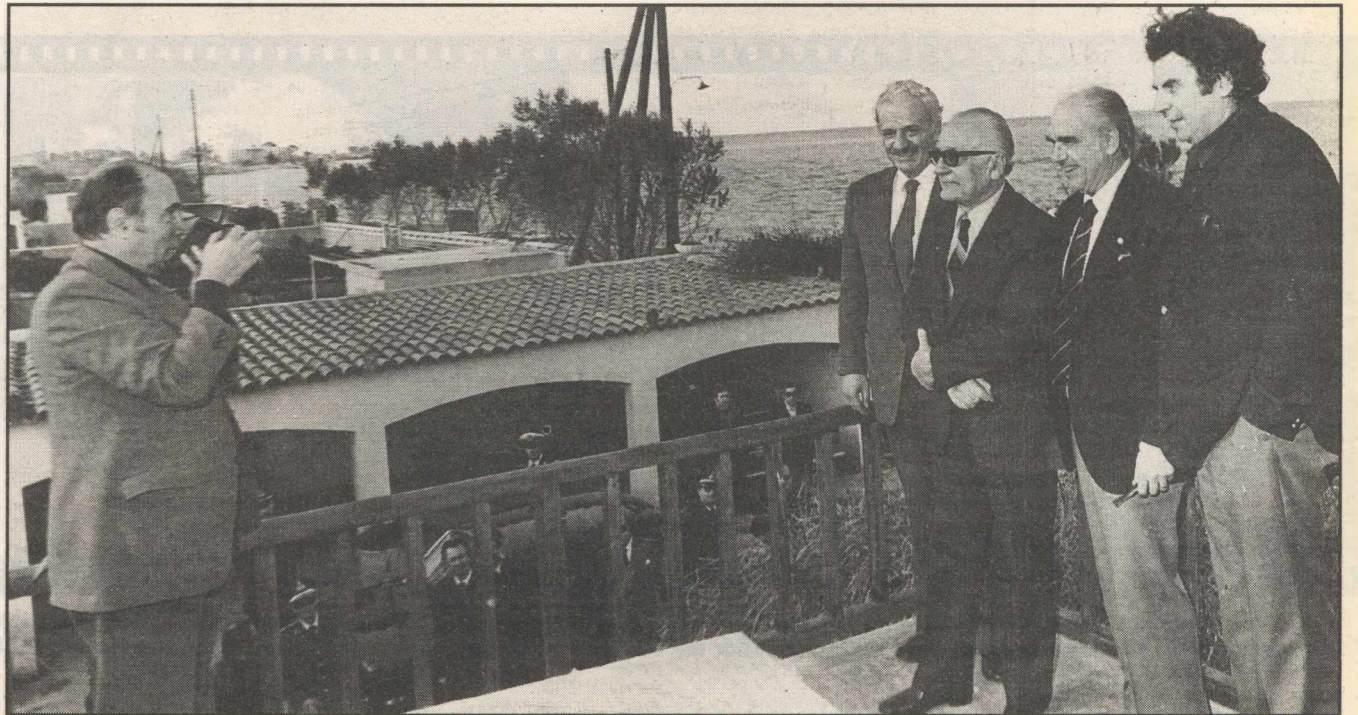
Πράγματι. Σε ένα ...κανονικό, ανθρώπινο διαμέρισμα, στην οδό Φρεντερίκ Λεπλέ, στο έβδομο διαμέρισμα του Παρισιού, έσβησε χθες το πρωί ένας από τους μεγαλύτερους οραματιστές Ευρωπαίους ηγέτες. Εκεί είχε το γραφείο του και τη γραμματεία του τους τελευταίους έξι μήνες, απ' όπου αποσύρθηκε από την Προεδρία της Γαλλικής Δημοκρατίας. Εκεί κοιμόταν κιόλας. Δίπλα στο λιτό γραφείο του, για να μην κουράζεται και κάνει επίτονος μετακινήσεις. Έκανε, καθημερινά, βόλτες στο κοντινό πάρκο, στο «Σαμ ντε Μαρς». Οι γείτονές του παρατηρούσαν ότι τις τελευταίες ημέρες - καταπονημένος από τη βαριά ασθένεια - ήταν πολύ καταβεβλημένος. Και κάθε τόσο σταματούσε και καθόταν σε κάποιο παγκάκι.

Στην Αίγυπτο

Κι όμως λίγο καιρό πριν είχε ταξιδέψει μαζί με την οικογένειά του - το τελευταίο του ταξίδι - στην Αίγυπτο. Έκανε διακοπές στο Λούξορ, δίπλα στις φαραωνικές αρχαιότητες, σε χώρο που του είχε παραχωρήσει ο Αιγύπτιος πρόεδρος Μουμπάρακ.

Και χθες το πρωί, στο Παρίσι, όπως πάντα τον ξύπνησαν στις 7.15. Ζήτησε να κοιμηθεί κι άλλο λίγο, γιατί αισθανόταν κουρασμένος. Λίγο αργότερα έτσι απλά, ήρεμα, είχε φύγει για πάντα...

Και το κυριότερο: Είχε ζητήσει να ταφεί ταπεινά, χωρίς επισημότητες. Δεν ήθελε να εκ-

Είκοσι χρόνια πριν στο σπίτι του Μίκη Θεοδωράκη, στο Βραχάτι. Ο Φρανσουά Μιτεράν φωτογραφίζει τον οικοδεσπότη και την ηγεσία της τότε αντιπολίτευσης: Ανδρέας Παπανδρέου, Γεώργιος Μαύρος και Χαρίλαος Φλωράκης μαζί...

φωνηθούν λόγοι από επιστήμους... Στο Ζαγόρι, τη γενέτειρά του, στην περιοχή Λα Ροσέλ, κοντά στην τοπική εκκλησία του Αγίου Πέτρου, όπου βρίσκεται και ο οικογενειακός του τάφος.

Μιλούσε συχνά για το θάνατο, ίσως μόνο γι' αυτόν, ο Φρανσουά Μιτεράν, ιδιαιτέρως τον τελευταίο καιρό, αλλά και πριν αρρωστήσει.

«Πώς να πεθαίνει κανείς;» ήταν ο τίτλος και το θέμα μιας από τις τελευταίες δημόσιες συζητήσεις του, ένα είδος εξομολόγησής του, το Σεπτέμβριο του '95.

Οι παλιοί πολιτισμοί, έλεγε, αντιμετώπιζαν το θάνατο κατά πρόσωπο. Προετοίμαζαν τους ανθρώπους συλλογικά, αλλά και τον καθένα χωριστά για το πέρασμα στην άλλη όχθη...

Σήμερα, όμως, ζούμε σ' έναν κόσμο, όπου οι σχέσεις με το θάνατο δεν ήταν ποτέ τόσο φτωχές. Η πνευματική ξηρασία των καιρών μας προσπαθεί να διώξει μακριά το μυστήριο του θανάτου...

Στο τελευταίο του βιβλίο, που περιέχει διάλογό του με το νομπελίστα συγγραφέα Ελί Βιζέλ, με τίτλο «Memoires a deux voix» μιλούσε, με συγκλονιστικό τρόπο, για το τέλος.

Που το έβλεπε να έρχεται. Ετσι απλά και φυσιολογικά.

«Όταν η εντολή έχει πληρωθεί, το έργο έχει ολοκληρωθεί, το πέρασμα του χρόνου έχει φτάσει στα όριά του, η ηλικία έχει προχωρήσει. Τότε συγκεντρώνει κανείς τη σκόρπια σκέψη του στο βασικό αντικείμενο... Αισθάνομαι, τώρα, την ανάγκη να μιλάω με μικρές

κουβέντες. Φτάνοντας εδώ που βρίσκομαι... Περιμένοντας το τέλος».

Οι φίλοι του

• Ο συγγραφέας Βασίλης Βασιλικός τον θυμάται στο Παρίσι, όταν τον είδε ξαφνικά μέσα σε ένα βιβλιοπωλείο - που αλλού; Ήταν στο τέλος του 1990. Αγόραζε βιβλία, χωρίς συνοδεία, απλώς τον περίμεναν απ' έξω διακριτικά δύο σωματοφύλακες. «Ήταν ο άνθρωπος του κειμένου και όχι της εικόνας. Ήταν αποκλειστικό το ενδιαφέρον του για το βιβλίο. Ανεπανάληπτη μορφή. Φανατικός φιλέλλην. Άνθρωπος που δεν ζούσε χωρίς τη συντροφιά συγγραφέων και αρχιτεκτόνων.

Αφησε, εκτός των άλλων, στο Παρίσι και μνημειώδη αρχιτε-

κτονικά έργα, την Πυραμίδα του Λούβρου, την Οπερα, τη Βιλέτ, τη Βιβλιοθήκη».

Ο Γάλλος πρόεδρος επανειλημμένα είχε φιλοξενηθεί στην Ελλάδα από τον Χρήστο Μαχαίριτσα, που κι αυτός έχει φύγει για πάντα, τον «Κριστό», όπως αποκαλούσε, τον για πολλά χρόνια διευθυντή του διπλωματικού γραφείου του Α. Παπανδρέου. Και βέβαια ήταν προσωπικός φίλος και επανειλημμένα είχε έρθει στο σπίτι του Μίκη Θεοδωράκη, του οποίου τις συναυλίες στη Γαλλία φρόντιζε πάντοτε να παρακολουθεί.

• Ο Αντώνης Καλογιάννης, τον οποίο ο Φρανσουά Μιτεράν αναφέρει μαζί με τη Μαρία Φαραντούρη στα κείμενά του θυμάται το μετέπειτα Γάλλο πρόεδρο στις συναυλίες στη διάρκεια της δικτατορίας, στο Παρίσι: «Ενδιαφερόταν για τους Έλληνες εξόριστους. Ρωτούσε πώς ζουν. Αν χρειάζονταν βοήθεια... Ήταν ένας άνθρωπος αυστηρός και οξυδερκής. Ένας μεγάλος πολιτικός».

— Για την προσωπικότητα του Μιτεράν τι έχετε να πείτε, είχα ρωτήσει την καθηγήτρια στη Σορβόνη Ελένη Γλύκατζη - Αρβελέρ, πρόεδρο για χρόνια του πανεπιστημίου του Παρισιού, τον Απρίλιο του 1992.

— Γνωρίζω καλά τη σύζυγό του Ντανιέλ. Είναι θαυμάσια, αθόρυβη και αποτελεσματική. Προϊσταται στη Γαλλία ενός ιδρύματος για την ανεξαρτησία των Κούρδων, στο οποίο είμαι αντιπρόεδρος.

— Και η σχέση της με τον Φρανσουά Μιτεράν;

— Κάθε μεγάλος άνδρας, που ασχολείται και με άλλες γυναίκες, νέες και ωραίες, τον μόνο άνθρωπο που ακούει είναι τη σύζυγό του, απάντησε η δυναμική αυτή Ελληνίδα και σίγουρα κάτι ήξερε.

Τιμή και αναγνώριση από την ελληνική πολιτική ηγεσία

Ως μεγάλος Ευρωπαίος πολιτικός και οραματιστής αναγνωρίζεται από την πολιτική ηγεσία της Ελλάδας ο Φρανσουά Μιτεράν, καθώς και από επιφανείς Έλληνες που ζουν εδώ ή στη Γαλλία.

• Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλος εκφράζοντας τη βαθιά θλίψη του για το θάνατο του Φρ. Μιτεράν, ανέφερε ότι ήταν φίλος της Ελλάδας και ότι από τη θέση του προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας είχε μία βαρύνουσα παρουσία όχι μόνο στη γαλλική, αλλά και στην παγκόσμια πολιτική σκηνή.

• Η κυβέρνηση διά του Τηλέμαχου Χυτήρη εξέφρασε τη βαθιά λύπη της για το θάνατο του Γάλλου πολιτικού, τον οποίο χαρακτήρισε φίλο της Ελλάδας και μία από τις μεγαλύτερες μορφές στη σύγχρονη πολιτική ιστορία. Συλλυπητήριο τηλεγράφημα θα στείλει ο Ακης Τσοχατζόπουλος.

• Ο υπουργός Εξωτερικών Κ. Παπούλιας, που βρίσκεται στο Παρίσι, ανέφερε ότι «εκλείπει μία μεγάλη ιστορική προσωπικότητα από την ευρωπαϊκή σκηνή, ένας άνθρωπος, ένας διανοητής, ένας φιλόσοφος της πολιτικής και ένας φίλος της Ελλάδας και, όπως γνωρίζετε, ένας φίλος του Ανδρέα Παπανδρέου».

• Ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας Μ. Εβερτ δήλωσε: «Ο Φρανσουά Μιτεράν υπήρξε αναμφίβολα μία από τις μεγάλες προσωπικότητες της εποχής μας. Επί μακρά σειρά ετών εσφράγισε την εσωτερική και διεθνή πολιτική της Γαλλίας. Αποθέσε όμως τη σφραγίδα του και στον κόσμο ολόκληρο και ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπήρξε, τέλος, θερμός φίλος της χώρας μας. Απευθύνω τα ειλικρινή μου συλλυπητήρια προς τη φίλη Γαλλία και προς την οικογένειά του εκλιπόντος».

• Τον καθοριστικό ρόλο του στην οι-

κοδόμηση της Ενωμένης Ευρώπης αναγνώρισε με δηλώσεις του ο επίτιμος πρόεδρος της Ν.Δ. Κ. Μητσοτάκη. Υπήρξε, όπως είπε, πραγματικός φίλος της Ελλάδας και προσέφερε την πολύτιμη βοήθειά του στο θέμα των Σκοπίων. Αντιμετώπισε την ασθένειά του με θάρρος και αξιοπρέπεια, είπε στο γαλλικό λαό όλη την αλήθεια γύρω από αυτήν κι έμεινε όρθιος ως το τέλος.

• Ο πρόεδρος της Πολιτικής Ανοίξης Αντώνης Σαμαράς είπε ότι ολόκληρος ο κόσμος θρηνεί την απώλεια ενός ηγέτη που το κύρος του ξεπέρασε τα σύνορα της χώρας του. Εξέφρασε, επίσης, την ελπίδα ότι θα γίνει πραγματικότητα το όραμά του της ομοσπονδιακής Ευρώπης.

• Ως έναν από τους μεγάλους πολιτικούς του αιώνα μας τον αναγνωρίζει ο Ν. Κωνσταντόπουλος. Σημάδεψε, όπως είπε, με την παρουσία του την

πολιτική ζωή της χώρας του και της Ευρώπης, υπερασπίστηκε την ευρωπαϊκή πολιτική συνεργασίας και ασφάλειας, πήρε πρωτοβουλίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις δημοκρατικές πρωτοβουλίες. Εφυγε με τρόπο που καταξιώνει την ιστορικότητα της πολιτικής του δράσης.

• Ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος Δ. Τσοβόλας δήλωσε ότι «το καλύτερο χαιρετιστήριο στον εκλιπόντα ηγέτη δεν μπορεί να είναι άλλο παρά ο προβληματισμός και η ευχή οι προοδευτικές δημοκρατικές δυνάμεις ν' ανοίξουν μια νέα επιδοφόρα σελίδα».

• Ο Φρανσουά Μιτεράν υπήρξε ένας από τους μεγάλους αρχιτέκτονες της Ευρώπης, αναφέρεται σε ανακοίνωση του δημάρχου Αθηναίων Δ. Αβραμόπουλου.

Σε παράλυση εξακολουθεί να βρίσκεται το βορειοανατολικό τμήμα των Ηνωμένων Πολιτειών εξαιτίας των σφοδρότατων χιονοπτώσεων, που θεωρούνται οι χειρότερες των τελευταίων δέκα ετών. Το χιόνι που πέφτει ασταμάτητα τις τελευταίες μέρες, έχει καλύψει ολόκληρες περιοχές με ένα παχύ στρώμα ύψους άνω του μισού μέτρου.

Οκτώ Πολιτείες έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Όλα τα μεγάλα αεροδρόμια έκλεισαν, ενώ τα δημόσια σχολεία δεν λειτουργήσαν για πρώτη φορά μετά το 1978. Οι νεκροί ξεπερνούν τους 41, και πρόκειται κυρίως για θύματα τροχαίων δυστυχημάτων που προκλήθηκαν εξαιτίας της χιονοθύελλας.

Σύμφωνα με τη μετεωρολογική υπηρεσία, από τα χιόνια έχουν πληγεί περισσότερο περιοχές στη Φιλαδέλφεια και την Πενσυλβάνια, όπου το ύψος του χιονιού έφθασε το ένα μέτρο. Η πρωτοφανής κακοκαιρία έγινε αιτία να παραλύσει σχεδόν ολόκληρο το ανατολικό τμήμα των Ηνωμένων Πολιτειών. Ακόμη και οι υπηρεσίες των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη δεν λειτουργήσαν. Εκπρόσωπος του ΟΗΕ δήλωσε ότι στην έδρα του Οργανισμού θα μείνουν μόνον οι φρουροί, και όλες οι συναντήσεις αναβλήθηκαν. Το Συμβούλιο Ασφαλείας ανακοινώθηκε ότι θα συνεδριάσει μόνο αν προκύψει τρομακτική ανάγκη. Η ζωή στην πόλη της Νέας Υόρκης (απ' όπου και η φωτογραφία) αποσυντονίστηκε εντελώς. Οι άνεμοι ξεπέρασαν την ταχύτητα των 100 χιλιομέτρων την ώρα.

(Ρόιτερ, Γαλλικό, Αρ. Πρες, Γερμ. Πρακτ., ΑΠΕ)

Στον **ΕΡΜΠΑΚΑΝ** αναμένεται να δοθεί η εντολή και έπεται συνέχεια

Δεδηλωμένη η λα Τούρκα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΥΛΗ

Του ΑΡΗ ΑΜΠΑΤΖΗ

Μετά τη χθεσινή ορκωμοσία των νέων βουλευτών, αναμένεται σήμερα η συνάντηση του προέδρου της Δημοκρατίας Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ με τους πολιτικούς ηγέτες, για να δοθεί τελικά η εντολή σχηματισμού κυβέρνησης.

Χθες συστάθηκε σε σώμα η τουρκική εθνοσυνέλευση με τη νέα της σύνθεση, που προέκυψε από τις εκλογές της 24ης Δεκεμβρίου. Σήμερα ο πρόεδρος Ντεμιρέλ θα δειχτεί τους πολιτικούς ηγέτες.

Το ζητούμενο για τον Ντεμιρέλ είναι η αρχή της δεδηλωμένης, την οποία δεν εγγυάται κανένα κόμμα. Ετσι αναμένεται να λάβει πρώτος την εντολή ο ηγέτης του ισλαμистικού Κόμματος Ευημερίας **Νετζμετίν Ερμπακάν**. Εάν δεν τα καταφέρει αυτός, σειρά θα έχει η **Τανσού Τσιλέρ**, ηγέτης του

Κόμματος του Ορθού Δρόμου. Έχουν κυκλοφορήσει διάφορα σενάρια συνεργασίας και κυβέρνησης συνασπισμού από τότε που ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα των εκλογών. Το σίγουρο είναι η διάθεση της Μητέρας Πατρίδας και του Ορθού Δρόμου για μια κεντροδεξιά κυβέρνηση, που θα σχηματιστεί όμως με την υποστήριξη ενός από τα δύο κεντροαριστερά κόμματα, το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό και τη Δημοκρατική Αριστερά. Μεταξύ των σεναρίων που κυκλοφόρησαν ήταν κι αυτό της οικονομικής κυβέρνησης. Ανοιχτό παραμένει δηλαδή το θέμα και ουσιαστικά τα πράγματα θα πάρουν συγκεκριμένη μορφή όταν θα αρχίσουν οι διαβουλεύσεις.

Οι γιατροί καταγγέλλουν

Καθώς όμως αρχίζουν οι προσπάθειες για τον σχηματισμό κυβέρνησης, η κατάσταση στις τουρκικές φυλακές εξακολουθεί να είναι ένα από τα βασικά θέματα που απασχολούν την τουρκική κοινή γνώμη.

Ο απόηχος των επεισοδίων, που ξέσπασαν την περασμένη Παρασκευή στις φυλακές Ουμράνγιε της Κωνσταντινούπολης συνεχίζεται. Χθες περίπου 200 άτομα πραγματοποίησαν στην Αγκυρα συγκέντρωση διαμαρτυρίας για τα επεισόδια.

Από την άλλη, η Ενωστή Ιατρών Τουρκίας με ανακοίνωσή της έκανε λόγο για βία στις φυλακές, που είναι μέρος της συνολικότερης επίθεσης που δέχεται η δημοκρατία στην Τουρκία. Χθες υπήρξε όμως κι άλλη μια εξέλιξη. Παραιτήθηκε ο γενικός διευθυντής φυλακών Ζεκί Γκιουνγκιόρ.

Ως προς τη στάση στις φυλακές, χθες αφέθηκαν ελεύθεροι έξι από τους 11 ομήρους σωφρονιστικούς υπαλλήλους στις φυλακές Μπαϊράματσα της Πόλης, ενώ εξακολουθούν να κρατούνται όμηροι 17 υπάλληλοι στις φυλακές Μπούτσα της Σμύρνης. Τέλος, διαστάσεις παίρνει και η απεργία πείνας, που έχουν ξεκινήσει οι αριστεροί κρατούμενοι σε φυλακές πολλών πόλεων της χώρας.

11 ΜΗΝΕΣ ΜΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΚΟΥΡΔΟΥΣ

Στην Αθήνα, το Αυτόφωρο Τριμελές Πλημμελειοδικείο καταδίκασε χθες σε ποινή φυλάκισης 11 μηνών με τριετή αναστολή τους 4 από τους 7 Τούρκους και Κούρδους πολιτικούς πρόσφυγες, όλοι τους μέλη και υποστηρικτές της εκτός νόμου στην Τουρκία αριστερής οργάνωσης Επαναστατικό Λαϊκό Κόμμα - Μέτωπο (ΔΗΚΡ-Σ), οι οποίοι είχαν συλληφθεί την περασμένη Παρασκευή στη διάρκεια επίθεσης με κουτιά κόκκινης μπογιάς και πέτρες εναντίον των γραφείων των Τουρκικών Αερογραμμών στην οδό Φιλελλήνων. Οι υπόλοιποι τρεις αθώωθηκαν.

Η επίθεση αποτελούσε εκδήλωση διαμαρτυρίας για το θάνατο τριών συντρόφων τους στις φυλακές Ουμράνγιε της Κωνσταντινούπολης στις 4 του μηνός, κατά την αιματηρή καταστολή από τις τουρκικές δυνάμεις ασφαλείας της στάσης των πολιτικών κρατουμένων που διεκδικούσαν βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους.

Ευρωπαϊκή δράση για Κύπρο θέλει η Ιταλία

ΛΟΝΔΙΝΟ Υπέρ της ενιαίας ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής ειδικά σε θέματα όπως το Κυπριακό τάχθηκε χθες η υπουργός Εξωτερικών της Ιταλίας **Σουζάνα Ανιέλι**, τονίζοντας ότι θα προσπαθήσει να προωθήσει αυτές τις θέσεις κατά τη διάρκεια της ιταλικής προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το πρώτο εξάμηνο του 1996.

Σε συνέντευξή της στη βρετανική εφημερίδα «Φαϊνάνσιαλ Τάιμς», τονίζει ότι δεν συμμερίζεται τον ευρωσκεπτικισμό «βρετανικού τύπου» του προκατόχου της Αντόνιο Μαρτίνο. «Ενδιαφέρομαι ιδιαίτερα για την ύπαρξη μιας ενιαίας εξωτερικής πολιτικής. Στους Βρετανούς δεν αρέσει η ιδέα επειδή φοβούνται ότι μπορεί να σημαίνει πως ένα συγκεκριμένο άτομο εκπροσωπεί

ολόκληρη την Ευρώπη. Δεν είναι όμως αυτή η άποψή μου».

Δήλωσε ακόμα ότι θα προσπαθήσει να προωθήσει προτάσεις για την αποστολή μεσολαβητών της Ε.Ε. ειδικά σε περιοχές όπως η Κύπρος. «Και η Κύπρος είναι ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα. Έχει κάνει αίτηση για ένταξη όπως έχει κάνει και η Τουρκία, και θα πρέπει να υπάρξει τουλάχιστον ένας Ευρωπαίος μεσολαβητής δίπλα στον Αμερικανό», είπε.

Στη Ρώμη, ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζακ Σαντέρ συναντήθηκε χθες με τον Ιταλό πρωθυπουργό Λαμπέρτο Ντίνι προκειμένου να συζητήσει τα κυριότερα θέματα που θα απασχολήσουν την ιταλική προεδρία.

(Γαλλ. Πρακτορείο, ΑΠΕ)

ΓΕΝΕΥΗ

Χιλιάδες παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο στα ορφανοτροφεία της Κίνας, σύμφωνα με έρευνα της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για την Ασία, η οποία επίσης καταγγέλλει τις κινεζικές αρχές για σιωπηρή συγκατάθεση στους θανάτους των παιδιών. Τα περισσότερα στοιχεία για την έρευνα έδωσε η γιατρός Ζανγκ Σουγκούν, η οποία εργαζόταν στο μεγαλύτερο ορφανοτροφείο της Σαγκάης. Τα στοιχεία της έκθεσης αποδεικνύουν ότι τα κρατικά ορφανοτροφεία αφήνουν χιλιάδες παιδιά, κυρίως κοριτσάκια, να πεθάνουν από πείνα ή από έλλειψη ιατρικής φροντίδας. Η Ζανγκ κατήγγειλε επίσης ότι ο πρώην διευθυντής του Ινστιτούτου Παιδικής Πρόνοιας κακομεταχειριζόταν τα παιδιά και βίασε μια νεαρή ορφανή, ενώ τα παιδιά που επιλεγόνταν να οδηγηθούν στο θάνατο έμεναν χωρίς τροφή

Ζητούν εξηγήσεις από Πεκίνο για τις θανατώσεις

και νερό. Το Ταμείο του ΟΗΕ για τα Παιδιά ζήτησε εξηγήσεις από την κινεζική κυβέρνηση, η οποία παραβιάζει κατάφωρα τη συνθήκη για τα δικαιώματα του παιδιού που έχει υπογράψει και η Κίνα.

(ΑΠΕ)

SKYWARS!

Ο πόλεμος των τιμών στον ουρανό άρχισε!
Νικητές είστε ήδη εσείς, οι επιβάτες μας!!!

Είστε νικητές, γιατί εμείς στην SkyBus πρωτοπορούμε.

Πρωτοπορούμε εδώ και δύο μήνες προσφέροντάς σας την χαμηλότερη τιμή για να πάτε στην Αθήνα ή στην Θεσσαλονίκη αεροπορικά.

44 πτήσεις

την εβδομάδα

9.800

Δραχμές για απλή μετάβαση*

★ ★ ★ ★ ★
SkyBus

ΤΟ ΝΕΟ ΟΝΟΜΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΥΡΑΝΟ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ-ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ-ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ

01-361 2222 SkyBus, 031-244 114/8 Αερογραμμές Θεσσαλονίκης
ή στον ταξιδιωτικό σας πράκτορα

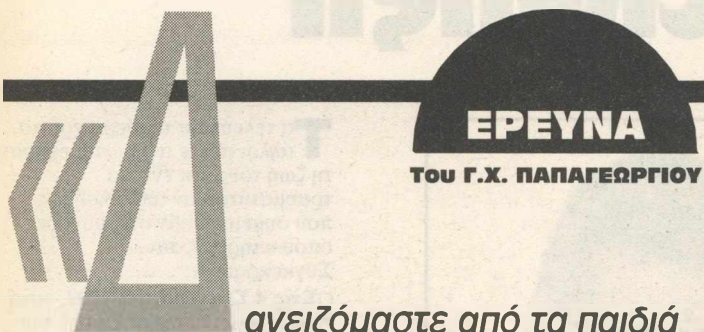
*Δεν συμπεριλαμβάνονται οι φόροι αεροδρομίων. Ναυλωμένες Πτήσεις

©1996 SkyBus S.A.

DESIGN CREDIT OPTIMISTIC

Το **ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ**, που ξεπερνά τα 30 τρισ. αποτελεί βόμβα στα θεμέλια της Οικονομίας μας

Μπαμπαί, πόσα εκατομμύρια χρωστάω;

ΕΡΕΥΝΑ
Του Γ.Χ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

«Αναιζόμαστε από τα παιδιά μας»... Η ρήση αυτή είναι ίσως ο πιο επιτυχημένος ορισμός για ένα από τα θεμελιώδη και σημαντικότερα προβλήματα της ελληνικής Οικονομίας: το δημόσιο χρέος, που ανατροφοδοτείται διαρκώς από τα μεγάλα ελλείμματα του κράτους και δεσμεύει τη χώρα στον φαύλο κύκλο του αέναου δανεισμού. Το τελευταίο διάστημα, το ενδιαφέρον της κυβέρνησης εντοπίζεται στον πληθωρισμό, αφού η μείωσή του έχει άμεσο αντίκτυπο και στην καθημερινή ζωή των καταναλωτών - οι οποίοι «αντιμετωπίζουν» καθημερινά τον τιμάριμο στα σούπερ μάρκετ. Επιπλέον, η μάχη κατά του πληθωρισμού αποτελεί και την προτεραιότητα, που δείχνει να «προτιμά» και η Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού τα υψηλά ποσοστά που επικρατούν στη χώρα μας αποτελούν σε κάποιο βαθμό και παράγοντα αποσταθεροποίησης των νομισματικών μεγεθών στους «15». Το δημόσιο χρέος μπορεί να περνάει ολίγον «απαράτηρητο», αλλήλ νομοτελειακά διευρύνεται διαρκώς, αποτελώντας μια πραγματική «βόμβα» στα θεμέλια της ελληνικής Οικονομίας.

Για αναπτυξιακά έργα ή επιδότηση των πλουσίων;

Επιδότηση των πλουσιότερων Ελλήνων, «νάρκη» για την οικονομία σε περίοδο αστάθειας, φρένο στην ανάπτυξη... Είναι μερικά από τα βασικά χαρακτηριστικά του τεράστιου δημόσιου χρέους που έχει συσσωρεύσει η Ελλάδα. Χρειάστηκαν σχεδόν δύο δεκαετίες για να φτάσει ο δανεισμός στα σημερινά δυσθεώρητα ύψη, ενώ, στην καλύτερη περίπτωση, θα χρειαστούν δεκαετίες για να μειωθεί το χρέος.

Επιθυμητό υπό όρους

Οι οικονομολόγοι γνωρίζουν ότι, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, το υψηλό δημόσιο χρέος είναι επιθυμητό, αφού με το δανεισμό χρηματοδοτούνται έργα υποδομής, τα οποία ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη. Σήμερα, όμως, στην Ελλάδα - αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες - τα πράγματα είναι διαφορετικά. Το χρέος βρίσκεται ήδη σε υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα ο πρόσθετος δανεισμός για τη χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων, επί παραδείγματι, να είναι εξαιρετικά δυσχερές. Ταυτόχρονα, όμως, το χρέος συνεχίζει να μεγαλώνει αφού «φορτώνονται» οι τόκοι.

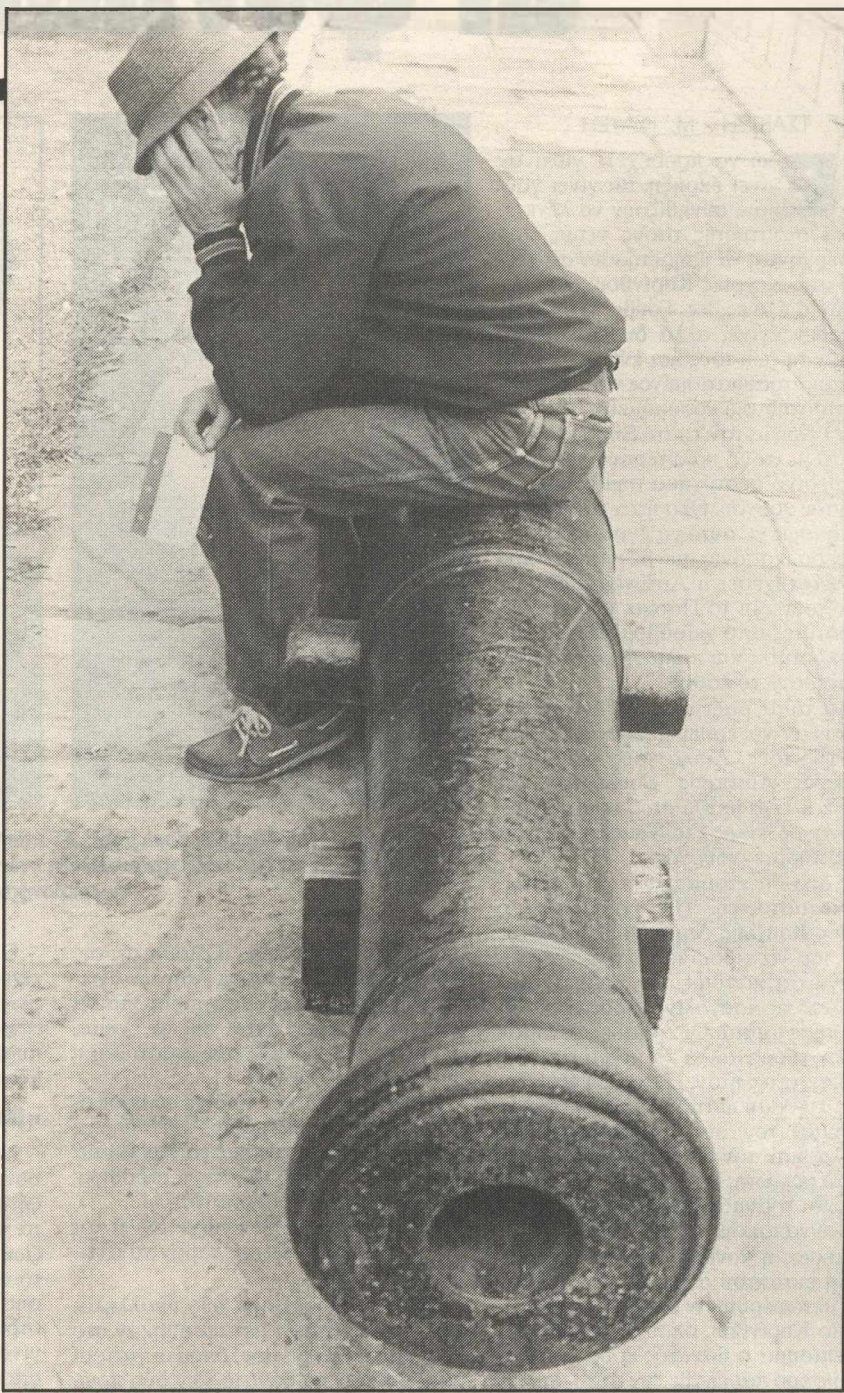
Όπως επισημαίνουν δύο καθηγητές της οικονομίας, που μιλούν στην «Ε» για το δημόσιο χρέος, στη σημερινή συγκυρία σταθερότητας που διανύουμε, το πρόβλημα δεν είναι εκρηκτικό. Στην περίπτωση, όμως, που δημιουργηθεί κλίμα αστάθειας (π.χ. συναλλαγματική κρίση) το χρέος αρχίζει και λειτουργεί ως πραγματική «νάρκη» που απειλεί να εκραγεί.

Ο βασικότερος λόγος είναι ότι το ελληνικό χρέος είναι στο με-

γαλύτερο ποσοστό του βραχυπρόθεσμο, αποτελείται, δηλαδή, από τίτλους (ομόλογα, έντοκα γραμμάτια) μικρής διάρκειας. Ετσι, είναι μεγαλύτερος ο κίνδυνος να «αποσπαστούν» τα κεφάλαιά τους οι κάτοχοι των τίτλων σε περιόδους κρίσης ή αβεβαιότητας. Όταν τα πράγματα είναι ήρεμα, βέβαια, η βασική συνέπεια του δημόσιου χρέους είναι να επιδοτούνται οι μεσαίες και υψηλές εισοδηματικές τάξεις. Κι αυτό γιατί, κατά τεκμήριο, τα μεσαία και υψηλά εισοδήματα επιτρέπουν την αγορά τίτλων του Δημοσίου, οι οποίοι ανταμειβούν με υψηλή απόδοση, την οποία αναγκάζεται να προσφέρει το κράτος για να προσελκύσει κεφάλαια που θα καλύψουν τα ελλείμματα. Οι υψηλές αποδόσεις αυτές λειτουργούν και ως αντικίνητρο για παραγωγικές επενδύσεις, αφού... είναι πιο συμφέρον να εισπράττει κάποιος τόκους.

Οι προοπτικές

Η προοπτική για την εξέλιξη του δημόσιου χρέους καθορίζεται από τις επιταγές της Συνθήκης του Μάαστριχτ, η οποία προβλέπει ως ένα από τα κριτήρια εισόδου στην τρίτη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) τη διατήρηση του χρέους σε επίπεδο κάτω από το 60% του ΑΕΠ ή, εναλλακτικά, μια σταθερή πορεία μείωσης η οποία θα οδηγεί κάτω από το ποσοστό αυτό. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης για την ελληνική οικονομία, η πορεία αποκλιμάκωσης του δημόσιου χρέους θα αρχίσει ουσιαστικά από το 1996. εφόσον, βέβαια, παράλληλα ευδοθούν και οι υπόλοιπες προβλέψεις, από τις οποίες εξαρτάται ευθέως το χρέος.

Τα φώτα της δημοσιότητας στρέφονται συνήθως στα δημόσια ελλείμματα, δηλαδή το ποσόν που «λείπει» για να καλυφθούν τα τρέχοντα έξοδα του Δημοσίου. Τα ελλείμματα καλύπτονται, βέβαια, με δανεισμό, ο οποίος διευρύνεται διαρκώς, αφού τα ελλείμματα παραμένουν σε υψηλά επίπεδα και το Δημόσιο χρειάζεται συνεχώς περισσότερα χρήματα από εκείνα που εισπράττει. Πέρα, όμως, από τον νέο δανεισμό, το δημόσιο χρέος ανατροφοδοτείται διαρκώς από τους τόκους που πληρώνει το Δημόσιο για τα δάνεια που έχει πάρει. Οι τόκοι είναι και το κύριο νέο «φορτίο» του χρέους τα δύο τελευταία χρόνια, αφού από το 1994 εμφανίζεται το λεγόμενο **πρωτογενές πλεόνασμα**, δηλαδή από τη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών (χωρίς να υπολογίζεται η εξυπηρέτηση των χρεών) προκύπτει περίσσειμα.

Χρωστάμε 30 τρισ.

Σήμερα, τα χρέη του ελληνικού κράτους ξεπερνούν τα **30 τρισ. δρχ.** Αυτό είναι το ποσόν που καταγράφηκε στο τέλος του πρώτου τετραμήνου του έτους, από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ως «χρέος της κεντρικής διοίκησης» και έφθασε να αντιπροσωπεύει το 120,8% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), που αποτελεί το σύνολο των προϊόντων και των υπηρεσιών που παράγει η χώρα σε ένα χρόνο.

Με απλά λόγια: το ελληνικό κράτος χρωστάει όσα παράγει η χώρα σε ένα χρόνο συν 20% παραπάνω.

Η αλλιώς, σε κάθε έναν από τους 10 εκατ. υπηκόους του ελληνικού κράτους αντιστοιχεί οφειλή 3,1 εκατ. δρχ. Εάν, μάλιστα, η αναγωγή γίνει για τα περίπου 2,5 εκατ. νοικοκυριά που υπάρχουν στη χώρα αντιστοιχεί χρέος 12 εκατ. δρχ. στο κάθε ένα.

Τα τελευταία χρόνια, το συντριπτικό ποσοστό του δημοσίου χρέους καλύπτεται με «εξωτερικό δανεισμό», ο οποίος δεν είναι άλλος από τα πολυδιαφημιζόμενα **ομόλογα** και **έντοκα γραμμάτια** του Δημοσίου, τα οποία απευθύνονται κατά κύριο λόγο στο ευρύ επενδυτικό κοινό. Στο τέλος του 1995 το εσωτερικό δημόσιο χρέος είχε φτάσει στο ποσόν των 24,7 τρισ. δρχ. και αντιπροσώπευε το 79,6% του συνολικού χρέους. Το εξωτερικό χρέος, δηλαδή τα δάνεια του ελληνικού κράτους από Τράπεζες και χρηματιστορίες του εξωτερικού ήταν 6,4 τρισ. δρχ. και έφτανε το 20,6% του συνόλου.

Το μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης του εσωτερικού χρέους έχουν οι τίτλοι του Δημοσίου που απευθύνονται σε ιδιώτες (39, % του χρέους), ενώ τα έντοκα γραμμάτια του λεγόμενου δημόσιου τομέα ήταν κατά πολύ μικρότερα (7,1% του συνόλου).

1,1 τρισ. το '94

Σε ό,τι αφορά το εξωτερικό χρέος, το μεγαλύτερο μέρος του αντίστοιχου δανεισμού το 1994 προήλθε από δανεισμό από τις διεθνείς χρηματαγορές (88%), ενώ κατά πολύ μικρότερο ήταν το ποσοστό που καλύφθηκε από τις τραπεζικές αγορές (12%). Συνολικά, το 1994, ο εξωτερικός δανεισμός κινήθηκε στις προβλέψεις του προϋπολογισμού και διαμορφώθηκε περίπου στο **1,1 τρισ. δρχ.**

Για το 1995, όπως επισημαίνεται στο δελτίο δημοσιονομικής διαχείρισης και ειδικών δημοσιονομικών θεμάτων που εξέδωσε για πρώτη φορά τον Μάιο του 1995 το Γενικό Λογιστήριο του κράτους, ο εξωτερικός δανεισμός προϋπολογιζέ-

ται να φτάσει το 1,1 τρισ. δρχ., αλλά είναι πιθανό τα ποσά να είναι χαμηλότερα.

Κακές επιλογές

Τα τελευταία χρόνια σημειώθηκε αύξηση του δανεισμού σε γιεν και μείωση του δανεισμού σε δολάρια, αλλά η συγκυρία στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος (αντίσφιξη του γιέν, υποτίμηση του δολαρίου) λειτουργεί σε βάρος του χρέους με τη σύνθεση αυτή.

Στη σύνθεση του εξωτερικού χρέους βαραίνουν σημαντικά τα δάνεια σε ιαπωνικό γιεν (αποτελούν το 42,3% του συνολικού εξωτερικού χρέους), ενώ δεύτερο έρχεται το δολάριο (28,2%) και το γερμανικό μάρκο (11,9%). Τα δάνεια σε ECU αποτελούν το 9,4% του συνόλου, ενώ 4,15 των εξωτερικών δανείων έχει συναφθεί σε ελβετικά φράγκα, 1,2 σε στερλίνες και το υπόλοιπο 2,9% σε άλλα νομίσματα.

Πρωθυεταί, όμως και η προσέγγιση μικρών κεφαλαγορών, για τη σύνταξη δανείων σε διάφορα ευρωπαϊκά κυρίως νομίσματα (γαλλικά φράγκα, στερλίνες, προτογαλικά εσκούδος κ.λπ.) ώστε να διαφοροποιηθούν τα νομίσματα που συνδέονται με το εξωτερικό χρέος και να υπάρχει ευκολότερη πρόσβαση σε νέες αγορές.

MARIA ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ-ΔΕΛΙΒΑΝΗ:

Η πτώση του πληθωρισμού πλουτίζει τους δανειστές του Δημοσίου

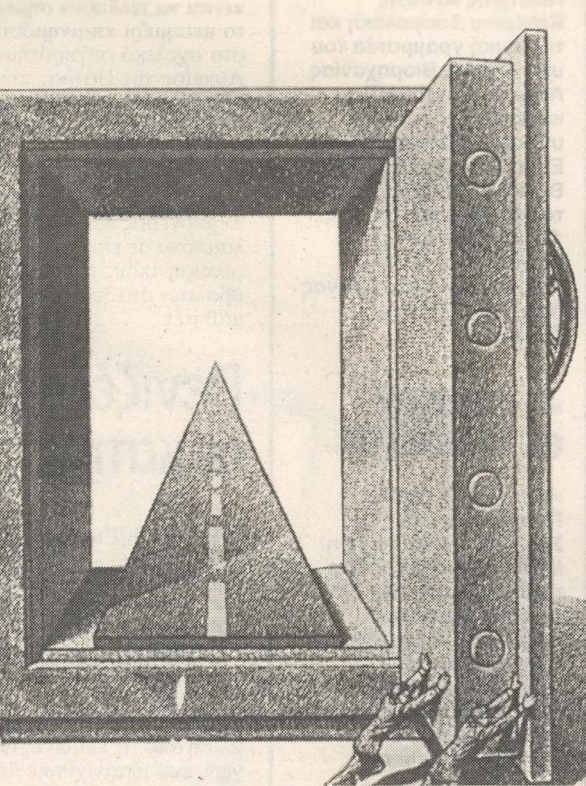
Την επιτακτική ανάγκη να δοθεί το βάρος στην οικονομική ανάπτυξη, υπογραμμίζει η καθηγήτρια και πρώην πρύτανης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας **Μαρία Νεγρεπόντη-Δελιβάνη**, η οποία τονίζει ότι η πτώση του πληθωρισμού, με τον τρόπο που επιτυγχάνεται έχει αρκετές παρενέργειες.

Ζήτησε από την κυρία Νεγρεπόντη-Δελιβάνη να σχολιάσει σύντομα τρία σημεία, σχετικά με την κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα η ελληνική οικονομία, καθώς ο πληθωρισμός μειώνεται, αλλά τα διαρθρωτικά προβλήματα παραμένουν, με το δημόσιο χρέος να διατηρεί... «εξέχουσα» θέση.

• **Πώς θα πρέπει να αξιολογηθεί η πρόοδος που σημειώνεται στο μέτωπο του πληθωρισμού, σε συνάρτηση με τα ευνότερα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας;**

«Η πτώση του πληθωρισμού σε μονοψήφιο αριθμό αποτελεί, αναμφισβήτητα, επίτευγμα για την ελληνική Οικονομία, εφόσον ελαμβάνεται ως δείκτης βελτίωσης της εν γένει υγείας της. Ωστόσο, όταν τα προβλήματα της Οικονομίας μας είναι τόσο πολυάριθμα, βαθεία διαρθρωτικά, αλλά και με αντισπόμενες αναμεταξύ τους λύσεις, επιβάλλεται αυστηρή και ενσυνείδητη ιεράρχηση, κατά την αντιμετώπιση τους. Συγκεκριμένα, η πτώση του πληθωρισμού, ως αποτέλεσμα της εφαρμοζόμενης σκληρής αντιπληθωριστικής πολιτικής:

★ Καθιστά επαχθέστερο το δημόσιο χρέος και τη διατην εξυπηρέτησή του, διότι αυξάνει την πραγματική του αξία. Γι' αυτό, σε οικονομίες, στις οποίες ο πρωταρχικός στόχος είναι η α-

Ο καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου κ. Γιώργος Αλογοσκούφης.

Η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Μαρία Νεγρεπόντη-Δελιβάνη.

ντιμετώπιση υψηλού δημοσίου χρέους και ελλειμμάτων, συνιστάται πληθωριστική και όχι αντιπληθωριστική πολιτική. ★ Δεν ευνοεί την οικονομική ανάκαμψη και την, με ταχείς ρυθμούς ανάπτυξη, συμβάλει στη διάγκωση των εισαγωγών και της ανεργίας και, επιπλέον, περιορίζει το τουριστικό ρεύμα, ως αποτέλεσμα της παράλληλης ανάγκης διατήρησης «σκληρής δραχμής».

Παρ' όλων ό,τι, η εικόνα της ελληνικής Οικονομίας δεν προσφέρει για την πρόταση εύκολων και μονομερών λύσεων, πιστεύω πως οι εξελίξεις της θα ήταν πιο ικανοποιητικές, αν στον κατάλογο προτεραιοτήτων της, αντί της πτώσης του πληθωρισμού και της αντιμετώπισης δημοσίου χρέους και ελλειμμάτων, αυτή έθετε ως πρωταρχική της στόχο την ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη. Μέσω αυτής, θα ήταν ευκολότερη, αλλά και σε πιο στέρεες βάσεις από όσο τώρα, η αντιμετώπιση δημοσίου χρέους και ελλειμμάτων, όπως και η βαθμιαία πτώση του πληθωρισμού. Διότι, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η ελληνική Οικονομία, συνεπεία της οικονομικής, δημοσιονομικής, νομισματικής και εισοδηματικής της πολιτικής, μετά το 1986, σταθερά αποκλίνει (και, εκτιμώ, ότι θα συνεχίσει να αποκλίνει) από το μέσο αναπτυξιακό επίπεδο της Ε.Ε.»

• **Πώς εξελίσσεται η πορεία του δημοσίου χρέους και τα προβλήματα δημοσιονομίας;**

«Ο εσωτερικός δανεισμός του Ελληνικού Δημοσίου αγγίζει ήδη δυσθεώρητα ύψη. Γι' την πτώση του πληθωρισμού, οι δανειστές του Δημοσίου θα γί-

Γ. ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ:

Καταστροφή, αν χαθεί η εμπιστοσύνη στη δραχμή

Η βραχυχρόνια διάρθρωση του δημοσίου χρέους μπορεί να δημιουργήσει σοβαρότατα προβλήματα σε περίπτωση κρίσης, υπογραμμίζει ο καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών **Γιώργος Αλογοσκούφης**. • **Ποια είναι η κατάσταση αναφορικά με το δημόσιο χρέος σήμερα;**

Στο τέλος του 1994 το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης βρισκόταν στο ύψος των 28 τρισεκατομμυρίων δραχμών ή στο 121,6% του αναθεωρημένου ΑΕΠ. Είχε αυξηθεί έναντι του 1993, όταν βρισκόταν στο 118,3% του ΑΕΠ κατά 3,7 τρισεκατομμύρια δραχμές. Λόγω του ότι τα οικονομικά των ασφαλιστικών ταμείων βελτιώθηκαν θεαματικά με την αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος του 1992, τα ταμεία αύξησαν κατά τη διάρκεια του 1994 τα πλεονάσματά τους (αυτή είναι η περίπτωση «άσπρη τρύπα») και τοποθέτησαν ένα σημαντικό ποσοστό των διαθεσίμων τους σε έντοκα και ομόλογα του Δημοσίου.

Ετσι, το χρέος της **γενικής** κυβέρνησης, δηλαδή κεντρική διοίκηση συν ασφαλιστικά ταμεία, είναι τώρα σημαντικά μικρότερο από το χρέος της **κεντρικής** διοίκησης.

Στα τέλη του 1994 βρισκόταν στο ύψος των 26,4 τρισεκατομμυρίων ή 114% του ΑΕΠ, έναντι 115,2% του ΑΕΠ κατά το 1993. Εκ πρώτης όψεως η κατάσταση φαίνεται ικανοποιητική.

Το χρέος της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε ως ποσοστό του ΑΕΠ, κάτι αναμφισβήτητο εν όψει των κριτηρίων της συνθήκης του Μάαστριχτ. Αν κοιτάξει όμως κανείς τα πράγματα πιο προσεκτικά, θα διαπιστώσει ότι αυτό δεν οφείλεται τόσο στη δημοσιονομική εξυγίανση, δηλαδή τη μείωση των ελλειμμάτων, αλλά σε δύο περιστασιακούς παράγοντες.

Ο πρώτος είναι η απελευθέρωση των διαθεσίμων των ταμείων, που στο παρελθόν είχαν πιστωτικούς λογαριασμούς στην Τράπεζα της Ελλάδος. Αυτό τους επέτρεψε να τοποθετήσουν τα πλεονάσματά τους σε τίτλους του Δημοσίου και να εμφανισθεί έτσι μια τεχνητή συγκράτηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης.

Ο δεύτερος συγκυριακός παράγων είναι η ανατίμηση της δραχμής έναντι του δολαρίου κατά το 1994, που μείωσε δραματικά την αύξηση του χρέους, που συνήθως, προκύπτει από συναλλαγματικές διαφορές. Κατά συνέπεια, κατά πάσαν πιθανότητα, το 1995 θα δούμε νέα αύξηση του χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ.

• **Ποιες είναι οι συνέπειες του δημοσίου χρέους και ποια τακτική πρέπει να ακολουθηθεί;**

Το χρέος εξακολουθεί να αποτελεί νάρκη στα θεμέλια της οικονομίας και της κοινωνικής συνοχής. Λόγω της εμπιστοσύνης που έχει δημιουργηθεί για τη δραχμή, μετά την επιτυχή αντιμετώπιση της νομισματικής κρίσης, η χρηματοδότησή του σήμερα είναι ευχερής και τα επιτόκια πέφτουν.

Ωστόσο η διάρθρωση του χρέους εξακολουθεί να είναι βραχυχρόνια, τα ελλείμματα του Δημοσίου δεν μειώνονται με ικανοποιητικούς ρυθμούς και οι μέθοδοι χρηματοδότησης έχουν οδηγήσει σε σημαντικό δανεισμό πέραν των τρεχουσών αναγκών του Δημοσίου. Σε περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο χαθεί η εμπιστοσύνη στη δραχμή, οι συνέπειες θα είναι αναπολόγητες. Επιπλέον, το χρέος σημαίνει εξαιρετικά άδικη αναδιανομή του εισοδήματος, καθώς το μισό σχεδόν των φορολογικών εσόδων πηγαίνει στην εξυπηρέτηση του χρέους, δηλαδή στις ταξικές των κατά τεκμήριο πλουσιότερων Ελλήνων, που έχουν και τις μεγαλύτερες αποταμίευσεις.

Τέλος, η ανάγκη διατήρησης ελκυστικών αποδόσεων για αυτούς τους αποταμιευτές αποθαρρύνει τις ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις και δεν επιτρέπει την ταχύτερη ανάκαμψη της οικονομίας. Είναι απαραίτητο να επιταχυνθούν οι ρυθμοί μείωσης των ελλειμμάτων, πέραν των όσων προβλέψει το αναθεωρημένο πρόγραμμα σύγκλισης. Μόνον έτσι θα αποφευχθούν οι κίνδυνοι που ανέφερα και οι δυσμενείς παρενέργειες του χρέους. Επιπλέον, καθώς διαφαινονται δυσκολίες στην επίτευξη ακόμη και των ελαχίστων φιλόδοξων στόχων του προγράμματος σύγκλισης κυρίως για το 1996, η ανάγκη αναθεώρησης επί το αυστηρότερον της δημοσιονομικής πολιτικής, κυρίως μέσω μείωσης των δημοσίων δαπανών, είναι πλέον επιτακτική.

Του ΠΑΝΤΕΛΗ ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗ

Ο κόσμος αλλάζει. Με μικρά και σταθερά βήματα, αλλά αλλάζει. Η Μεταπολίτευση που ακολούθησε την εφτάχρονη δικτατορία, αλλά κυρίως η απουσία των παλατιανών ραδιουργιών είναι πανθομολογούμενο ότι βοήθησαν την -σε μεγάλο βαθμό- εξομάλυνση της λειτουργίας των θεσμών μέσα στο πολιτικό μας σύστημα.

Η πρώτη σοβαρή ένδειξη του νέου πνεύματος που άρχισε να αντικαθιστά την πολιτική που διεξαγόταν αποκλειστικά εν κρυπτώ και παραβύστω δόθηκε στον ελληνικό λαό το 1980.

Ηταν η δεύτερη φορά που ο **Κ. Καραμανλής** αποχωρούσε από την ενεργό πολιτική σκηνή, και η τελευταία. Παρά το γεγονός ότι έως την τελευταία στιγμή αρνιόταν πεισματικά να αποκαλύψει τις προθέσεις του για την Προεδρία της Δημοκρατίας, ο άνθρωπος που κυβέρνησε τη χώρα επί 14 χρόνια συνολικά, είχε πάρει προ καιρού τις αποφάσεις του.

Κι αυτό το γνώριζαν τουλάχιστον δύο εκ των στενότερων συνεργατών του: ο υπουργός Εξωτερικών **Γ. Ράλλης** και ο υπουργός Εθνικής Αμυνας **Ε. Αβέρωφ**, που από την αρχή προέβαλλαν ως οι δύο εκ των βασικότερων δελφίνων, καθώς ήταν προφανές ότι ο κ. Καραμανλής δεν ήθελε ή και δεν μπορούσε να επαναλάβει τα όσα είχε κάνει το 1963, με την υπόδειξη ως διαδόχου του του **Π. Κανελλόπουλου**.

Από κοντά όμως, όπως τουλάχιστον έγραφαν οι εφημερίδες της εποχής, και ο **Κ. Μητσotάκης**, άρτι μετεγγραφείς στη Νέα Δημοκρατία μετά το «κεντρώο» άνοιγμα του τότε πρωθυπουργού. Ήταν προφανές τουλάχιστον εκ του αποτελέσματος ότι απλώς έφτιαχνε το κλίμα επιχειρώντας να είναι στα πράγματα, κάτι που του φάνηκε χρήσιμο στο μέλλον.

Χαρακτηριστικό των συμμαχιών της εποχής, το δημοσίευμα της «Ε» στις 22 Απριλίου: «Δύο βασικές τάσεις διαμορφώνονται μεταξύ των δελφίνων και των επιτελών του Κ. Καραμανλή. Την πρώτη φέρονται να υποστηρίζουν ο **Ε. Αβέρωφ** και οι **Α. Κανελλόπουλος**, **Κ. Στεφανόπουλος** και **Α. Παπαδόγγονας**, από τη λεγόμενη δεξιά πτέρυγα του κόμματος. Η δεύτερη τάση με τους **Γ. Ράλλη**, **Κ. Μητσotάκη**, **Α. Καραμανλή...**».

Η μάχη της διαδοχής μόλις έχει αρχίσει. Ο Κ. Καραμανλής, παρά τα όσα αφήνει να εννοθούν, πως δεν επιθυμεί να εκλεγεί πρόεδρος με την τρίτη ψηφοφορία, έχει ήδη λάβει τις αποφάσεις του και αυτό το γνωρίζουν πολλοί. Παρ' όλα αυτά, όπως και σήμερα άλλωστε, ορισμένοι συζητούσαν και για μεταβατικό πρωθυπουργό, προτείνοντας μάλιστα τον **Κ. Παπακωνσταντίνου**, όπως γραφόταν στις 30 Απριλίου, αμέσως μετά και τη δεύτερη άκαρπη ψηφοφορία για τον Πρόεδρο. Πάντως, οι 181 ψήφοι που είχε συγκεντρώσει την ημέρα εκείνη ο Κ. Καραμανλής επέτρεψαν στους πλέον βιαστικούς να...μοιράσουν και τα πρώτα υπουργεία. Από την «Ε» πάντα: «Οι περισσότεροι βιαστικοί της Ν.Δ. μοίραζαν υπουργεία. Άκουσα 3 σενάρια. Το πρώτο: Ο Μητσotάκης Αμύνης, ο Κανελλόπουλος Συντονισμού, ο Δήμας Οικονομικών, ο Παλαιοκρασάς Εμπορίου, ο Ανδριανόπουλος Κοιν. Υψηραίων, ο Ράλλης στη θέση του (Εξωτερικών). Νέα πρόσωπα, Α. Σαμαράς και Σ. Χατζηγάκης, ο τελευταίος στη θέση του Τσαλδάρη (κυβερνητικός εκπρόσωπος). Φυσικά ο Αβέρωφ πρωθυπουργός».

»Το δεύτερο, πρωθυπουργός ο Κ. Παπακωνσταντίνου και υπουργοί η μισή παλιά ΕΡΕ συν ο εκ Κο-

Οι δελφινομαχίες Ράλλη - Αβέρωφ

ρινθίας κ. Δήμας.

»Το τρίτο, πάλι πρωθυπουργός Αβέρωφ. Με Ράλλη στο Εξωτερικών, Μητσotάκης άουτ και «ανανέωση» προς τη «φωτισμένη» Δεξιά».

Αυτά λέγονταν και γράφονταν, αλλά η ζωή αλλιώς τα έφερε. Πάντως ο Κ. Καραμανλής αποχωρούσε χωρίς να χρίσει διάδοχο όπως επισήμανε και η «Ε» στον κύριο τίτλο της στις 3 Μαΐου. Και οι πρώτες έντονες αντιπαραθέσεις είχαν ήδη αρχίσει να καταγράφονται στα ρεπορτάζ: «Το οξύτερο πρόβλημα στη μάχη της διαδοχής φαίνεται να δημιουργεί η επίμονη άρνηση του κ. Γ. Ράλλη να μετασχεί ως αντιπρόεδρος στη νέα κυβέρνηση, στην περίπτωση που εκλεγεί αρχηγός της Ν.Δ. ο υπουργός Αμύνης. Ο κ. Αβέρωφ φέρεται αποφασισμένος να ζητήσει τη συνδρομή του Κ. Καραμανλή...».

Όπως είναι φυσικό όμως, ο Κ. Καραμανλής ενδιαφερόταν για την πρεμία στο κόμμα που ο ίδιος είχε ιδρύσει. Στο φύλλο της Δευτέρας 5ης Μαΐου η «Ε» ανέφερε ότι το απόγευμα του Σαββάτου δέχθηκε διαδοχικά στο σπίτι του τους κ.κ. Κ. Παπακωνσταντίνου, Γ. Ράλλη, Ε. Αβέρωφ και Κ. Μητσotάκη, με σκοπό τη μεθόδευση των υποψηφιοτήτων και την εκλογή του νέου αρχηγού.

Αν και δεν πίστευαν όλοι ότι θα ήταν τελικά αμέτοχος στην εκλογή, καθώς «πολλοί από τους βουλευτές της Ν.Δ. προεξοφλούν ότι την αποφασιστική τροπή στην εκλογή του νέου αρχηγού θα δώσει ο ίδιος ο πρωθυπουργός, κινητοποιώντας έμμεσα την ομάδα του Αχ. Καραμανλή, που υπολογίζεται γύρω στους 15 βουλευτές». Στις 6 Μαΐου ο Κ. Καραμανλής εξελέγη τελικά και άρχισε η αντίστροφη μέτρηση. Η μάχη, όπως συνήθως σε αυτές τις περιπτώσεις, έγινε κυρίως στο παρασκήνιο.

Στις 7 Μαΐου η «Ε» επισήμαινε στο πρώτο της θέμα: «**Άγρια μάχη για τη διαδοχή**» και υπότιτλο: «**Δεσμεύθηκαν οι δελφίνοι, πρωθυπουργός ο ένας, αντιπρόεδρος ο άλλος**».

Η αποχώρηση Καραμανλή, το παρασκήνιο και τα παιγνίδια της διαδοχής, η τακτική και οι προβλέψεις των υποψηφίων αρχηγών και η επικράτηση Ράλλη

Η μάχη εμφανίζεται αμφίροπη. Και οι δύο «μονομάχοι» εμφανίζονται αισιόδοξοι. Ο συσκέψεις έδιναν κι έπαιρναν. Την τελευταία στιγμή μάλιστα δήλωσε ότι προσχωρεί στη Ν.Δ. ο ανεξάρτητος βουλευτής **Ι. Σεργάκης**, προφανώς για να ψηφίσει και αυτός. Και η ημέρα της τελικής κρίσης έφτασε στις 8 Μαΐου. Η μάχη ήταν πραγματικά αμφίροπη και κρίθηκε στο νήμα. **Ο Γ. Ράλλης με 88 ψήφους έναντι 84 του Ε. Αβέρωφ** εκλέγεται αρχηγός της Ν.Δ. και πρωθυπουργός.

Λίγο παρασκήνιο τώρα, που λέει ότι η φανερό διαλογή ήταν μια ψυχρολουσία διαδοχικά για τους Γ. Ράλλη και Ε. Αβέρωφ, καθώς από την αρχή ο εκ Μετσόβου πολιτικός φαινόταν να καταγάγει περιφανή θρίαμβο και έως τα 125 ψηφοδέλτια ήταν μπροστά με 12 ψήφους. Αλλά η στατιστική ενίοτε μπορεί και να διαψευστεί. Για να ακουστεί και η φωνή του γνωστού σε όλους πια **Ε. Καλογιάννη**: «Μας πούλησαν, προδοσία». Και στο συγκεντρωμένο πλήθος άλλοι γελάνε και χειροκροτούν, άλλοι κλαίνε, άλλοι κατηγορούν τον Αχιλλέα Καραμανλή. Μια λεπτομέρεια: η εκλογή έγινε στη Βουλή. Και ο ηττημένος; Αφού αγκαλιάστηκε και φιλήθηκε με τον νικητή μπροστά στον Κ. Καραμανλή, στη συνέχεια μάλλον του επιφύλασε μια έκπληξη και μάλιστα αυθημερόν. «Ε», 9 Μαΐου: «Τελεσίγραφο Αβέρωφ προς Ράλλη. Δεν συμμετέχω στο σχηματισμό κυβέρνησης, θέλω μόνο το υπουργείο Αμύνης». Η δήλωση αυτή δικαίως χαρακτηρίστηκε σαν βόμβα, με αποδέκτη τον κ. Ράλλη, που λίγη ώρα νωρίτερα είχε χρίσει δημοσίως ως αντιπρόεδρους τους κ.κ. Αβέρωφ και Παπακωνσταντίνου.

Της δήλωσης φέρεται ότι είχε προηγηθεί σύσκεψη στο γραφείο του τότε υφυπουργού Προεδρίας και κυβερνητικού εκπροσώπου **Α. Τσαλδάρη** με τη συμμετοχή επίσης και των **Ι. Βαρβιτσιώτη**, **Χρ. Στράτου** και **Γ. Τζιτζικώστα**. Που αποφάσισε πως για την ήττα φταίνε

οι Κ. Παπακωνσταντίνου, Κ. Μητσotάκης, Π. Κανελλόπουλος και Α. Καραμανλής. Και ακόμη αποφάσισε «τακτική φθοράς, με επιδίωξη να ανατραπεί ο συσχετισμός δυνάμεων μέσα στην Κοινοβουλευτική Ομάδα...».

Κάπως έτσι πέρασαν περίπου 18 μήνες. Στο μεταξύ, ο Γ. Ράλλης έχασε τις εκλογές από το ΠΑΣΟΚ στις 18 Οκτωβρίου του 1981. Και ξαφνικά στις 26 Νοεμβρίου ο Γ. Ράλλης, αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης πλέον, έκανε μια αιφνιδιαστική κίνηση θέτοντας, εν μέσω συνεδρίασης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας, θέμα εμπιστοσύνης στο πρόσωπό του λέγοντας: «Δεν μπορώ άλλο να είμαι αρχηγός υπό αμφισβήτηση». Αμεση και εξίσου αιφνιδιαστική ήταν και η απάντηση του κ. Αβέρωφ, ο οποίος αφού χαρακτήρισε δικτατορικό τον τρόπο του κ. Ράλλη, δήλωσε πως ανεξαρτητοποιείται και θα παραμείνει στη Βουλή ως συνεργαζόμενος με τη Ν.Δ. Και έκανε να αποχωρήσει από την αίθουσα, με αποτέλεσμα να σπεύσουν πολλοί να τον συγκρατήσουν.

Ο Γ. Ράλλης ξαναπήρε το λόγο και ζήτησε συγγνώμη για τον τρόπο χειρισμού του θέματος, ανακαλώντας το αίτημά του.

Η μάχη όμως είχε ξεκινήσει, όπως και μια ακόμη εσωκομματική προεκλογική περίοδος.

Στις 30 Νοεμβρίου η «Ε» με τον τίτλο «Αλληλοσφαγή στη Ν.Δ.» δίνει το κλίμα. Και για πρώτη φορά εμφανίζει εκτός του γνωστού δελφίνου Ε. Αβέρωφ, ως πιθανούς υποψήφιους και τους **Κ. Στεφανόπουλο** και **Ι. Μπούτο**.

Την αμέσως επόμενη μέρα, η εφημερίδα έγραφε, μεταξύ των άλλων, ότι ο Γ. Ράλλης αποφάσι-

σε αν χάσει να παραμείνει απλός βουλευτής, ο Ε. Αβέρωφ κινείται με συνωμοτικότερο τρόπο από την προηγούμενη φορά και ακόμη ότι ο Κ. Στεφανόπουλος δεν εκδηλώνεται, ενώ η πιθανή υποψηφιότητα του Ι. Μπούτου φερόταν να έχει ως υποστηρικτές τους **Γ. Παναγιωτόπουλο**, **Γ. Σουφλιά** και **Κ. Σαψάλη**.

Κάθε πράγμα στον καιρό του. Πρώτα η πτώση του Γ. Ράλλη, που συγκέντρωσε μόλις 41 και στην ψηφοφορία της 6ης Δεκεμβρίου, έναντι 61 όχι, 8 λευκών και 2 άκυρων.

Ο κ. Ράλλης μάλιστα αρνήθηκε και τον τίτλο του επίτιμου προέδρου του κόμματος, λέγοντας «μου αρέσει όταν πίνω τα πικρά ποτήρια, να τα πίνω πικρά και όχι ζαχαρωμένα».

Ο αγώνας πάντως συνεχίστηκε με 3, τελικά, υποψήφιους. Όπως είχαν γράψει οι εφημερίδες από πολλών ημερών, εκτός του Ε. Αβέρωφ υποψήφιοι ήταν επίσης και οι **Ι. Μπούτες** και **Κ. Στεφανόπουλος**.

Ο Ε. Αβέρωφ ήταν το λογικό φαβορί. Τον Κ. Στεφανόπουλο πρότειναν πάντως ορισμένοι από τους πλέον γνωστούς πολιτικούς της Ν.Δ. μπδέ και του μετέπειτα αρχηγού της Μ. Εβερτ, εξαιρουμένου. Μεταξύ τους, οι **Α. Ανδριανόπουλος**, **Β. Κοντογιαννόπουλος**, **Γ. Μισαηλίδης**. Και εξεδήλωναν την πρόθεση να ψηφίσουν οι **Γ. Ράλλης**, **Τζ. Τζανετάκης**, **Α. Συνοδινού**, **Β. Πολύδωρας κ.ά.**

Πάντα κατά την «Ε» της 8ης Δεκεμβρίου, τον Ι. Μπούτο πρότειναν για αρχηγό οι **Ι. Παλαιοκρασάς**, **Γ. Σουφλιάς**, **Γ. Παναγιωτόπουλος**, **Σ. Ταταρίδης**, **Α. Αθραμίδης**, **Ν. Αναστασόπουλος** και **Ι. Πρίντζος**.

Ενα φαβορί έχει πάντα τον πρώτο λόγο. Βοήθησαν βέβαια και τα ολονύχτια παζάρια («Ε» 9/12), αλλά η νίκη του Ε. Αβέρωφ ήταν ιδιαίτερος καθαρή. **Επί 111 ψηφισάντων έλαβε 67 ψήφους, έναντι 32 του Κ. Στεφανόπουλου και 12 του Ι. Μπούτου.**

Σε γενικές γραμμές, ήταν από τους πιο ήρεμους αγώνες διαδοχής, είτε γιατί η Ν.Δ. είχε απογορευθεί από την εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ είτε λόγω της προσωπικότητας των υποψηφίων.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΡΙΑΝΤΗΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΕΣΩ

ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ (1)... «Εκείνο που ξέρω είναι πως ο Μαρίνος δεν εκβιάζει κανέναν. Δεν χρειάζεται άλλωστε και πολύ για να το καταλάβει κανείς. Ποιος είναι εκείνος που θα έφθανε στο σημείο να θυσιάσει τη ζωή του για να επιτύχει μια αποφυλάκιση;». Επισήμανση από τον **Ερρίκο Μπαρτζινόπουλο** στο «Εθνος». Σημειώνει επίσης:

- «Σε δύο εικοσιτετράωρα το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών θα έχει την ευκαιρία να επανορθώσει τις εσφαλμένες επιλογές των δικαστικών που χειρίστηκαν ως τώρα την υπόθεση. Και οφείλει να το πράξει. Οχι μόνο προς χάρη του Μαρίνου, αλλά κυρίως προς χάρη της ίδιας της Δικαιοσύνης. Διαφορετικά, θα επιδείξει σκληρότητα, που δεν πρέπει και δεν μπορεί να έχει καμία σχέση με τη **Δικαιοσύνη** εκείνη που όλοι θέλουμε να σεβόμαστε ως το θεματοφύλακα της τιμής και της αξιοπρέπειάς μας. Καλώς ή κακώς, χρέος της Δικαιοσύνης είναι να δικάσει τον Μαρίνο. Κι αυτό το χρέος δεν θα το επιτελέσει αν με τη στάση της αποδεχθεί την εσχάτη των ποινών που ο ίδιος έχει αποφασίσει να επιβάλλει στον εαυτό του, επειδή δεν διαθέτει άλλον τρόπο αντίδρασης».

ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ (2)... Για το ίδιο θέμα ο Γιώργος Σκούρτης σημειώνει στα «Νέα»:

- «Χριστόφορε Μαρίνο, αν ακόμη ζεις μπράβο σου και καλή χρονιά και εύχομαι ο οργανισμός σου να καταφέρει να ξεπεράσει αυτή τη θανατερή ταλαιπωρία που σου έχουν επιβάλει οι... δικαιοτέροι των δικαίων! Οι Άννες και οι Καίφες και οι Πόντιοι Πιλάτοι της Δικαιοσύνης. Εγώ - φυσικά! - δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω αν είσαι αθώος ή ένοχος, όμως κανείς μέχρι τώρα δεν έχει αποδείξει δημόσια ότι είσαι ένοχος - άρα, συμφώνως τω νόμω, καλά να πάθεις! - μόνο «ενδείξεις» και ψευδομαρτυρίες μάς παραθέτουν και σε καταδικάζουν σε θάνατο πριν ακόμη σε δικάσουν! Κι αυτό με κάνει, αυτή την **ύστατη στιγμή**, να σου συμπαρασταθώ, έστω και με λίγες λέξεις, τις οποίες αφιερώνω στους δικαστές σου. «Κάλλιστο είναι το δικαίωμα, άριστο όμως η υγεία».

(Δελφική επιγρ.). «Μην ξεπερνάς τα όρια της δικαιοσύνης». (Πυθαγόρας). «Δίκαιος είναι όχι αυτός που δεν αδικεί, αλλά όποιος, μολονότι μπορεί ν' αδικήσει, δεν το κάνει». (Φιλήμων). Τελικά κ.κ. δικαστές, είχε δίκιο ο Πλάτων που έγραψε «δίκαιο είναι το συμφέρον του ισχυρότερου»; (Ψευδομάρτυρες, σκευωροί, δικτικές αρχές...). Ξέρω, θ' απαντήσετε με την απόφασή σας για τον **Μαρίνο**. (Οχι μόνο σε μένα, αλλά και στους συναδέλφους σας, στη Δικαιοσύνη και στην κοινή γνώμη που αυτή τη στιγμή σας δικάζει...).

Τάδε έφη

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

«Όπως δεν φοβάμαι την Ανατολή, άλλο τόσο δεν φοβάμαι και τη Δύση. Σε κάθε περίπτωση αισθάνομαι πιο δυνατός, έτσι που να μπορώ να αφομοιώνω κάθε καλό στοιχείο που θαυμάζω και που με συγκινεί».

ΤΥΠΟΣ (1)

(«ΝΕΑ»)

- ...Διευκρινίσεις του ΣΕΒ για τις 100.000 δρχ. που έδωσε για τη Βοσνία (αντιγράφουμε από το «Υποβρύχιο» του **Στάθη**, στα «Νέα»):
- «Fax απ' τον ΣΕΒ λάβαμε, όπου μας δίνονται διευκρινίσεις για τις 100.000 δραχμές με τις οποίες (όπως είχαμε γράψει) ενίσχυσε το «καρβάνι αλληλεγγύης». Το εν λόγω ποσό, μας γράφουν, ήταν απλώς η συμμετοχή του ΣΕΒ ως συνδικαλιστικού οργάνου, ενώ ταυτοχρόνως **παρότρυνε** τα μέλη του να υποστηρίξουν με μεγαλύτερα ποσά αυτή την προσπάθεια. Πράγμα το οποίο έχει ήδη συμβεί και συνεχίζει να συμβαίνει. Δεκτές οι διευκρινίσεις, εξ ου και επανορθώνουμε!».

ΤΥΠΟΣ (2)... Από λάθος δικό μας δεν αναφέρθηκε στο χθεσινό φύλλο ότι η συνέντευξη του Λόρδου Ντέιβιντ Ουεν δόθηκε στον Αθανάσιο Δρούγο της «Απογευματινής της Κυριακής».

...Εκτός ελέγχου

...Ολο και κάποια αντι-είδηση βγάζει καθημερινά τον ερασιστή από τη διακεκαυμένη ζώνη του «Ωνασείου», των τηλεοπτικών φωτοβολίδων, των «συγκλονιστικών» που σβήνουν πριν φτάσει το ενδιαφέρον στο «νι» ●●● Χθες, ήταν η παρασκευή της **αντι-ύλης**, μια είδηση που αναδίδει Δημόκριτο και μόνιμη αγωνία. Ο κίνδυνος, βέβαια, από τέτοιες ειδήσεις που απλώνονται αστραπιαία και

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΔΕΡΜΕΝΤΖΟΓΛΟΥ - ΑΠΟ ΤΗ «ΝΙΚΗ»

χρόνος καθίσταται) ●●● Ως συνήθως, το πρόβλημα λύνεται με την επιστράτευση της αυθαιρεσίας. Και: δίπλα στην αντι-ύλη, το προσκύνημα του **Κ. Μητσοτάκη** στο κοιμητήριο όπου αναπαύεται η μάνα του (επί δεκαέξι χρόνια δεν έπαψε προσκυνητής να της λείπει τρυφερά, με λίγα λουλούδια ότι του λείπει) - Ο περιώνυμος συγκρητισμός της Βοσνίας, που αποδεικνύεται κακόγουστη φάρσα καθώς ο Ιζετμπέκοβιτς τα 'βαλε τώρα με τον... Αϊ-Βασίλη, για να ξορκίσει το κακό που απειλεί τον τόπο και τον λαό «του» - Ο θάνατος του λαθρομετανάστη από τα χτυπήματα των ταύρων - εκεί έτρεξε για να γλιτώσει το κυνηγητό των μπάτσων, νομίζοντας πως θα τον ζεστάνουν τα χνώτα των ζώων και θα του προσφέρουν καταφύγιο - Και η ζωή του Χριστόφορου Μαρίνου, που δεν επατεί λαδάκι για το καντήλι της ●●● Κι άλλα δυο «**χάρτινα θαπόρια**, φωταγωγημένα»: Του Σταμάτη Φασουλή το κείμενο (βλ. στο «Επώνυμω») και του δικού μας Περικλή Κοροβέση το μελαγχολικό σκώμμα για την Αριστερά, που πέρασε από το «καπνισμένο τσουκάλι» στον «καπνιστό σολομό»...

κατακλύζουν τις σελίδες σκεπάζοντας τις υπόλοιπες, είναι να **καταφρονήσεις** ή να αγνοήσεις τις μομφές, των «κύκλων» τις δηλώσεις, τους θεσμικούς συριγμούς του κ. Βερυβάκη, ενώ το ζητούμενο είναι απλώς να τους αποδώσεις το ειδικό τους βάρος ●●● Υστερα, προκύπτει ως πρόβλημα ο συγκερασμός: όταν διαβάσεις για την **προσπάθεια** να μπουν «σ' ένα μπουκάλι εκατομμύρια αντι-άτομα», είναι κάπως δύσκολο να καταπιαστείς με τον «εύλογο χρόνο» και την πανσπερμία των υποθέσεων για την πρόθεση του Πρωθυπουργού (...άσε που ο εύλογος, άδηλος

ΤΙΤΛΟΙ ΧΘΕΣ

ΑΔΕΣΜΕΥΤΟΣ ΤΥΠΟΣ:

Οξεία... απατίτιδα.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ: Παύουν τον Ανδρέα.

ΑΥΡΙΑΝΗ: Αρνείται ο Ανδρέας να παρατηθεί.

ΕΘΝΟΣ: Φόβοι για «όχι» του Ανδρέα.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ: Τραβάει από τριάντα ένα ο κ. ΕΒΕΡΤ.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ: Μυστικοί κώδικες.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ: Δεν φεύγω, λέει ο Ανδρέας.

ΕΣΤΙΑ: Συνεχίζεται η στάσις καταδίκων εις την Τουρκίαν.

ΝΙΚΗ: Παραίται από την πρωθυπουργία.

STAR: Ο Χάλακ μόλυνε τη Μιμή.

ΤΑ ΝΕΑ: Πρόβλημα η παραίτηση του Ανδρέα.

ΤΟ ΟΝΟΜΑ: Lady «Β» σε απόκρυφες ιστορίες.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ: Δέσμευση και αγωνία για το «ναι» του Ανδρέα.

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΖΙΝΤΝΤΟΪΤΣΕ

ΤΣΑΪΤΟΥΝΓΚ: Οι Παλαιστίνιοι ζητούν αντίποινα για το θάνατο του Γεχιά Αγιάς.

ΙΝΤ. ΧΕΡ. ΤΡΙΜΠΙΟΥΝ: Οι Ρεπουμπλικανοί χαιρετίζουν το βήμα του Κλίντον στο θέμα του προϋπολογισμού.

ΙΝΤΙΠΕΝΤΕΝΤ: Ο Μίτζορ προσπαθεί να κατευνάσει τον αναβρασμό στους κόλπους των Τόρις.

ΠΕΡΥΣΙ

• Στοιχεία-σοκ για το δωρεάν εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας φέρνει στο φως έρευνα εκπαιδευτικών. Σύμφωνα με αυτήν, οι συνολικές δαπάνες για την ι-διωτική εκπαίδευση ανέρχονται σε 350 δισεκατομμύρια το χρόνο, κάπου 1 δισ. την ημέρα.

ΠΡΙΝ 30 ΧΡΟΝΙΑ

• Σειρά προπαρασκευαστικών εκδηλώσεων αρχίζουν οι φίλοι του Καραμανλή για τη διαμόρφωση κλίματος, κατάλληλου για την επιστροφή του. Όπως είναι φυσικό, προκαλείται σάλος στους κόλπους της ΕΡΕ και έντονη δυσφορία στον Κανελλόπουλο.

• Νέα ένταση επικρατεί περί το οικονομικό. Ενώ άρχισαν να εφαρμόζονται οι πρώτοι όροι της Δεξιάς, εντούτοις οι βουλευτές της ΕΡΕ δεν έχουν πεισθεί όλοι να ψηφίσουν τα φορολογικά.

ΠΡΙΝ 60 ΧΡΟΝΙΑ

• Αρχίζουν οι προεκλογικές περιοδείες των αρχηγών στις επαρχίες και ανακηρύσσονται οι υποψηφιότητες με την ανακοίνωση των συνδυασμών.

• Οι ραγδαίες βροχές που πλήττουν στην Αιθιοπία είναι ο χειρότερος εχθρός των Ιταλών και σπουδαίος σύμμαχος για τους Αιθίοπες που ανακατέλαβαν πλήρως την περιφέρεια του Τερπιέν, χωρίς οι Ιταλοί να προβάλουν την παραμικρή αντίσταση.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΦΑΣΟΥΛΗΣ - «ΝΕΑ»

Πλανήτης ΓΗ

ΙΔΕΕΣ - ΠΡΟΣΩΠΑ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Γ. Θ. ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ενα προς ένα, τα μεγαλύτερα κράτη του κόσμου αρχίζουν να κρούουν των κώδωνα του κινδύνου, προειδοποιώντας για την επικείμενη εμπλοκή στα συστήματα κοινωνικών ασφαλίσεων, πρόνοιας και συντάξεων, η οποία απειλεί να τινάξει στον αέρα ακόμη και τις ισχυρότερες οικονομίες. Οι κεντρικοί σχεδιαστές της οικονομίας της Δύσης είναι τρομοκρατημένοι από τα δεδομένα που προκύπτουν, και χαρακτηρίζουν τις εξελίξεις στο πεδίο των κοινωνικών παροχών ως «ωρολογιακή βόμβα» στα θεμέλια του καπιταλιστικού συστήματος. Και το ερώτημα που προκύπτει για όλους, είναι πώς θα περιορίσουν τις παροχές των ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνταξιοδοτικών συστημάτων, τις οποίες δεν μπορούν πλέον να καταβάλουν.

Η πρώτη βόμβα «έσκαψε» στη Γαλλία, όταν στο πλαίσιο του περιορισμού των κρατικών δαπανών προκειμένου να ικανοποιηθούν τα κριτήρια εισδοχής στο Ενιαίο Οικονομικό και Νομισματικό Σύστημα, η κυβέρνηση ανακοίνωσε μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος, με ταυτόχρονη αύξηση της φορολογίας. Η αντίδραση των εργαζομένων κατέληξε σε πρωτοφανείς κινητοποιήσεις με συνέπεια την παράλυση του κράτους. Οπως ωστόσο επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, η γαλλική κυβέρνηση δεν έκανε τίποτε περισσότερο από την ανακοίνωση μέτρων που θα αναγκαζόταν να λάβει λίγα χρόνια αργότερα, αν δεν υπήρχε το ευρωπαϊκό πρόγραμμα σύγκλισης.

Στις ΗΠΑ, η υπόθεση του ισοσκελισμένου προϋπολογισμού (που περιλαμβάνει περικοπές στα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας και στις αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων) οδήγησε σε πολιτικό αδιέξοδο, με συνέπεια να βάλει λουκέτο το αμερικανικό κράτος, και να τεθούν σε διαθεσιμότητα εκατοντάδες χιλιάδες υπάλληλοι.

Η διαφορά της Γαλλίας με τις ΗΠΑ, είναι ότι στην Ουάσινγκτον το ρόλο των συνδικάτων παίζει ο ίδιος ο πρόεδρος Κλίντον, ο οποίος εμφανίζεται να προσαρμόζει τα συμφέροντα των εργαζομένων, με έναν ελλειμματικό προϋπολογισμό κοινωνικών παροχών.

Ενδεχομένως οι ενέργειες του Κλίντον να εντάσσονται και σε ένα πολιτικό παιχνίδι, με στόχο να παρουσιάσει τους αντίπαλους Ρεπουμπλικανούς, κυνικούς και αντιλαϊκούς, για να κερδίσει έδαφος ενόψει των εκλογών. Ομως το πρόβλημα παραμένει.

Την περασμένη εβδομάδα, και στη Γερμανία κορυφαίοι οικονομικοί παράγοντες έφτασαν να ζητήσουν μέχρι και την κατάργηση του συστήματος συλλογικών συμβάσεων εργασίας, ενώ ο πρόεδρος της Κεντρικής Τράπεζας προανήγγειλε τροποποιήσεις στο σύστημα υγείας και ασφάλισης, προκειμένου να διασφαλιστεί η «υγεία» της γερμανικής οικονομίας.

Οι οικονομικοί αναλυτές σημειώνουν ότι το μήνυμα από το Παρίσι είναι σαφές: Αν οι αλλαγές (όποιες και αν τελικά είναι), καθυστερή-

σουν σημαντικά και δεν προετοιμαστούν σωστά, θα προξενήσουν **κοινωνική αναταραχή**. Την ίδια στιγμή, όμως, οι αλλαγές στα συστήματα παροχών και ασφάλισης είναι αναπόφευκτες, καθώς εκτιμάται ότι το λεγόμενο «κράτος πρόνοιας» έχει διευρυνθεί τόσο, ώστε να απειλείται με πλήρη κατάρρευση.

Το γεγονός ότι οι παροχές στους τομείς της ασφάλισης, της υγείας και των συντάξεων οριακά πλέον καταβάλλονται, σημαίνει ότι το σύστημα – όπως είχε σχεδιαστεί – έχει φτάσει στα όριά του. Κατά τους αναλυτές, τα όρια αυτά είναι κατ' αρχήν οικονομικής φύσεως και οφείλονται στα διογκωμένα κρατικά συστήματα, που μέσω υψηλής φορολογίας, με ταυτόχρονη κακοδιαχείριση και αύξηση των δαπανών, υπονομεύουν την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Υπάρχουν όμως και πολιτικές φύσεις όρια. Αν και τα συστήματα παροχών είναι δημοφιλή, οι ψηφοφόροι, σε κάθε κράτος, δεν είναι διατεθειμένοι να καταβάλουν υψηλότερους φόρους για τη διατήρησή τους, γεγονός που έχει ιδιαίτερη πολιτική σημασία. Την ίδια στιγμή, η βαρύτερη φορολογία οδηγεί συστηματικά και σε μεγαλύτερα επίπεδα φοροδιαφυγής (άμεσης ή έμμεσης), με συνέπεια τα κοινωνικά συστήματα να πλήττονται ολοένα και περισσότερο από την έλλειψη κονδυλίων.

Είναι χαρακτηριστική η άνοδος των κρατικών δαπανών, ακόμη και σε χώρες-μοντέλα του καπιταλιστικού συστήματος. Για το 1995 οι συνολικές κρατικές δαπάνες στις ΗΠΑ έφτασαν το 34% του ΑΕΠ, ενώ στη Γερμανία το 50%, και τη Γαλλία το 54%. Την ίδια ώρα, στη Σουηδία ξεπέρασαν το 65%.

Οι πιέσεις που δέχονται τα συστήματα πρόνοιας και ασφάλισης ανά τον κόσμο οφείλονται κυρίως σε ένα πολύ σημαντικό λόγο: **τη ραγδαία αύξηση του ηλικιωμένου (και συνταξιοδοτούμενου) πληθυσμού, χωρίς την αντιστοιχη αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού**. Σαν συνέπεια οι ανάγκες για

την κάλυψη των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας αυξάνουν διαρκώς, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα κάλυψής τους από τους φόρους που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι. Στοιχεία που έδωσε πρόσφατα στη δημοσιότητα ο ΟΟΣΑ σημειώνουν ότι στις ΗΠΑ το 1995 αναλογούσαν 4,7 εργαζόμενοι για κάθε συνταξιούχο.

Ομως, λόγω της υπογεννητικότητας, το 2005 η αναλογία αυτή θα μειωθεί στο 3,3. Στη Γερμανία η αναλογία εργαζομένων προς συνταξιούχο ήταν 3,1 το 1995, αλλά το 2005 θα είναι μόλις 2,3. Σε ακόμη χειρότερη θέση βρίσκεται η Γαλλία, όπου το 2005 θα αναλογούν μόλις 1,7 εργαζόμενοι ανά συνταξιούχο!

Εύλογο είναι ότι αν οι εργαζόμενοι επωμισθούν την κάλυψη των συνταξιούχων σε τέτοιες αναλογίες, η κοινωνική αναταραχή θα είναι βέβαιη, επισημαίνουν οι οικονομικοί αναλυτές, οι οποίοι τονίζουν ότι η Ευρώπη βρίσκεται ενώπιον **ενός φαύλου κύκλου που προκαλεί τον «απόλυτο τρόμο» στους σχεδιαστές της οικονομίας**. Ο φαύλος κύκλος αποτελείται από τα εξής σημεία: οι κυβερνήσεις αντιμετωπίζουν σήμερα δυσκολίες στην καταβολή των παροχών και αναγκάζονται να αυξήσουν τις κρατικές δαπάνες ζημιώνοντας την οικονομία.

Η προσπάθειά τους – όμως – να αναζωογονήσουν την οικονομία μέσω περικοπών στις παροχές, προκαλεί κοινωνική αναταραχή που εμποδίζει τις κυβερνήσεις να προχωρήσουν στην εφαρμογή των σχεδίων τους...

Το ερώτημα δεν είναι βέβαια πώς θα επιβιώσει το κοινωνικό κράτος. Αυτό θα γίνει με τον έναν ή τον άλλον τρόπο. Ομως αυτό που απασχολεί τους οικονομικούς αναλυτές είναι ο τρόπος με τον οποίο θα επιβιώσει. Προς το παρόν η μόνη συμβουλή που έχουν να δώσουν, είναι ότι, όσο πιο σύντομα οι κυβερνήσεις συνειδητοποιήσουν και ασχοληθούν με το πρόβλημα, τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες έχουν να το λύσουν με το μικρότερο δυνατό κόστος - γι' αυτές και για τους λαούς.

ΦΩΤΟΓΡ.: REUTERS

Ηρθε το τέλος του κράτους πρόνοιας;

ΣΕΛ. 31

Γεύσεις

...ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

☐ Απαιχτοι αποδεικνύονται γι' άλλη μια φορά οι Ισπανοί, που δηλώνουν ότι επιθυμούν ακόμη για πρωθυπουργό τους τον Φελίπε Γκονζάλες, ενώ δεν είναι διατεθειμένοι να ψηφίσουν το κόμμα του... Στην τελευταία δημοσκόπηση, **το 53% των Ισπανών «ψήφισε» το συντηρητικό Λαϊκό Κόμμα** της αντιπολίτευσης. Ομως, στο ερώτημα «Ποιον προτιμάτε για πρωθυπουργό;» οι ψηφοφόροι ανέδειξαν τον **Γκονζάλες με 36%** έναντι μόλις 27% του ηγέτη του Λαϊκού Κόμματος Χοσέ Ασνάρ! Ετσι, για τον Γκονζάλες τα πράγματα είναι τώρα πιο εύκολα. Μεταπηδά στο Λαϊκό Κόμμα, κερδίζει την ηγεσία, και μαζί μ' αυτήν και τις εκλογές του Μαρτίου...

☐ Στην Αίγυπτο επισήμως δηλώνουν ότι δεν έχουν πρόβλημα με τους τραβεστί, αλλά στην πράξη τα πράγματα είναι διαφορετικά. Το Πανεπιστήμιο Αλ-Αζάρ του Καΐρου, που ανακοίνωσε προσφάτως ότι θα αποδέχεται και «εγχειρισμένους» φοιτητές, αρνήθηκε να εγγραφεί στο γυναικείο τμήμα του τον Σαγέντ Αμππαλά (που μετά την εγχείρησή του ονομάστηκε «Σάλι»), όχι επειδή είναι τραβεστί, αλλά επειδή αποκαλύφθηκε ότι ήταν χορευτής σε διάφορα κέντρα. Η επίσημη αιτιολογία της συγκλήτου αναφέρει ότι «ο χορός της κοιλιάς είναι αντίθετος προς τις αρχές του πανεπιστημίου». Πάλι καλά...

☐ Άλλο να έχεις Οσκαρ κι άλλο να έχεις μπράτσα. Η πράσινη στρατιωτική φόρμα που φορούσε ο Τομ Χανκς στο «Φόρεστ Γκαμπ», έγινε σε μερικούς μήνες αντικείμενο λατρείας και εκποιήθηκε σε δημοπρασία έναντι 17.000 δολαρίων. Αντιθέτως, το στολισμένο με την αστερόεσσα μποξεράκι που φορούσε ο Σιλβέστερ Σταλόνε στα τέσσερα φιλμ «Ρόκι», πουλήθηκαν μόνο για 10.000 δολάρια. Κι ας έφαγε τόσο ξύλο (άλλο τόσο έδωσε) κι ας έκανε τους Αμερικανούς εθνικά υπερήφανους έναντι των κακών και των εχθρών...

☐ Καλές ιδέες στους απανταχού απατεώνες δίνει ένας Ινδός, που εμφανίστηκε στα κεντρικά γραφεία της αστυνομίας του Νέου Δελχί ως υπεύθυνος μισθοδοσίας. Παρουσιάστηκε στο ταμείο, υπέγραψε την παραλαβή των μισθών των αστυνομικών κάποιου τμήματος και στη συνέχεια αποχώρησε... ειρηνικά και με κάθε ευγένεια, **αφού ευχαρίστησε τον αρμόδιο για τη συνεργασία**.

Ο ταμίας, που δεν μπήκε στον κόπο να αναγνωρίσει την ταυτότητα του αστυνομικού-μαϊμού, κατάλαβε το λάθος του μόνον όταν οι αστυνομικοί του συγκεκριμένου τμήματος του τηλεφώνησαν εξαγριωμένοι, για να απαιτήσουν τα δεδουλευμένα. Τώρα, όμως, κάποιος κάνει διακοπές με τις αποδοχές τους...